

Co-funded by
the European Union

ИДЕА

ПОДОБРЕНА ВРАБОТЛИВОСТ ПРЕКУ ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ВОЗРАСНИ ЗА ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

2021 - 1 - PL01 - KA220 - ADU - 000026797

ИДЕА ВОДИЧ

Финансиран од Европската Унија. Сепак, искажаните ставови и мислења се само на авторот(ите) и не мора да ги одразуваат ставовите на Европската Унија или Европската извршна агенција за образование и култура (ЕАСЕА). Ниту Европската Унија ниту ЕАСЕА не можат да бидат одговорни за нив.

Содржина

Автори	4
Вовед	5
1. Истражувачки извештај	7
1.1. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Босна и Херцеговина	8
1.2. Засегнати страни – онлајн прашалник – Босна и Херцеговина	10
1.3. Канцелариско истражување за добри практики во неформалното образование за возрасни во областа на циркуларната економија, пластичарските занаети и тинкеринг – Босна и Херцеговина	12
1.4. Заклучоци – Босна и Херцеговина	18
1.5. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Полска	19
1.6. Засегнати страни – онлајн прашалник – Полска	21
1.7. Канцелариско истражување за добри практики во неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, пластичарските занаети и тинкеринг во Полска	23
1.8. Заклучоци – Полска	37
1.9. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Италија	39
1.10. Засегнати страни – онлајн прашалник – Италија	41
1.11. Канцелариско истражување за добри практики неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, пластичарските занаети и тинкеринг – Италија	43
1.12. Заклучоци – Италија	50
1.13. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Северна Македонија	51
1.14. Засегнати страни – онлајн прашалник – Северна Македонија	53
1.15. Канцелариско истражување за добри практики неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, пластичарските занаети и тинкеринг во Северна Македонија	55
1.16. Заклучоци – Северна Македонија	60
1.17. Споредба на податоците од националните извештаи	61

1.17.1. Невработени возрасни над 45 години	61
1.17.2. Засегнати страни	81
1.18. Добри практики за канцелариско истражување за циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг	96
1.19. Резиме на канцелариско истражување и онлајн прашалниците во сите земји и заклучок	97
1.20. Конечно резиме	101
2. Тренинг-формат	102
2.1. Вовед	102
2.2. Контекст	103
2.3. Вкрстена анализа и совпаѓање	104
2.4. Цел на тренинг-форматот	106
2.5. Модули за учење во тренинг-форматот	107
2.5.1. Меки вештини; полесно поврзување со другите и градење тим	107
2.5.2. Циркуларна економија – теорија	118
2.5.3. Циркуларен економски бизнис	128
2.5.4. Добри практики на бизниси со циркуларна економија	136
2.5.5. Изработка од пластика	143
2.5.6. Изработка од пластика во пракса – ризици и упатства	151
2.5.7. Тинкеринг и изработки од пластика	156
2.5.8. КОДИЗАЈН	165
АНЕКСИ	172
Заклучоци	173

Автори:

- Fundacja Imienia Braci Sołunskich – Cyryla i Metodego, Полска
- Каритас Архиепископии Пржемыскей, Полска
- НВО „Мине ваганти“, Италија
- Здружение за заштита и унапредување на животната средина „Еко логик“, Северна Македонија
- Босанско претставничко здружение за вредни можности (БРАВО), Босна и Херцеговина

Fundacja imienia Braci
Sołunskich Cyryla i Metodego

Вовед

Во овој свет, каде што сè брзо се менува, навистина е важно да го насочиме нашиот фокус кон поодржливи практики, циркуларно и системско размислување. ИДЕА-водичот е создаден за да обезбеди алатки и методологии за да им се помогне на едукаторите за возрасни и образовните институции за возрасни во оваа транзиција, притоа овозможувајќи им да направат вистинска разлика во својата работа.

ИДЕА-водичот е практичен ресурс за едукатори на возрасни и институции за образование на возрасни и е создаден во рамките на Еразмус+ Партнерството за соработка во образованието на возрасните – Подобрена вработливост преку образование за возрасни за циркуларна економија (ИДЕА). Тој е фокусиран на алатки и методологии за поттикнување на циркуларната економија и пластичарските занаети во рамките на нивните организации и во нивната работа со целната група и пошироко.

ИДЕА-водичот содржи избор на добри практики на национално и европско ниво кои ја поттикнуваат циркуларната економија преку уметност, занаетчиство, тинкеринг и други неформални методологии, како и детално објаснување на идентификуваните методологии и нивната повторливост во активностите што ја вклучуваат целната група.

Во овој водич вклучен е тренинг-формат кој ги користи идентификуваните методологии како практичен ресурс за директна примена на наведените методи во идните обуки или во секојдневниот живот на организациите. Тренинг-форматот се заснова на наодите од транснационално истражување кое ги идентификува потребите, бариерите и факторите на општествено исклучување на возрасните изложени на ризик од исклучување, како и постоечката понуда во рамките на образованието за циркуларна економија и изработката од пластика. Тренинг-форматот е практична алатка со теоретски и практични алатки со примери кои се лесни за следење. Дизајниран е за различни типови целни групи и ситуации. Со спојување на овие теми Водичот ќе им помогне на едукаторите за возрасни во едукацијата на невработените возрасни лица да ги подобрат своите перспективи на пазарот на трудот.

Дополнително, темите како „Изработка од пластика“ и „Тинкеринг-методологија“ поттикнуваат учење, ангажирање и страст за експериментирање. Преку пренамената на пластиката во вредни креации и прифаќањето на тинкерингот како алатка за подобрување на вештините, на учениците ќе им се овозможи да размислуваат различно, а не само да бидат опремени со вештини за подобрена вработливост.

Финалниот истражувачки извештај беше направен со податоците добиени преку мешано истражување во 4. земји партнери во проектот: Полска, Северна Македонија, Босна и Херцеговина и Италија. Како што беше споменато погоре, беше спроведено канцеларско истражување за собирање и анализа на постоечките добри практики во областа на неформалното образование на возрасни на теми од циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг. Покрај добрите практики, спроведено е и мешано истражување (Desk + Field Research) со цел да се идентификуваат образовните потреби на возрасните невработени над 45 години и да се мапираат теренските засегнати страни на национално ниво.

Едукаторите за возрасни во ИДЕА-водичот ќе откријат збир на ресурси насочени кон промовирање на циркуларната економија и изработка од пластика за невработени возрасни лица над 45 години овозможувајќи им да се вклучат со возрасните на значаен и влијателен начин. Едукаторите за возрасни во овој водич можат да најдат интерактивни работилници и материјали кои нудат практичен пристап за зајакнување и на едукаторите и на институциите за да ги интегрираат циркуларната економија, изработката од пластика и усовршувањето во нивните наставни програми. Ова образование не е само корисно за животната средина, туку и за личниот и професионалниот развој на возрасните.

Без разлика дали сте искусен едукатор за возрасни или нов во областа, ИДЕА-водичот е потребна алатка која ќе ве поддржи во проширувањето на вашите вештини за учење и опремување на едукаторите и институциите за возрасни кои работат со возрасни со вештини и знаења потребни за да придонесат за поодржливо општество. Заедно можеме да бидеме промената и да придонесеме за свет каде што циркуларноста и одржливоста се најважни.

ИДЕА-водичот не е само текст со идеи на хартија. Работилниците во водичот може да се приспособат и да одговараат на различни ситуации и различни начини на учење. Комбинацијата на мултидисциплинарни контексти како што се изработката од пластика, циркуларната економија и тинкерингот е исто така нешто што е корисно и обезбедува поцелосно образование што може да го премости јазот помеѓу одржливоста и вработувањето.

ИДЕА-водичот може да биде потребниот ресурс за поттикнување на циркуларната економија, тинкеринг и изработката од пластика во вашата организација и со вашите целни групи. Бидете подготвени да влијаете позитивно и да ги едуцирате возрасните невработени.

1. Истражувачки извештај

Во декември 2022 и јануари 2023 година беше извршено канцелариско истражување за собирање и анализирање на постоечките добри практики во областа на неформалното образование на возрасни на теми за циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг за целите на проектот „Подобрена вработливост преку едукација за циркуларна економија за возрасни“ (ИДЕА), финансиран од програмата „Еразмус+“ на Европската комисија под референтниот број: 2021-1-PL01-KA220-ADU-000026797. Покрај добрите практики, спроведено е и мешано истражување (канцелариско и теренско истражување) со цел да се идентификуваат образовните потреби на возрасните невработени над 45 години и да се мапираат засегнатите страни на национално ниво.

Минимум 20 возрасни невработени и 20 засегнати страни на гореспоменатите теми од Полска, Босна и Херцеговина, Северна Македонија и Италија беа замолени да го пополнат онлајн формуларот и најмалку 3 добри практики, неформални образовни програми за возрасни во релевантните области беа собрани преку онлајн истражување.

Онлајн прашалниците за невработените возрасни над 45 години и засегнатите страни во областа на циркуларната економија, изработката од пластика и тинкеринг се дел од првиот проектен резултат од проектот „Подобрена вработливост преку едукација за циркуларна економија за возрасни“ (ИДЕА), финансиран од програмата „Еразмус+“ на Европската комисија. Резултатите од овие онлајн формулари од 4. земји партнери се ставени во финалниот извештај како дел од првиот проектен резултат и заедно со тренинг-форматот се споени во ИДЕА-водичот.

Целта на овие онлајн формулари е идентификување на образовните потреби (во смисла на вештини и пречки што треба да се надминат) на невработените возрасни лица над 45 години во комбинација со идентификација на постоечката понуда на добри практики во однос на горенаведените теми и мапирање на засегнатите страни во секој партнер земја.

1.1. Невработени возрасни над 45 години – прашалник – Босна и Херцеговина

Прашалникот за возрасни невработени вклучува прашања за нивните потреби, бариери за непосетување обука и можности за образование, нивен профил, како и свесност за темите циркуларна економија, изработка од пластика, тинкеринг и како тие можат да бидат корисни во нивното извршување на работа.

Потреби

Најпрво беа анализирани потребите за невработените возрасни лица во Босна и Херцеговина. Според одговорите на анкетата, 70% од луѓето кои одговориле посетувале образовна програма, курс, обука или работилница во последните 5 години. Најголем дел од нив посетувале од 6 до 10 обуки (60%), некои од возрасните невработени од 1 до 5 обуки (30%), додека 10% од нив не посетувале обука, курс, работилница или едукативна програма.

Најголем дел од возрасните невработени посетувале обука за работа (6 од 20 испитаници), потоа курсеви за стекнување формална квалификација (10 од 20 испитаници), работилници и семинари (од 6 од 20 испитаници), можности за неформално учење (10 од 20 испитаници), отворено или далечинско образование (12 од 20 испитаници), други курсеви или приватни часови (5 од 20 испитаници).

Најголем процент од оние што посетувале обука учествувале на обука поврзана со работа (ПР, човечки ресурси, администрација – 40% од испитаниците), јазични курсеви (30% од испитаниците), поврзани со ИТ (20% од испитаниците)

Во однос на бариерите што ги спречуваат возрасните да учествуваат во обуки и образовни програми, повеќето од испитаниците (13 од 20) сметаат дека немањето финансии за плаќање на курсевите е главна причина за непосетување на ваквите образовни можности, проследено со недостигот на време поради потребата да работат (15 од 20 испитаници), недостаток на време поради семејни обврски (11 од 20 испитаници), предусловите за обука (6 од 20 испитаници), додека 2 од 20 наведени обуки не се нудат на местото што им одговара како причина за неприсуство.

Профил

Во однос на образованието, најголем дел од испитаниците навеле додипломски студии (55% како највисок степен на образование, потоа диплома за основно образование (30%) и магистер или повисоко ниво на образование (15%). Повеќе од возрасните невработени кои одговориле на анкетите беа жени (65%), во споредба со мажи (35%).

Во однос на местото на живеење, најголем дел од испитаниците живеат во урбана средина (60%), приградска средина (35%) и рурална средина (5%). Луѓето кои одговориле дека живеат во град, според големината на градот, повеќето од нив живеат во голем град со повеќе од 500 000 жители (10%), во споредба со среден град со 100 000-500 000 жители (55%) и мал град со помалку од 100 000 жители (35%).

Вештини

Во однос на активностите и термините поврзани со нив, возрасните невработени најмногу се запознаени со градењето тим (18 од 20 испитаници), потоа полесното поврзување со другите луѓе (13 од 20 испитаници), изработка од пластика (8 од 20 испитаници), циркуларна економија (8 од 20 испитаници) и кодизајн (5 од 20 испитаници).

Вештините кои невработените возрасни лица се најзаинтересирани да ги подобрат се полесно поврзување со другите (8 од 20 испитаници), работа со други (10 од 20 испитаници), изработка од пластика (7 од 20 испитаници).

Повеќе од невработените не се информирани што е циркуларна економија (55%), наспроти оние што знаат (45%), додека повеќето од оние што не знаат сметаат дека е важно да се информираат за циркуларна економија (60%).

Во однос на темата **полесно поврзување** со други невработени возрасни лица, возрасните:

- се заинтересирани за темата, просечно 4 на скала од 1 до 5
- мислат дека е веројатно дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот е оценето со просек од 3,7.

Во однос на **теоретската сесија на циркуларна економија**, возрасните невработени се:

- заинтересирани за темата во просек 3,35 на скала од 1 до 5
- сметаат дека тоа е веројатно дека ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просечни 3,35.

Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија е тема која:

- ги интересира во просек 3,3 од 5
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просечни 3,2.

Возрасните невработени кои одговорија на анкетите на темата **„Добри практики за бизниси со циркуларна економија“**:

- се заинтересирани да дознаат повеќе за во просек 3,4 од 5 и
- сметаат дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просек од 3,4.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема за која невработените возрасни:

- се заинтересирани да научат повеќе во просек 2,75 од 5
- сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просечни 2,6.

Како да управувате со изработка од пластика – ризици и упатства е тема за која невработените возрасни:

- се заинтересирани да научат повеќе во просек 2,75 од 5
- сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просечни 2,6.

Тинкеринг и изработка од пластика е сесија за кој невработените возрасни:

- се заинтересирани за сесијата во просек 2,65 од 5 и мислат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просек од 2,5 од 5.

За сесијата **Теоретска и практична сесија за кодизајн**, возрасните невработени:

- се заинтересирани со просек од 3,25 од 5
- сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просек од 3,1 од 5.

Висок процент на возрасни невработени не се информирани за примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзана со вештини за невработени.

1.2. Засегнати страни – формулар за прашалник – Босна и Херцеговина

Прашалникот за засегнатите страни беше направен со цел да се мапираат релевантните чинители во областите на неформалното образование на возрасните на темите циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг.

Потреби

Повеќето од засегнатите страни имаат примери за обуки во сопствени компании/институции (35%) и знаат примери за обуки поврзани со циркуларна економија, како компостирање, монтери на фотоволтаични панели, додека помал дел од засегнатите страни не знаат ниту еден пример.

Во однос на ефикасноста на испораката на курсевите за невработените, повеќето засегнати страни сметаат дека практичните обуки со применливи вештини ќе бидат поефикасни (90%), дел од тие одговориле дека со физичко присуство (20%), дел од нив одговориле од хибриден тип, физички + онлајн (50%), некои од нив мислат дека онлајн е најефикасниот начин за спроведување на тие курсеви (30%).

Според засегнатите страни, недостигот на време поради работа (19 од 20 засегнати страни) е најголемата бариера што ги спречува возрасните да посетуваат обуки, проследено со недостиг на време поради семејни обврски (12 од 20 засегнати страни), недостиг на финансии за плаќање курсеви (одговорија 11 од 20 засегнати страни, обуките не се нудат на местото што им одговара [8 од 20 засегнати страни], предуслови за обука [6 од 20 засегнати страни]).

Вештини

Засегнатите страни кои одговорија на анкетата ги наведоа комуникациските вештини како најважни вештини што треба да ги поседуваат или стекнат возрасните невработени за да се вработат (80%), компјутерските вештини (20%), зависи од потребите на компанијата.

Тие се веќе запознаени со циркуларна економија (5 од 20 засегнати страни), градење тим (19 од 20 засегнати страни), полесно поврзување со другите (16 од 20 засегнати страни), изработка од пластика (8 од 20 засегнати страни), кодизајн (6 од 20 засегнати страни).

Полесно поврзување со другите и градење тим се теми кои засегнатите страни сметаат дека се:

- интересни за возрасните невработени со просечна оценка 4,25 од 5
- релевантни за возрасни невработени со просечна оценка 4,4 од 5
- поверојатно ќе помогне некому во подобрување на перспективите на пазарот на трудот со просечни 4,35 од 5.

Теоретска сесија за циркуларна економија е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 4,15 од 5,
- релевантна за возрасните невработени со просечна оценка 4,1 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрувањето на перспективите на пазарот на трудот со просечни 4,1 од 5.

Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 4,6 од 5,
- релевантна за возрасни невработени со просечна оценка 4,3 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4,15 од 5.

Добри практики за бизниси со циркуларна економија е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 4,7 од 5,
- релевантна за возрасни невработени со просечна оценка 3,9 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4,2 од 5.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,75 од 5,
- релевантна за возрасни невработени лица со просечна оценка 3,8 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,8 од 5.

Како да се управува со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,85 од 5,
- релевантна за возрасните невработени со просечна оценка 4,05 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,9 од 5.

Тинкеринг-сесија за занаетството од пластика е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,6 од 5,
- релевантна за возрасни невработени лица со просечна оценка 3,8 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,7 од 5.

Теоретска и практична сесија за кодизајн е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,7 од 5,
- релевантна за возрасни невработени лица со просечна оценка 3,8 од 5,
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,85 од 5.

Најголем процент од засегнатите страни на прашањето каква работа можат да предложат за невработените нискоквалификувани возрасни предложија работа во компании кои го практикуваат концептот на циркуларна економија и за другите како монтери на фотоволтаични панели која може да биде теоретска и практична во производството на зеленчук (0%). Повеќето од засегнатите страни познаваат компании и институции кои вработуваат нискоквалификувани возрасни лица (20%), како градежни компании (10%) индустриски зони (0%).

1.3. Канцелариско истражување за добри практики на неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, изработка од пластика и тинкеринг – Босна и Херцеговина

За потребите на проектот, со цел да ги анализираме постоечките добри практики во соодветните области, собравме 3 добри практики од Босна и Херцеговина

1. ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

Преглед	
Наслов	Поттикнување одржлив и инклузивен развој во Босна и Херцеговина преку моделот на циркуларна економија
Локација	Босна и Херцеговина
Временска рамка	1.7.2021 година – 1.7.2022 година
Соработници	Centar za politike i upravljane – CPU ФОД БиХ (Фонд отворено друштво Босна и Херцеговина)
Референции	http://cpu.org.ba/vijesti/podsticanje-odrzivog-i-inkluzivnog-razvoja-u-bih-kroz-modele-cirkularne-ekonomije/?fbclid=IwAR1A06yLTGoxc-TUmyYLvOoRIXoZqRnwnxv8t http://www.cpu.org.ba/projekti/projekti-u-toku/podsticanje-odrzivog-i-inkluzivnog-razvoja-u-bih-kroz-modele-cirkularne-ekonomije/ http://www.cpu.org.ba/media/50760/Bijeli-Papir_Publikacija_280422.pdf
Опис	
Апстракт	<p>Употребата на природни материјали во светот, за жал, е во брз раст. Доколку глобалниот пазар продолжи со истиот обем и интензитет, се проценува дека до 2050 година на човештвото ќе му бидат потребни ресурси со три слични планети. Моментално зголемување на потрошувачката, ограничувањето на одредени ресурси кои постојано се користат и уништените лансирања на понудата кои доаѓаат заедно со покачувањето на цените ја предвидуваат следната економска криза, што го докажува фактот дека деловните модели кои се користат во моментов не се одржливи и претставуваат потенцијална причина за нестабилност.</p> <p>Со цел да се спречи брзата употреба на ресурсите да предизвика катастрофални последици, човечките заедници и економиите во светот минуваат низ структурни промени со цел да се намали негативното влијание врз животната средина. По Зелениот договор од 2020 година, Европската Унија се фокусира на тековно справување со климатските промени и соодветно вети дека ќе стане јаглеродно неутрален континент до 2050 година. Транзицијата кон циркуларна економија е најважниот елемент на овој план.</p> <p>Кога станува збор за итноста на циркуларната економија во Босна и Херцеговина, статистиката кажува сè; во 2019 година во Босна и Херцеговина граѓанинот потрошил просечно 11,5 тони, додека во ЕУ тој просек се проценува на 14,5 тони по граѓанин.</p>

<p>Цели и цели</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да се создадат аналитички содржини од областа на циркуларната економија кои се стремат да го претстават концептот приспособен на Босна и Херцеговина со примери на бизнис-модел на циркуларна економија 2. Да се информираат клучните играчи за концептите, придобивките и начините за имплементација на деловни модели на циркуларна економија. 3. Да се поттикне развојот на локалните капацитети во областа на циркуларната економија и да се иницира процес на здружување поединци и организации кои се активни на ова поле.
<p>Рамка на компетенции</p>	<p>Центарот за политика и администрација ја дефинира главната цел која е претставена во предлогот во делот за аргументација и создавање база на знаење неопходна за успешна средба на потребите на јавноста и на заинтересираните страни со потребата да се создаде систематска рамка која ќе овозможи ефективна употреба на принципите на циркуларна економија во државите. Со тоа би се обезбедил растот на економијата на Босна и Херцеговина и ќе се вклучат маргинализираните делови од општеството, што ќе доведе до зголемување на извозот на домашни производи и услуги на пазарот на ЕУ како најзначаен трговски партнер.</p>
<p>Методологија</p>	<p>Создавање база на знаење за заинтересираните страни успешно да ја запознаат јавноста со потребата од креирање системски рамки кои ќе овозможат ефективна примена на циркуларната економија.</p>
<p>Резултати и резултати</p>	<p>За да ги исполни целите прецизно дефинирани во Зелениот договор, ЕУ поставува зелени транзиции на врвот на своите приоритети бидејќи многубројни стратегии, планови, инвестиции и стандарди официјално се опишуваат како загадувачи и имаат негативни ефекти врз интервенциите на животната средина. Во тој контекст беше иницирана Зелената агенда за Западен Балкан која ќе создаде подобри односи меѓу ЕУ и овие земји и евентуално ќе им гарантира подобра позиција во нивното барање за членство.</p>
<p>Заклучоци</p>	<p>Проектот е релевантен за проектот ИДЕА поради неговата поврзаност со одржливоста и Зелената агенда.</p>
<p>Други информации</p>	<p>/</p>

2. ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА

Преглед	
Наслов	„Чиста уметност“
Локација	Сараево, Босна и Херцеговина
Временска рамка	Есен 2021 година
Соработници	Нестле Јадран, Босна и Херцеговина во соработка со Центарот за ликовно и уметничко образование „Арка“
Референци	https://www.nestle.ba/umjetnicka-djela-od-otpadnog-materijala https://www.klix.ba/magazin/skoro-250-kg-otpadnog-materijala-pretvoreno-u-unikatna-umjetnicka-djela/210915068 https://www.fokus.ba/kultura/misija-studija-arka-je-promocija-kulture-i-umjetnosti/2110600/ https://letsdoit.ba/glasanje/
Опис	
Апстракт	Пет уникатни дела, создадени од реномирани уметници на Центарот за уметничко и уметничко образование „Арка“, беа создадени како дел од иницијативата „Чиста уметност“ на „Нестле“ и служеа како алатка за донација на садниците на училишта во Сараево.
Целна група	40 волонтери кои придонесоа за собирање пластични материјали за за-наетчиство и уметници/членови на Центарот „Арка“ + повеќе од 90 000 посетители за изложбата во Сараево
Времеплов	Беа потребни неколку месеци да се соберат 250 000 кг пластика и уметниците да создадат статуи за изложба / лето-есен 2021 година
Цели и цели	„Чиста уметност“ е нов проект започнат од „Нестле“ во БиХ, со цел да се подигне свеста за важноста на заштитата на животната средина.
Рамка на компетенции	5 уметници чии компетенции придонесоа во создавањето на статуите кои послужија како инспирација за собирање средства + повеќе од 40 волонтери и работодавци кои придонесоа за подигнување на свеста и промоција
Методологија	Рециклирање, уметничко создавање

Резултати и резултати	<p>Со цел локално да придонесе за зачувување на зелените површини, „Нестле“ ќе донира садници за училишта во БиХ кои се дел од проектот „Хелоу!“ (Hello!). Посетителите имаат можност да бидат сведоци на уметничките дела создадени од 250 килограми отпаден материјал, на кои уметниците им дадоа нова цел и ги претворија во визионерски дела со силна порака за важноста од зачувување на природата. Целта на самата иницијатива, како што посочуваат од компанијата, е да го поттикне секој од нас да дејствува кога станува збор за намалување на отпадот, рециклирање и повторна употреба на материјали, но и зачувување на водните ресурси и шумите. Иницијативата е поддржана и од Здружението „Раце“ и проектот „Let's Do It“ и пријателите на проектот, „Сараево сити центар“ и МЦИ. Во текот на првиот ден од изложбата, присутните можеа да помогнат во акцијата за донирање градинарски садници на училиштата во БиХ со едноставно притискање на копче, па граѓаните за помалку од 12 часа се погрижија Нестле да донира над 3.000 садници</p>
Заклучоци	<p>Проектот помина исклучително добро, а поради квалитетна промоција на исклучително фреквентно и јавно место, успеа да постигне успех и да ги поврзе рециклирањето, волонтерството, уметноста и творештвото со свеста за заштита на животната средина и потребата од пошумување на Босна и Херцеговина.</p>
Други информации	<p>/</p>

3. ТИНКЕРИНГ

Преглед	
Наслов	Тинкеринг и создавање за човекови права – подобрување на културното учество на децата со попреченост
Локација	Сараево Требиње Зеница
Временска рамка	јули 2019 – јуни 2020 година
Соработници	Балканска музејска мрежа Градски музеј во Зеница Музеј на Херцеговина (град Требиње)
Референции	https://www.bmuseums.net/the-project-tinkering-and-making-for-human-rights-improving-cultural-participation-of-children-with-disabilities-has-started/ https://www.bmuseums.net/creating-together-learning-together/
Опис	
Апстракт	Фокусот е на развивање, документирање и евалуација на инклузивни едукативни работилници.
Целна група	Деца со попреченост и млади луѓе.
Времеплов	/
Цели и задачи	Да се подобри вклученоста на децата со попреченост во културниот живот и да се направат музеите подостапни и поинклузивни за сите поединци и групи врз основа на социјалниот модел на попреченост.
Рамка на компетенции	Музејски едукатори, волонтери, лица со попреченост, социјални работници, педагози од основните училишта, логопеди и други засегнати страни на локално и регионално ниво.
Методологија	Работилници за традиционални техники (ткаење, производство на филц и сликање на текстил). Работилници за изработка на рачни носии од средновековниот период.

Резултати	<ul style="list-style-type: none"> – Создадени преносливи едукативни активности за млади лица со попреченост кои поддржуваат континуирани едукативни програми во музеите. – Покрај создавањето конкретни објекти, целта беше: да се подигне свеста на учесниците и јавноста за правата на лицата со попреченост (членови 12 и 27 од Конвенцијата на ОН за правата на лицата со попреченост) и развивање разбирање за тоа што лицата со хендикеп можат да направат и како можат да придонесат за општеството. – Стекнување вештини како што се ткаење, сликање итн.
Заклучоци	<p>Проектот беше одлична можност за децата со пречки во растот да работат и да научат за вештини кои можат да се користат во иднина. Вештините како што се ткаењето, сликањето и целокупната рачна изработка се одлична врска помеѓу две различни генерации.</p>
Други информации	<p>Во однос на целта на проектот, овој тип проект е одлична основа за слична работилница која би можела да се спроведе фокусирајќи се на целната група на постари лица.</p>

1.4. Заклучоци – Босна и Херцеговина

Клучни поенти од резултатите од истражувањето:

– Невработените нискоквалификувани возрасни лица посетувале обука во некоја форма, без разлика дали се работи за работа, квалификација или во слободно време (90%) и го наведуваат недостигот на финансии како најголема бариера за да не посетуваат обуки (13 од 20 испитаници). Повеќето од возрасните невработени не знаат што е циркуларна економија (55%), но сметаат дека тоа е нешто важно и треба да добијат повеќе информации за тоа (55%).

Висок процент на возрасни невработени (55%) не се информирани за примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзана со вештини за невработени. Најинтересната сесија од анкетата на која сакаат да присуствуваат е добри практики за бизниси со циркуларна економија, но ги интересира и теоретска и практична сесија за кодизајн.

Засегнати страни – повеќето од засегнатите страни имаат примери за нивните обуки во сопствените компании/институции (35%) и знаат примери за обуки поврзани со циркуларна економија, како компостирање, монтери на фотоволтаични панели. Повеќето засегнати страни кои одговорија на анкетата сметаат дека сесиите за циркуларна економија се нешто што би ги интересирало возрасните и тие ќе ги подобрат нивните шанси на пазарот на трудот. Тие, исто така, сметаат дека сесиите: теоретска сесија за занаетчиство од пластика (11 од 20 заинтересирани страни), како да се управува со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства (14 од 20 засегнати страни) се важни и ќе бидат корисни за идното вработување на возрасните.

Општо земено, возрасните невработени (45+) во Босна и Херцеговина се заинтересирани за повеќе можности кои се бесплатни и во согласност со нивните интереси, а заинтересираните страни имаат можности за образование за возрасните кои може да придонесат за квалификација на тие возрасни лица и вработување.

1.5. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Полска

Прашалникот за возрасни невработени вклучува прашања за нивните потреби, бариери за непосетување обука и можности за образование, профил и свесност за темите циркуларна економија, изработка од пластика, тинкеринг и како тие можат да бидат корисни во нивното извршување на работните задачи.

Потреби

Најпрво беа анализирани потребите за возрасните невработени лица. Според одговорите на истражувањето, 26,67% од луѓето кои одговориле посетувале образовна програма, курс, обука или работилница во последните 5 години. Сите посетувале од 1 до 5 обуки, додека преостанатите – 73,33% не посетувале обука, курс, работилница или едукативна програма.

Поголемиот дел од возрасните невработени лица не посетувале обука за работа (33 од 45 испитаници), а од тие што посетувале, курсеви за стекнување формална квалификација (4 од 12 испитаници), работилници и семинари (5 од 12 испитаници), можности за неформално учење (1 од 12 испитаници), отворено или далечинско образование (4 од 12 испитаници), други курсеви или приватни часови (2 од 12 испитаници).

Најголем процент од оние кои посетувале обука учествувале на обука поврзана со работа за компјутерски курсеви (23,08% од испитаниците), социјална економија (7,7% од испитаниците), меки вештини (7,7% од испитаниците), канцелариски курс (7,7% од испитаниците), заварување (7,7% од испитаниците), основи на сметководство, работа со компјутер, работна етика (7,7%).

Во однос на бариерите што ги спречуваат возрасните да учествуваат на обуки и образовни програми, повеќето од испитаниците (20 од 45) сметаат дека немањето финансии за плаќање на курсевите е главна причина за непосетување вакви образовни можности, проследено со недостиг на време поради работа (2 од 45 испитаници), недостиг на време поради семејни обврски (12 од 45 испитаници), предусловите за обука (3 од 45 испитаници), додека 19 од 45 одговориле дека обуките не се нудат на местото што им одговара како причина за неприсуство.

Профил

Во однос на образованието, најголем дел од испитаниците како највисок степен на образование го навеле средното образование (72,1%), потоа диплома за основно образование (23,3%), диплома и магистерска диплома или повисоко образование (4,6%).

Повеќе од возрасните невработени кои одговориле на анкетите се мажи (62,8%), наспроти жени (37,2%).

Во однос на местото на живеење, најголем дел од испитаниците живеат во урбана средина (67,44%), приградска средина (32,56%) и рурална средина. Луѓето кои одговориле дека живеат во град, според големината на градот, повеќето од нив живеат во среден град со 100 000 до 500 000 жители (54,55%), мал град со помалку од 100 000 жители (39,39%), и во споредба со големиот град со повеќе од 500 000 жители (6,06%).

Вештини

Во однос на активностите и термините поврзани со нив, возрасните невработени најмногу се запознаени со градењето тим (26 од 45 испитаници), потоа полесно поврзување со другите (5 од 45 испитаници), изработка од пластика (6 од 45 испитаници), циркуларна економија (1 од 45 испитаници) и кодизајн (7 од 45 испитаници).

Вештините за кои невработените возрасни лица се најзаинтересирани да ги подобрат се полесно поврзување со другите (18 од 45 испитаници), градењето тим (16 од 45 испитаници).

ци), изработка од пластика и рециклирање (21 од 45 испитаници).

Повеќе од невработените не се информирани што е тоа циркуларна економија (79,1%), наспроти оние што знаат (20,9%), додека повеќето од оние што не знаат сметаат дека е важно да се информираат за циркуларната економија (79,4%).

Во однос на темата за поврзување со други невработени возрасни лица, нашата целна група:

- е заинтересирана просечно 4 на скала од 1 до 5.
- смета дека е веројатно дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот е оценето со просек од 4,3.

Во однос на теоретската сесија на циркуларна економија, возрасните невработени:

- се заинтересирани за темата во просек 2,47 на скала од 1 до 5
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просечни 2,27.

Симулациска вежба за бизнис со циркуларна економија е тема која:

- ги интересира во просек 2,6 од 5
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просечни 2,26.

Возрасните невработени кои одговорија на анкетите на темата „Добри практики за бизниси со циркуларна економија“:

- се заинтересирани да дознаат повеќе за во просек 2,26 од 5 и
- мислат дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просек од 2.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема за која нашата целна група:

- е заинтересирана да научи повеќе во просек 2,62 од 5
- смета дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просечни 2,44.

Како да управувате со изработка од пластика – ризици и упатства е тема во која нашата целна група:

- е заинтересирана да научи повеќе во просек 2,64 од 5,
- смета дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просечни 2,36.

Тинкеринг-сесија за изработка од пластика е сесија во која невработени полнолетни лица се:

- заинтересирани за сесија во просек 2,69 од 5,
- сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просечни 2,38.

Теоретска и практична сесија за кодизајн е сесија на која невработени возрасни:

- се заинтересирани со просек од 3,76 од 5,
- сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просечни 3,93.

Сите невработени возрасни лица не се информирани за обука за циркуларна економија.

1.6. Засегнати страни – онлајн прашалник – Полска

Прашалникот за засегнатите страни беше направен со цел да се мапираат релевантните чинители во областите на неформалното образование на возрасните на темите циркуларна економија, изработка од пластика и дотерување.

Во анкетата за засегнати страни, најголем дел од засегнатите страни кои одговориле се непрофитни организации (39,53%), компании и деловна активност на едно лице (60,5%). Што се однесува до видот на институциите, најголем дел од засегнатите страни се приватни (75%), во споредба со јавните (25%).

Повеќето од нив се лоцирани во Шлезиското Војводство (72%), потоа Ополското Војводство (4,65%), Подкарпатско и Лубелското Војводство (23,35%).

Потреби

Повеќето од засегнатите страни имаат примери за обуки во сопствени компании/институции (60,5%). Повеќето од нив не знаат примери за обуки поврзани со циркуларна економија, само дел од нив можат да дадат примери (11,67%) кои ги прикажуваат следните области: компјутерски програми (60%), одржлива иднина, меки вештини (20%) и циркуларна економија (20%).

Во однос на ефикасноста на испораката на курсевите за невработените, повеќето од засегнатите страни сметаат дека практичните обуки со применливи вештини ќе бидат поефикасни, дел од нив одговориле дека со физичко присуство (83,72%), дел од нив одговориле хибриден тип, физички + онлајн (9,3%), некои од нив мислат дека онлајн е најефикасниот начин за спроведување на тие курсеви (6,98%).

Според засегнатите страни, недостигот на финансии за плаќање на курсевите е најголемата пречка што ги спречува возрасните да посетуваат обуки (одговорија 26 од 43 засегнати страни), проследено со недостиг на време поради семејни обврски (4 од 43 засегнати страни), недостиг на време поради потреба да работат (8 од 43 засегнати страни), обуките не се нудат на местото каде што им одговара (2 од 43 засегнати страни), предуслови за обука (2 од 43 засегнати страни).

Вештини

Засегнатите страни кои одговорија на анкетата ги наведоа комуникациските вештини и меките вештини како најважни вештини што треба да ги поседуваат или стекнат возрасните невработени за да се вработат (53,49%), зависи од потребите на компанијата (30,23%) и многу примери со само 1 одговор како: ракување со електрични алати, машини за заварување, воздушни платформи, ракување со компјутер, каси, ракување со уреди за плаќање, практични вештини кои можат да се користат од вториот ден на работа (безбедност, GDPR и HR).

Тие се веќе запознаени со градење тим (28 од 43 заинтересирани страни), полесно поврзување со другите (4 од 43 засегнати страни), кодизајн (7 од 43 засегнати страни), циркуларна економија (2 од 43 засегнати страни) и никој не е запознаен со изработка од пластика.

Полесно поврзување со другите и градење тим се теми за кои засегнатите страни сметаат дека:

- се интересни за возрасните невработени со просечна оценка 4,07 од 5.
- се релевантни за возрасни невработени лица со просечна оценка 4,02 од 5.
- е веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4,05 од 5.

Теоретска сесија за циркуларна економија е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2,65 од 5.
- релевантна за возрасните невработени со просечна оценка 2,98 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2,86 од 5.

Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2,81 од 5.
- релевантна за возрасни невработени со просечна оценка 3,05 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2,86 од 5.

Добри практики за бизниси со циркуларна економија е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2,47 од 5.
- релевантна за возрасни невработени лица со просечна оценка 2,67 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2,77 од 5.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2,47 од 5.
- релевантна за возрасни невработени лица со просечна оценка 2,67 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2,77 од 5.

Како да се управува со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2,23 од 5.
- релевантна за возрасни невработени со просечна оценка 2,33 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2,23 од 5.

Тинкеринг и изработка од пластика е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2,74 од 5.
- релевантна за возрасни невработени со просечна оценка 2,53 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2,47 од 5.

Теоретска и практична сесија за кодизајн е тема за која засегнатите страни сметаат дека е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,77 од 5.
- релевантна за возрасните невработени со просечна оценка 3,98 од 5.
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,95 од 5.

Најголем процент од засегнатите страни на прашањето какви активности можат да предложат за невработените нискоквалификувани возрасни лица кои бараат работа наведоа: пракса, курсеви, обуки (и меки вештини и професионалци засновани на потенцијална идна работа). Повеќето од засегнатите страни знаат компании и институции кои вработуваат нискоквалификувани возрасни лица (86,05%), но тие не предложија конкретни позиции.

1.7. Канцелариско истражување за добри практики на неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, изработката од пластика и тинкерингот во Полска

За потребите на проектот, со цел да ги анализираме постоечките добри практики во соодветните области, собравме добри практики од Полска.

1. Работилници за циркуларни кројачи, мода, хемичари, работилници за циркуларна столарија, велосипеди, накит

Преглед	
Наслов	Работилници за циркуларни кројачи, мода, хемичари, работилници за циркуларна столарија, велосипеди, накит
Локација	Катовице, Полска
Временска рамка	12.2022
Соработници	DONUT ECONOMICS LAB: Проект кофинансиран од програмата Еразмус +, за време на Светскиот урбан форум 2022 година. Создадена е неформална коалиција: ентузијастички, формални организации, компании и општествени активисти.
Референции	https://doughnuteconomics.org/stories/214?fbclid=IwAR3FDk_k_NMEghhmIJSYKI-oMPgYiX_PCkXz1wM-ZIYLOd5srW8t8i2Gs7SM Наведете ги сите референции користени за оваа анализа.
Опис	
Апстракт	Работилницата беше фокусирана на циркуларни аспекти со користење на режимот тинкеринг. Првиот пример се засноваше на правење некои корисни работи со користење основни еколошки производи како прашок за чистење, течност за перење, едноставен сапун или природен мирис. За време на паузите беа поправени и некои столчиња и маса. Вториот дел се базираше на изработка на дрвени играчки од рециклирани материјали. Третиот дел се базираше на обидот сами да го поправите накитот, но и да се направат нови скапоцени камења од рециклирани ситници. Поводот на Божиќ овој пат беше изговор да се заштедат пари и да се создадат рачно изработени производи.
Целна група	Работилниците беа општо дефинирани за сите, но повеќето од луѓето кои учествуваа во тие активности беа возрасни (40+).
Времетраење	2 викенди, 4 дена
Цели	Циркуларните работилници се одлична можност да го промениме начинот на размислување за работите што ги купуваме, користиме, даваме, фрламе. Целта е и да се сподели знаењето за циркуларната економија на едноставен и пријателски начин.
Рамка на компетенции	Целта на работилниците беше да се научат корисни вештини, да се зголеми свеста за животната средина и да се дејствува во согласност со пристапот „нула отпад“ и да се исполни значењето на циркуларната економија.

Методологија	Тинкеринг – обид да се поправи или подобри нешто на неврзан или нефокусиран начин. Тоа е практична методологија, базирана на искуства, учење од неуспеси и неструктурирано време за истражување и измислување. Преку процесите на истражување и пронаоѓање лежи потенцијалот за иновација.
Резултати и резултати	Многу од ефектите на циркуларните работилници беа свечено спакувани (според правилата за нула отпад – во рециклирани пакувања) и користени како подароци.
Заклучоци	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тинкеринг е навистина добар начин како да се имплементираат принципите на циркуларна економија. 2. Луѓето навистина сакаат да работат сами и да создаваат нешто користејќи пристап со нула отпад и рециклирани материјали 3. Работилниците се мотивација за луѓето да го отворат својот ум
Други информации	Добро е да се избере пристапот за учење преку правење.

2. Постар лидер „нула отпад“. Рециклирачки чуда – прва работилница
 Постар екохерој. Изработуваме свој хербариум – втора работилница

Преглед	
Наслов	Постар лидер „нула отпад“. Рециклирачки чуда– прва работилница Постар екохерој. Изработуваме свој хербариум – втора работилница
Локација	7 града во Полска
Временска рамка	09.2021 р.
Соработници	 Akademia WSB Uniwersytety Trzeciego Wieku
Референции	https://zaglebieseniора.pl/
Опис	
Апстракт	Работилниците се засноваат на пишување и правење циркуларни работи од страна на учесниците и учат како да ја заштитиме нашата околина и да го намалиме негативното влијание на нашите активности. Работилницата има цел да научи како да го намалите отпадот дома, како да научите за циркуларни и како да го споделите ова знаење на јавни површини.
Целна група	Возрасни 50+
Времплов	Еднодневна работилница (многу изданија)
Цели	Целта на работилницата е да се зголеми граѓанската активност кај постарите лица, да се подготват за улогата на лидер во локалните заедници во кои работат секојдневно и да се подигнат компетенциите во областа на интерперсоналната комуникација, управувањето со социјални проекти и свеста за животната средина, заштита и циркуларна економија.
Рамка на компетенции	Нема конкретна рамка. Форма на работилницата. Нема достапни документи.
Методологија	Тинкеринг – обид да се поправи или подобри нешто на неврзан или навреден (нефокусиран) начин. Тоа е практична методологија, базирана на искуства, учење од неуспеси и неструктурирано време за истражување и измислување. Работилницата беше фокусирана на создавање на домашни работи на еколошки начин.
Резултати и резултати	Сопствен хербариум. Облека и рачно изработени работи. Зголемување на знаењето како да се заштеди енергија и да се намали негативното влијание врз животната средина, знаење за елементите кои можеме да ги промениме. Научете како да го споделите знаењето со другите.

Заклучоци	Луѓето се подготвени да го споделат знаењето со другите. Особено е добро да го поврзете некако со децата. Има огромен потенцијал за проширување на работилниците и мудро едуцирање. Најефективниот начин да подучите некого е да споделете знаење.
Други информации	Добра идеја е да се спроведуваат работилници во различни градови.

3. Иновации преку циркуларна економија – обучете го тренерот

Преглед	
Наслов	Иновации преку циркуларна економија – обучете го тренерот
Локација	Онлајн
Временска рамка	01-02.2023 р.
Соработници	EIT Climate-KIC Home
Референции	https://store.climate-kic.org/product?catalog=CircEcon_TtT
Опис	
Апстракт	Овој комбиниран курс обезбедува обука за користење алатки и методологии за циркуларно размислување за да ви помогне да развиете циркуларни стратегии како олеснувач за промени. Ќе даде јасно разбирање за тоа што е вклучено во примената на циркуларни пристапи во организацијата и ќе ви помогне да ги развиете вештините што ви се потребни за да ги обучите другите да ги користат овие алатки, со посебен фокус на употребата на комбинирани пристапи.
Целна група	Овој комбиниран курс е наменет за практичари, тренери и обучувачи кои имаат одредено искуство во олеснување на програмите за промени поврзани со системи. Најсоодветно е за учесниците, кои сакаат да го негуваат својот циркуларен начин на размислување, да експериментираат, да учат и да го споделат со другите. Детално познавање на стратегиите за циркуларна економија НЕ е потребно.
Времетраење	25-30 часа (2-3 часа за самостојно учење и за секој од модулите на работилницата + офлајн активности). Курсот се состои од седум работилници, со датуми и индикативни теми како што е наведено подолу во шемата за распоред.
Цели и цели	Курсот, исто така, ги опфаќа компетенциите потребни за обучувачите да аплицираат за да бидат дел од одобрениот базен на фацилитатори за идно доставување алатки за размислување за циркуларност. За да се стекне овој статус, ќе биде потребен конечен оценет поднесок.
Рамка на компетенции	Нема конкретна рамка.
Методологија	Мешан курс за обука со самостојно учење, работилници и офлајн активности/компоненти на проектот.

<p>Резултати и резултати</p>	<p>По успешно завршување на курсот иновации преку циркуларна економија, учесниците ќе можат:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да развијат длабоко разбирање на алатките за размислување за циркуларност што се користат преку циркуларната страница за учење (CLS). – да го стават во пракса знаењето за дизајнирање комбинирани пристапи за идна употреба на алатките и методологиите за размислување за циркуларност. – да придонесат за циркуларната заедница на тренери и практичари кои соработуваат на активности за размислување за циркуларна економија и циркуларност – да покажат знаење и идеи за да ја завршат рамката за компетентност и да станат одобрен тренер за материјалите на CLS.
<p>Заклучоци</p>	<p>Готовата програма се продава за идните тренери. Ова е добра опција за невработените луѓе – да добијат пари преку учење за циркуларна економија.</p>
<p>Други информации</p>	<p>Целиот курс се плаќа – 300 евра</p>

4. Академија ГОЗ

Преглед	
Наслов	Академија ГОЗ
Локација	Консалтинг за ООП ул. Камикова 1, 03-289 Варшава
Временска рамка	Во тек
Соработници	Консалтинг за ООП (http://csrconsulting.pl/), РЕКОПОЛ (Полска организација за обновување на пакувањето),
Референции	https://gozwpraktyce.pl/akademia-goz/
Опис	
Апстракт	<p>Академијата за циркуларна економија (Академија ГОЗ) е серија од вебинари за компании кои се однесуваат на циркуларната економија во пракса. Тие се „таблета“ на знаење за клучните теми поврзани со циркуларната економија и адаптацијата на претпријатијата кон овој економски модел имплементиран во ЕУ.</p> <p>Во 2020 година Академијата за циркуларна економија ги започна своите активности со серија вебинари за претстојните промени во економијата на ЕУ поврзани со имплементацијата на Европскиот зелен договор. Бесплатен вебинар и платен курс European Green Deal во пракса беа креирани на оваа тема. Во текот на курсот се дискутираат клучните стратески документи на ЕУ и нивното објавување на над 80 нови правни акти, акциски планови и иницијативи кои ќе се спроведуваат во следните 3 години. Презентирани се и практични алатки за бизнис кои помагаат да се подготвиме за најавените промени.</p> <p>Како дел од Академијата ГОЗ во 2021 година беа подготвени четири бесплатни вебинари во соработка со партнерите на порталот ГОЗ во пракса (GOZ w Praktyce). Тие беа посветени на практични решенија во областа на циркуларната економија.</p>
Целна група	Општи, вработени и невработени, без старосни ограничувања
Времетраење	Континуирано
Цели	Порталот за циркуларна економија во пракса е центар на знаење и практични решенија од областа на циркуларната економија за бизнис. Тој ги поддржува компаниите во трансформацијата кон циркуларна економија.
Рамка на компетенции	Општи знаења за целите и задачите на циркуларната економија, прописите и алатките.

Методологија	Онлајн вебинари, снимени и достапни на интернет
Резултати	<p>Веќе испорачани 7 вебинари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Како етикетите можат да поддржат циркуларна економија? • Дали циркуларната економија е профитабилна за компаниите? • Екодизајн на пакување • Преглед на индикаторите за циркуларна економија • Хемиско рециклирање и кружни суровини • Европскиот зелен договор во пракса • Европски зелен договор – земјотрес
Заклучоци	Академијата е бесплатен извор на знаење достапен онлајн. Тоа ќе им помогне на невработените да ја стекнат потребното знаење за справување со прашањата на циркуларната економија. Тоа би можело да се стави како почетна точка во зголемувањето на компетенциите на целната група.
Други информации	Курсевите се бесплатни и достапни онлајн. Не се издаваат сертификати.

5. Народен универзитет за уметности и занаети
(Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego)

Преглед	
Наслов	Народен универзитет за уметности и занаети (Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego)
Локација	Вола Секова 37, 38-506 Вола Секова
Временска рамка	Континуирани, 2 години курсеви и кратки курсеви
Соработници	Национална мрежа на народни универзитети (Ogólnopolska Sieć Uniwersytetów Ludowych)
Референции	https://www.uniwlud.pl/
Опис	
Апстракт	<p>Формулата на народните универзитети е тесно поврзана со градење дијалог, соработка и разбирање. Индивидуализмот оди рака под рака со општествениот и културниот контекст на образованието.</p> <p>Формите на активност не се ограничени на курсеви, тие се и центри на културата во локалната средина. Организираат социјални акции, изложби, концерти, предавања, работилници, средби со автори.</p>
Целна група	Општи, вработени и невработени, без старосни ограничувања
Времетраење	<p>Континуирано</p> <p>Регрутирањето за следното издание на курсот 2023-2025 трае од март до август 2023 година.</p> <p>За да се регистрирате за двогодишниот курс за уметнички ракотворби, пополнете го формуларот за апликација подолу – до 8 август 2023 година.</p> <p>По добивањето информации за внесување на списокот со учесници, можете да ја платите котизацијата и првата рата од школарината – најдоцна до 15 август 2022 година.</p>
Цели	<p>Главната цел на двегодишниот курс што го води ULRA е да овозможи личен и професионален развој, како и да ги пренесе традициите и културното наследство во областа на уметничкото изработка.</p> <p>Програмските претпоставки на курсот се однесуваат на грундвигиската педагогија, како што се учење преку правење, дијалог, олеснување на индивидуалниот развоен пат во контакт со природата и културното наследство, важноста на искуствата во заедницата.</p> <p>Програмата вклучува и часови за развој на креативноста, историја на уметноста, етнографија на социо-културна анимација, креирање и спроведување на социо-културни проекти и принципи на водење бизнис.</p>
Рамка на компетенции	Практични вештини во различни видови занаетчиска уметност.

Методологија	<p>Основни форми на спроведување на програмата се часовите практични работилници, како и предавања, патувања, разговори и дискусии, методи на валоризација засновани на естетски впечатоци и емоции, проблемски методи и уметничко изразување.</p> <p>Часовите опфаќаат вкупно околу 500 часа и се изведуваат во формулата од 3-4 дена по дваесет сесии, еднаш месечно, од петок до понеделник. Центарот има предавални, работилници, зелена површина и места за престој.</p>
Резултати	<p>Двегодишниот курс за уметнички ракотворби континуирано се спроведува од 1986 година, најпрво од Фолк-универзитетот во Вздов, а потоа и од Народниот универзитет за уметнички занаети, што е негово продолжение.</p>
Заклучоци	<p>Универзитетот не е бесплатен. Курсевите ќе им помогнат на невработените да ги стекнат потребните вештини за да спроведат занаетчиски уметнички проекти во различни области, вклучително и циркуларна економија.</p>
Други информации	<p>Школарината на ULRA е 3.450 PLN по семестар. Програмата се состои од 4 семестри.</p> <p>Сепак, курсот можете да го платите на месечни рати. Првата рата од 690 PLN треба да се плати до 15 август.</p>

6. Обука за возрасни „Ekokreacije – работилници за креативно рециклирање“ (Szkolenie dla dorosłych „Ekokreacije – warsztaty twórczego recyklingu“)

Преглед	
Наслов	Обука за возрасни „Ekokreacije – работилници за креативно рециклирање“ (Szkolenie dla dorosłych „Ekokreacije – warsztaty twórczego recyklingu“)
Локација	Zielona Szkoła w Schodnie, Schodno 1, 83-425 Dziemiany
Временска рамка	31-03-2014
Соработници	Померанско Војводство
Референции	https://zielonaszkola.wdzydzkipark.pl/aktualnosci-4/szkolenie-dla-doroslych-quotekokreacije-warsztaty-tworczego-recyklinguquot-1/
Опис	
Апстракт	Обука за возрасни жители на Kościerzyna powiat за воведување во тајните на надградувањето на велосипедот – форми на рециклирање, што резултира со рачно изработени производи со повисока вредност од претходно. Возењето велосипед не само што е задоволство, туку пред сè значително ја намалува потрошувачката на сировини за производство на уметнички предмети, како и ја намалува количината на отпад. Обуката беше еднократна иницијатива.
Целна група	Обуката беше наменета за професионална разновидна група возрасни. Работилниците беа наменети за наставници по уметност, технологија, воспитувачи од градинки, негувателки во дневни центри, окупациони терапевти, аниматори на центри во заедницата, едукатори за животна средина, наставници по природа и биологија.
Времеплов	Единствен состанок одржан на 31.3.2014 година
Цели	Целта на активноста беше да се прикажат начини за намалување на производството на отпад, желбата да се промени ставот на широка група приматели преку промовирање на страста за ракотворби. Работилницата „Ekokreacije – работилници за креативно рециклирање“ имаше за цел да им покаже на учесниците методи и алатки кои ќе им овозможат да ги убедат примателите дека отпадот може да има висока естетска димензија, дека може да биде корисен и дека воопшто има вредност.
Рамка на компетенции	Знаење за проблемите поврзани со управувањето со отпадот и промовирање практични вештини за надградба.

<p>Методологија</p>	<p>Методологијата вклучува комбинација на работилници и предавања. Опсегот беше:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предавање – Систем за сегрегација на отпадот во Померанското Војводство и методи за справување со различни видови отпад • Работилници – Репродукции од отпадно стакло – техники за декупаж и витраж на шишиња • Работилници – Репродукции од отпадна хартија – хартија плетена корпа од хартија, изработка од хартија маше од весници • Работилници – Репродукции од пластичен отпад – накит, цвеќиња, контејнери, новогодишни украси од ПЕТ-шишиња • Предавање – идејата за upcycling, предностите на самообработка на пластика, хартија и стакло
<p>Резултати и резултати</p>	<p>Обуката резултира со зголемување на свеста на учесниците за управување со отпад. Создадени се прекрасни ситници, чиј квалитет и изглед не се разликуваат од купените во продавницата. Учесниците сфатија колку е опасен прекумерниот конsumerизам и социјално, еколошки и во однос на интелектуалниот развој. Се надеваме дека на учесниците им се допадна идејата за надополнување на велосипедот и благодарение на нив брзо ќе го прошират својот досег во локалната средина.</p>
<p>Заклучоци</p>	<p>Работилницата може да работи како инспирација и пример за правење слични иницијативи насочени кон невработените.</p>
<p>Други информации</p>	<p>Во организација на јавна институција беше одржана еднаш, бесплатно.</p>

7. Зелена линија (Zielona linia)

Преглед	
Наслов	Зелена линија (Zielona linia)
Локација	Онлајн
Временска рамка	Континуирано
Соработници	Владата на Република Полска
Референции	https://zielonalinia.gov.pl/
Опис	
Апстракт	<p>Порталот што ги поврзува луѓето кои се обидуваат да најдат работа со потенцијални работодавци и организатори на курсеви и обуки. Ова е добар пример за јавна иницијатива која нуди поддршка за невработените.</p> <p>Обуката за портфолиото на порталот се нарекува воннаставни активности насочени кон стекнување, дополнување или подобрување на професионалните или општите вештини и квалификации потребни за извршување на работата, вклучувајќи ги и вештините за барање работа.</p> <p>Обуките финансирани од Фондот на трудот се организираат со цел да се подигнат професионалните и други квалификации кои ги зголемуваат шансите за преземање или одржување работен однос, друго профитабилно вработување или економска активност.</p> <p>Заводот за труд „Повиат“ иницира и организира обука за невработени лица во групна и индивидуална форма.</p> <p>Групните обуки се однесуваат на одредена група невработени лица (во зависност од видот на обуката и занимањето) и им претходи организирано регрутирање спроведено од Заводот за труд „Повиат“.</p> <p>Индивидуалната обука е обука назначена од невработено лице и спроведена по негово барање, под услов целта на обуката да е оправдана. Трошоците за обука во делот финансиран од Фондот за труд во дадена година не смеат да надминат 300% од просечниот надоместок за работа</p>
Целна група	Невработени – без старосна граница
Времетраење	Континуирано

<p>Цели и цели</p>	<p>Целта на порталот е да создаде нов квалитет во односите со:</p> <ul style="list-style-type: none"> • невработените и барателите на работа – олеснување за нивно наоѓање работа, едукација и информирање за моменталната состојба и најважните настани на пазарот на трудот, како и формите на поддршка што можат да ја добијат од Заводот за вработување. • барање начини за подобрување на нивните квалификации – преку советување или помагање во изнаоѓање обука соодветна за нив, укажувајќи на можностите за кофинансирање на обуката од канцеларијата за вработување и други. • работодавачи кои бараат вработени – помагање да најдат вработени и информирање за опциите за поддршка што ги подготвува Заводот за вработување во случај на вработување невработени лица и формалностите што треба да се почитуваат во случај на вработување странци.
<p>Рамка на компетенции</p>	<p>Целосен опсег на компетенции кои моментално се потребни на пазарот.</p>
<p>Методологија</p>	<p>Онлајн пристап до базата на понуди за работа и курсеви.</p>
<p>Резултати</p>	<p>Подобро поврзување и проток на информации од организатори на курсеви и институции кои нудат работа за невработени лица кои сакаат да најдат работа и да ги подигнат своите компетенции.</p>
<p>Заклучоци</p>	<p>Порталот е широко користен од луѓе кои бараат можности за работа. Тоа би можело да биде корисно за промоција и собирање апликации за обуки од нов тип кои ги комбинираат знаењата за циркуларна економија и традиционалните вештини.</p>
<p>Други информации</p>	<p>Бесплатен пристап</p>

1.8. Заклучоци – Полска

Клучни точки од канцелариското истражување

Постојат голем број курсеви за обука во областа на циркуларната економија. Тие се изведуваат во стационарна и онлајн формула (на пр., Академија ГОЗ – <https://gozwpraktyki.pl/akademia-goz/>). Некои курсеви се достапни бесплатно. Тие се упатени до широк спектар приматели, вклучувајќи ги и невработените. Тие се фокусираат на теорија, практични решенија и законски прописи поврзани со предметот циркуларна економија.

Втората група курсеви е поврзана со занаетчиски активности, ракотворби и уметнички ракотворби. Курсевите се наменети за широк опсег луѓе кои сакаат да ги прошират своите квалификации и, следствено, да добијат подобра работа или да започнат сопствен бизнис. Курсевите се многу практични и фокусирани на стекнување специфични вештини.

Курсевите кои ги покриваат и циркуларната економија, уметноста и занаетите заедно се ретки.

Во Полска постои шема за обука за невработени финансирани од канцелариите за труд (Urząd Pracy). Обуката за невработени и баратели на работа е форма на професионално активирање финансирано од канцелариите за труд и спроведено во форма на курс. Учесникот на обуката добива месечна стипендија еднаква на 120% од надоместокот за невработеност, доколку месечниот број часови за обука е најмалку 150 часа; во случај на помал месечен број часови за обука, висината на стипендијата се одредува пропорционално, но стипендијата не може да биде помала од 20% од надоместокот. По завршувањето на обуката, учесникот добива сертификат или друг документ издаден од институцијата за обука.

Курсевите за обука преку кои се овозможува стекнување, дополнување или усовршување професионални или општи вештини и квалификации потребни за извршување на работата се финансираат од Фондот на трудот, а се организираат од канцелариите за труд.

За да учествувате во нив, треба да аплицирате во канцеларијата за труд за упат за обука или да поднесете апликација за упатување преку веб-страницата praca.gov.pl.

Невработеното лице може да добие и заем за финансирање на трошоците за обука, што ќе му овозможи да започне или да одржи вработување, друга профитабилна работа или деловна активност. Станува збор за бескаматен кредит што го дава заводот за вработување од Фондот за труд. Износот на заемот не смее да биде 4 пати поголем од просечната наградна сума што се применува на датумот на потпишување на договорот (просечната наградна во првиот квартал од 2020 година беше 5.367,60 PLN).

Повеќето курсеви поддржани од владата и организирани од моментално присутни на пазарот субјекти се фокусирани на обликување вештини за веќе постоечки типови работни места. Видот на курсевите е во корелација со моменталната потреба на пазарот. Новите трендови и иницијативи обично не се опфатени со овие типови курсеви. Ова може да сугерира дека новиот пристап кој ги комбинира вештините со новите трендови (како циркуларната економија) би бил важна додадена вредност на тековната понуда и би можел да испадне успешен.

Клучни поенти од резултатите од истражувањето:

– Невработените нискоквалификувани возрасни лица посетувале обука во некоја форма, без разлика дали тоа е поврзано со работа, квалификации или во слободно време (26,67 %) и го наведуваат недостигот на финансии како најголема бариера да ги спречат да посетуваат обуки (20 од 45 испитаници). Повеќето од возрасните невработени не знаат што е циркуларна економија (97,78%), но сметаат дека е нешто важно и тие треба да добијат повеќе информации за тоа (79,4%). Сите невработени возрасни лица (100%) не знаат примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзана со вештини за невработени.

– Засегнати страни – повеќето од засегнатите страни имаат примери за обуки во сопствени компании/институции (60,5%). Повеќето од нив не знаат примери за обуки поврзани со циркуларна економија, само дел од нив можат да дадат примери (11,67%) кои ги прикажуваат следните области: компјутерски програми (60%), одржлива иднина, меки вештини (20%) и циркуларна економија (20%). Повеќето засегнати страни кои одговорија на анкетата сметаат дека сесиите за циркуларна економија се нешто што би ги интересирало возрасните и тие ќе ги подобрат нивните можности на пазарот на трудот. Најголем процент од засегнатите страни на прашањето какви активности можат да предложат за невработените нисккоквалификувани возрасни лица навеле работа, практиканти, курсеви, обуки (за меки вештини и професионалци засновани на потенцијална идна работа).

Општо земено, возрасните невработени лица (45+) се заинтересирани за повеќе можности кои се бесплатни и во согласност со нивните интереси, а заинтересираните страни имаат можности за образование за возрасните што може да придонесат за квалификација на тие возрасни лица и вработување.

1.9. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Италија

Прашалникот за возрасни невработени вклучува прашања за нивните потреби, бариери за непосетување обука и образование, профил и свесност за темите циркуларна економија, изработка од пластика, тинкеринг и како тие можат да бидат корисни во нивното извршување на работа.

Потреби

Најпрво беа анализирани потребите за возрасните невработени лица. Според одговорите на истражувањето, 95% од луѓето што одговориле посетувале образовна програма, курс, обука или работилница во последните 5 години. Повеќето од нив посетувале од 1 до 2 обуки, додека мал процент од нив (13%) не посетувале обука, курс, работилница или образовна програма.

Имаше различни одговори во врска со следниов прашање, во однос на видот на курсот што го посетуваа учесниците тие посетиле обука за работа (13 од 32), по што следуваа курсеви за добивање формална квалификација (12 од 32) работилници и семинари (7 од 32 испитаници).

Оние што присуствуваа на обука тврдеа дека посетувале курсеви поврзани со темата: „Граѓанство и одржлив развој на бизнисот“, „Дигитален маркетинг“ и „Регистриран техничар за однесување“.

Во однос на прашањето кои бариери треба да ги спречат возрасните да учествуваат во обуки и образовни програми, повеќето од испитаниците сметаат:

- 1) недостиг на време поради семејни обврски (25 од 32);
- 2) немање финансии за плаќање на курсевите (17 од 32);
- 3) недостиг на време поради работа (4 од 32), како главни причини за непосетување на вакви образовни можности се предусловите за обука.

Меѓутоа, малцинство (4 од 32), исто така, одговорија дека достапните обуки не се нудат на местото што им одговара како причина за непосетување.

Профил

Во однос на образованието, најголем дел од испитаниците како највисок степен на образование го навеле средното образование (70%), потоа оние со магистерски или повисоко образование (20%) и, на крајот, оние со диплома (10%).

Повеќе од возрасните невработени кои одговориле на анкетите се жени (60%), во споредба со мажи (40%).

Што се однесува до местото на живеење, испитаниците подеднакво живеат во градски (40%) и приградски (40%), а преостанатите 20% потекнуваат од рурални средини. Луѓето кои одговориле дека живеат во град, според големината на градот, повеќето од нив живеат во големи градови со повеќе од 500 000 жители, а потоа следуваат оние што живеат во средни градови со 100 000 до 500 000 жители.

Вештини

Во однос на активностите и зборовите поврзани со нив, возрасните невработени најмногу се запознаени со градење тим (14 од 32), потоа циркуларна економија (10 од 32), полесно поврзување со другите (3), изработка од пластика (2 од 32 испитаници) и кодизајн (2 од 32 испитаници). Вештини кои невработените возрасни лица се најзаинтересирани да ги подобрат се:

1) кодизајнирање (60%);

2) циркуларна економија (40%);

3) изработка од пластика (30%);

4) активности за градење тим и полесно поврзување со другите (20%). Половина од невработените се информирани што е циркуларна економија. Од друга страна, сите учесници сметаат дека е важно да се информираат за циркуларната економија (100%).

Во однос на темата за поврзување со други невработени возрасни лица се:

- заинтересирани во просек 3,75 на скала од 1 до 5;
- веројатно дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот е оценето со просек од 4.

Во однос на теоретската сесија на циркуларна економија, возрасните невработени се:

- заинтересирани за темата во просек 3,75 на скала од 1 до 5;
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просек од 4.

Симулациска вежба на циркуларна економија е тема која невработените возрасни:

- ги интересира во просек 4,75 од 5;
- тие сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просек 5.

Возрасните невработени кои одговорија на прашалникот на тема Добри практики за бизниси со циркуларна економија:

- се заинтересирани да дознаат повеќе во просек 3,5 од 5;
- сметаат дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просек од 3,5.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема за која нашата целна група:

- е заинтересирана да научи повеќе во просек 3 од 5;
- смета дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просек од 3,75.

Како да управувате со изработка од пластика – ризици и упатства е тема за која нашата целна група:

- е заинтересирана да научи повеќе во просек 3 од 5;
- смета дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просек од 3.

Тинкеринг и изработка од пластика е сесија за која невработените возрасни:

- се заинтересирани за седницата во просек 3,75 од 5;
- сметаат дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просек од 3,75.

Теоретска и практична сесија за кодизајн е сесија за која невработените возрасни се:

- ги интересира во просек 4,75 од 5;
- сметаат дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просек од 4,75.

1.10. Засегнати страни – онлајн прашалник – Италија

Прашалникот за засегнатите страни беше направен со цел да се мапираат релевантните чинители во областите на неформалното образование за возрасни на теми од циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг.

Во анкетата за засегнати страни собравме одговори од различни типови засегнати страни како што се: одговорени се непрофитни организации и здруженија (55%), центри за образование на возрасни (5%) и консултант за работа (40%).

Според локацијата, одговорите дојдоа од: Милано, Фиренца, Рим, метрополитенската област Венеција и Сасари.

Потреби

Сите засегнати страни имаат примери за обуки во сопствените институции и само мал дел од нив одговориле дека знаат примери на обуки поврзани со циркуларна економија (20%).

Во однос на ефикасноста на испораката на курсевите за невработените, повеќето засегнати страни сметаат дека практичните обуки со применливи вештини ќе бидат поефикасни (29 од 36), дел од нив одговориле дека со физичко присуство (25 од 36), дел од нив одговориле хибриден тип, физички + онлајн (15 од 36), некои други тврдеа дека има потреба од понуда на курсеви кои даваат квалификации и подготвување за одредена работа (28 од 36).

Според засегнатите страни, недостигот на финансии за плаќање на курсевите е најголемата пречка што ги спречува возрасните да посетуваат обуки (32 од 36 засегнати страни), следуваат: недостиг на време поради семејни обврски (34 од 36 засегнати страни), недостиг на време поради работа (5 од 36 засегнати страни), обуките не се нудат на местото што им одговара (33 од 36 засегнати страни), предусловите за обука (5 од 36 засегнати страни).

Вештини

Засегнатите страни кои одговорија на истражувањето ги наведоа дигиталните и ИТ-вештините како најважни вештини што треба да ги поседуваат или стекнат возрасните невработени за да бидат вработени (33 од 36), поврзани со работа (29 до 36) и, генерално, оние што ги бараат компаниите (34 од 36).

Испитаниците на прашањето за нивната запознаеност со следните теми одговориле: циркуларна економија (15 од 36 засегнати страни се запознаени); градење тим (36 од 36 засегнати страни); полесно поврзување со другите (30 од 36 засегнати страни); изработка од пластика (6 од 36 заинтересирани страни); кодизајн (20 од 36 засегнати страни).

Полесно поврзување со другите и градење тим се теми кои според засегнатите страни се:

- интересни за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5;
- релевантни за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5.
- теми кои веројатно ќе помогнат некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4 од 5.

Теоретска сесија за циркуларна економија е тема што според засегнатите страни е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5;
- релевантна за невработените возрасни лица со просечна оценка 3,5 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4 од 5.

Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија е тема што според засегнатите страни е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5;
- релевантна за невработените возрасни лица со просечна оценка 4 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4 од 5.

Добрите практики на бизнисите со циркуларна економија е тема што според засегнатите страни е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3 од 5;
- релевантна за возрасни невработени лица со просечна оценка 3 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4 од 5.

Теоретската сесија за изработка од пластика е тема што засегнатите страни ја разгледуваат:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5;
- релевантна за невработените возрасни лица со просечна оценка 3,5 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,5 од 5.

Како да се управува со изработката од пластика во пракса – ризици и упатства е тема што според засегнатите страни е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 2 од 5;
- релевантна за невработените возрасни лица со просечна оценка 2 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрувањето на изгледите на пазарот на трудот со просечни 2 од 5.

Тинкеринг и изработка од пластика е тема што според засегнатите страни е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5;
- релевантна за невработените возрасни лица со просечна оценка 3,5 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,5 од 5.

Теоретска и практична сесија за кодизајн е тема што според засегнатите страни е:

- интересна за возрасните невработени со просечна оценка 4,5 од 5;
- релевантна за возрасни невработени со просечна оценка 4,5 од 5;
- веројатно дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 4,5 од 5.

1.11. Канцелариско истражување за добри практики неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, изработката од пластика и тинкеринг – Италија

За потребите на проектот, а со цел да ги анализираме постоечките добри практики во релевантните области, собравме 3 добри практики од Италија: една во областа на тинкеринг-методологијата, друга поврзана со циркуларна економија и трета во областа на изработката од пластика.

И покрај фактот што проектите што ги најдовме не се наменети сите за возрасна публика, ние сме убедени дека тие можат да претставуваат добри практики што исто така може да се репродуцираат во контексти за возрасни на предмети за учење како што се тинкеринг-методологијата, циркуларната економија и изработката од пластика.

Покрај тоа, недостигот на добри практики наменети за возрасни во Италија нè стимулира да размислуваме за потребата да се пополни оваа празнина преку имплементација на нови проекти и да работиме на спроведување на проектот ИДЕА кој се покажува како неопходност во овој контекст.

1. Тинкеринг ЕУ: градење на научен капитал за СИТЕ

Преглед	
Наслов	Тинкеринг ЕУ: Градење научен капитал за СИТЕ
Земја/место	Милано, Италија
Датум	Датум на почеток 01-09-2017 – Датум на завршување 31-08-2020
Соработници	Фондација Национален музеј за наука и технологија Леонардо да Винчи
Референции	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2017-1-IT02-KA201-036513 http://www.museoscienza.it/tinkering-zone https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/7d57cdco-f7d3-49ec-88b6-a85f6a46c760/Tinkering_Science_Capital_2018_BASSA.pdf
Опис	
Апстракт	Проектот Tinkering EU: Building Science Capital for ALL е европски проект кој ја користи иновативната тинкеринг-методологија за да развие активности кои имаат за цел да ги поттикнат вештините на 21 век поврзани со научниот капитал. Проектот е особено привлечен за млади во неповолна положба и има за цел да придонесе за развој на инклузивно изучување науки во училиштата.
Цели	<p>Целите на проектите се:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да се развијат вештините на младите од 21 век поврзани со научниот капитал; – да се подобри училишната практика преку иновативна педагогија (tinkering) и да се промовира нов пристап на научно образование (научен капитал); – да се поттикне размената на експертиза и практика помеѓу формалните и неформалните институции за учење; – да се создаде заедница на практики ширум Европа.
Рамка на компетенции	<p>Методологија тинкеринг</p> <p>Научен капитал за учење</p> <p>Размена на експертизи</p>
Методологија	<p>Во однос на методологијата, проектот зема предвид дека научните музеи и училиштата заедно можат да имаат клучна улога во развојот на вештините на 21 век, научниот капитал и социјалната правда поттикнувајќи ја научната писменост кај сите поединци.</p> <p>Пристапот што потоа се користи, почнувајќи од соработката на формалните и неформалните образовни тела, е имплементиран преку активности за неформално образование, со цел да се вклучат учесниците во практично-то и учење преку искуство за постигнување нови вештини преку директно вклучување на сите учесници – од едукатори до студенти – и имплементација на активности со цел да се научат вештините поврзани со кампот преку директно, практично и неформално искуство.</p>

<p>Резултати</p>	<p>Реалните резултати постигнати со проектот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Тинкеринг-активности искусени од 3 450 ученици, тестирани од 16 професори амбасадори и оценети од уште 179 наставници. – Создавање методолошка рамка за користење на тинкеринг за развој на научниот капитал на младите луѓе. – Развој на обуки за наставници и музејски персонал. – Дисеминација преку мултипликаторни настани за широка имплементација на активностите низ обесправените училишта. – Алатки за евалуација кои може да се користат за да се поттикне пристап на саморефлексија во наставата и учењето. – Создавање веб-страница со ресурси и активности достапни за секого и дисеминација до околу 1 000 повеќе формални и околу 500 професионалци од неформално образование, и внатре и надвор од конзорциумот. <p>Резултатите собрани од евалуацијата на наставниците за искуството за тинкеринг покажаа дека влијанието беше многу корисно за учениците бидејќи ги стимулираше да развијат широк опсег на вештини и знаења во STEM и поддршка за учениците со помал научен капитал.</p> <p>Згора на тоа, бидејќи методологијата тинкеринг длабоко ги вреднува постоечките вештини, интереси и таленти, во ова искуство таа обезбеди повеќе патишта за успех и ги зголеми мотивацијата и довербата помеѓу учесниците. Проектот, исто така, влијаеше на наставниците кои ги поддржуваа нивните ученици и ги стимулираше да размислуваат за нивната наставна практика и да го трансформираат, преку помошта на ова искуство, нивниот пристап кон педагогија поконцентрирана кон ученикот.</p> <p>Дополнително, долгорочните придобивки се однесуваат на работата на образовните институции кон социјална инклузија и научен капитал и соработката помеѓу различни типови организации.</p> <p>Исто така, употребата на иновативни и конкретни ресурси и методологии помогна да се збогати практиката и да се зајакне нивната мисија кон општество засновано на научно граѓанство, правичност и демократија.</p>
<p>Заклучоци</p>	<p>Овој проект, и покрај тоа што е дизајниран за млади студенти, може да биде од голема важност за нашиот проект. Конкретно, тоа покажува како тинкеринг-методологијата не само што влијаела на начините на учење на учениците туку и како ги вклучила воспитувачите и наставниците стимулирајќи ги да усвојат наставни методологии повеќе фокусирани на педагошките, практичните и потребите за учење на вештините на 21 век.</p> <p>Згора на тоа, соработката помеѓу различни типови институции кои промовираат формални и неформални модели на обука покажува како неформалниот пристап кон учењето на овој тип вештини е веројатно најсоодветен за вклучување на целната група бидејќи само преку директно искуство субјектот може да стекне вештини и да се стимулира да го продолжи процесот на учење.</p>
<p>Други информации</p>	<p>N/A</p>

2. Циркуларна економија применета во рамки на проектот FABULA

Преглед	
Наслов	Циркуларната економија во рамки на проектот FABULA
Земја/место	Неапол, Кампанија, ИТ
Датум	Датум на започнување: 2.11.2020, датум на завршување: 01.11.2022
Соработници	Istituto Suor Orsola Benincasa
Референции	https://conform.it/en/fabula-cplus/ https://fabula.conform.it/it/fabula-cplus/il-progetto-cplus/
Опис	
Апстракт	Проектот ја користи логиката на едукација, односно едуцирање додека се забавува, за вклучување, мотивирање и ентузијазам на учениците од основните училишта во претприемништвото и финансиската писменост, го проширува својот опсег и опсег на дејствување експериментирајќи со иновативни форми на интерактивна настава, преку игри и лабораториски базирана, да се развијат кај учениците од IV и V одделенија од основните училишта во Италија, Шпанија и Грција свест, знаење и способност да усвојат однесувања ориентирани кон циркуларната економија експериментирајќи и произведувајќи, во исто време нови креативни и инвентивни идеи за рана претприемничка визија во областа на повторна употреба и рециклирање на ресурси и материјали.
Цели	Проектот предвидува: <ul style="list-style-type: none"> • Подигнување на свеста кај учениците за концептот на отпадот и способноста за негово искористување како ресурс. • Стимулирање на размислување за секојдневните места каде што може да се случат добри практики за обновување на отпадот. • Промовирање на знаењето за циркуларната економија не само кај учениците, туку и кај наставниците. • Стимулирање на креативноста и претприемничките вештини на учениците за да им помогнете да разберат дека проблемот со отпадот може да се претвори во ресурс преку примена на добри практики за циркуларна економија.
Рамка на компетенции	<ul style="list-style-type: none"> • Циркуларна економија • Неформално образование • Претприемачки вештини
Методологија	Користената методологија е онаа на неформалното образование, заедно со употребата на дигитални ресурси и учење преку правење. Студентите учат вештини во претприемништвото и циркуларната економија со цел да бидат стимулирани да го преиспитаат проблемот со трошењето ресурси и да го претворат во позитивен предизвик преку учење добри практики во циркуларната економија.

<p>Резултати</p>	<p>Што се однесува до резултатите што проектот предвидува да промовира:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реализација на отворени образовни ресурси во форма на виртуелни тури за да им се овозможи на учениците да направат извонредна и интерактивна посета на некои симболични локации од нивниот секојдневен живот (дом, парк, училиште итн.) за да ги придружуваат до раниот културен скок и да станат свесни со предизвикот на циркуларниот модел преминувајќи од концептот на безвреднување својствен за отпадот кон оној на вредноста и на тој начин да го научиме процесот на трансформација на секој поединечен материјал со кој ќе се сретнат по виртуелната патека. 2. Дизајнот и имплементацијата на CIRCLE Game: Circular Learning Evaluation Game за обука на целните вештини и оценување на постигнувањата на резултатите од учењето 3. Дизајнот на методолошкиот прирачник на Circular Creativity Labs for Entrepreneurship – CiCLE е за да им овозможи на наставниците да спроведуваат наставни работилници за да ги развијат креативноста, инвентивноста и претприемништвото на младите ученици да му дадат на отпадот „втор живот“ трансформирајќи го во нешто уметнички и иновативно. 4. Методолошко усогласување на група наставници од партнерството преку транснационална мобилност според моделот CiCLE. <p>Што се однесува до резултатите, проектот спроведе:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Програма за обука фокусирана на вештини за претприемништво и циркуларна економија. 2. Фабуленд, 360° виртуелна турнеја која се состои од слики што може да се отворат од кој било уред за да им се овозможи на учениците да направат извонредна и интерактивна посета на некои симболични места од нивниот секојдневен живот. 3. Twin The Bin, аркадна игра направена во HTML5 на англиски јазик. 4. CIRCLE Game, игра за оценување, во онлајн верзија и во печатена верзија, достапна на различни јазици. 5. CiCLE – Кржни лаборатории за креативност за претприемништво – Прирачник, водич за наставниците во оперативните фази неопходни за еволуција кон улогата на олеснувач.
<p>Заклучоци</p>	<p>Иако проектот опишан овде е наменет за млади студенти, тој може да ги стимулира и да се смета како добра практика за активностите на проектот ИДЕА. Преку употреба на дигитални ресурси, всушност, можно е да се стимулира корисникот да се идентификува со секојдневните ситуации во кои од него се бара да ги користи рамките на циркуларната економија и активно да реагира на трошењето ресурси. Проектот вклучува и едукатори, кои во овој случај не дејствуваат само како пренесувачи на вештини, туку повеќе како фигури способни да го стимулираат учењето на вредностите на циркуларната економија преку спроведување акции, вклучително и забава – преку гејмификација, на пример – на добрите дела што треба да се спроведат и едукација за концептот на циркуларната економија.</p>
<p>Други информации</p>	<p>N/A</p>

3. Скапоцена пластика Salento

Преглед	
Наслов	Скапоцена пластика Salento
Локација	Саленто, Италија
Временска рамка	2020 – во тек
Соработници	Мобиус Круг ODV
Референци	https://preciousplasticsalento.it/
Опис	
Апстракт	<p>Проектот вклучува повторна употреба на пластичен отпад преку синџир на производство и репродукција на пластичниот материјал од отпад. Проектот е артикулиран преку рачно изработено создавање машини кои работат на дробење на различни видови пластика и обликување нови предмети направени на рачно изработени калапи.</p> <p>Проектот „Скапоцена пластика“, исто така, не само што создава вредност од отпадната пластика преку создавање на нови употребливи и продажни артефакти, туку се насочува и на образовниот фронт бидејќи промовира курсеви за возрасни кои служат за предавање на методологијата за градење машини и калапи корисни за рециклирање и репродукција на нови објекти со филозофијата на нула отпад.</p>
Целна група	Проектот „Скапоцена пластика“, во едукативна смисла, е наменет пред сè за возрасните и активните граѓани. Но, здружението има активирано и курсеви наменети за деца кои имаат за цел повеќе да ја шират рамката за рециклирање и повторна употреба на пластиката, која повеќе не се смета за отпад со големо влијание врз животната средина, туку како предмет што може повторно да се користи и да стекне вредност.
Времетраење	2020 – тековно
Цели	<p>Главните цели на проектот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се прошири свеста за вредноста на пластичниот отпад • Да се стимулираат граѓаните да ги подобрат своите вештини во акциите за рециклирање • Да се прошири го знаењето за изработката од пластика • Да се создадат нови вредни предмети врз основа на рециклирање на отпадот • Да се стимулираат да се шири најдобрата практика преку друга публика • Да се прошири свеста за пластичното влијание врз екосистемот • Да се стимулира критички став кон процесот на синџирот на отпад • Да се запознаеме со разликите помеѓу различни видови пластика

<p>Рамка на компетенции</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знаење за изработка од пластика • Критички став • Креативност • Да се подигне свеста за влијанието на пластичниот отпад
<p>Методологија</p>	<p>Проектот усвојува пристапи за ориентација и активно учење, кои ги вклучуваат учесниците во процесите на разработка на темите на работилницата и преку рачна и интелектуална работа. Од учесниците, во оваа смисла, се бара активно да работат за да научат како да изработуваат. Конкретно, методологијата на решавање проблеми и експериментално истражување се користи за да се стимулира разбирањето на учесниците за корелациите помеѓу животната средина и човечките активности.</p>
<p>Резултати</p>	<p>N/A</p>
<p>Заклучоци</p>	<p>Проектот е добра практика која истакнува дека постои интерес кај активните граѓани, а особено од здруженијата да се придвижат и да станат активни кон проблемот со пластичниот отпад. Згора на тоа, проектот вклучува не само граѓани кои се подготвени да посветат време за изградба на машини и спроведување акции за подигање на свеста, туку вклучува и дизајнери и уметници во потрагата по нови предмети кои можат да станат вредни за да се надмине предрасудата за пластиката како предмет за еднократна употреба.</p>

1.12. Заклучоци – Италија

Клучни поенти од резултатите од истражувањето:

Невработени нискоквалификувани возрасни лица:

Тие посетуваа обука во некоја форма, без разлика дали се работи за работа, квалификации за вештини или во слободно време и наведоа:

1) недостиг на време поради семејни обврски (25 од 32); 2) немање финансии за плаќање на курсевите (17 од 32); 3) недостиг на време поради работа (4 од 32), како главни бариери за пристап до курсевите за обука воопшто.

Половина од возрасните невработени кои учествувале во анкетата тврделе дека не знаат што е тоа циркуларна економија, но од друга страна, сите одговориле дека би сакале да добијат повеќе информации за оваа тема.

Најинтересните сесии според одговорите на возрасните невработени и наведени во он-лајн прашалникот се: 1) кодизајн (60%); 2) циркуларна економија (40%); 3) изработка од пластика (30%); 4) активности за градење тим и полесно поврзување со другите (20%).

Засегнати страни

Повеќето од засегнатите страни тврдеа дека имаат примери од нивните обуки во нивните сопствени институции, но само неколку од нив знаат примери за обуки поврзани со циркуларна економија (20%).

Повеќето засегнати страни кои одговорија на истражувањето сметаат дека сесиите за циркуларна економија се нешто што би ги интересирало возрасните и тие ќе ги подбрат нивните шанси на пазарот на трудот (со просек од 4 од 5), но сепак повеќе се ориентирани кон симулација на бизнис со циркуларна економија (просек од 4) отколку теоретски сесии (просек од 3,75). Тие, исто така, сметаат дека теоретските и практичните сесии за кодизајн може да бидат релевантни и за интересите на невработените возрасни лица и како алатка за отворање перспектива на пазарот на трудот (со просек од 4,5).

1.13. Невработени возрасни над 45 години – онлајн прашалник – Северна Македонија

Прашалникот за возрасни невработени вклучува прашања за нивните потреби, бариери за непосетување обука и можности за образование, профил и свесност за темите циркуларна економија, изработка од пластика, тинкеринг и како тие можат да бидат корисни во нивното извршување на работните задачи.

Потреби

Најпрво беа анализирани потребите за возрасните невработени лица. Според одговорите на истражувањето, 43% од луѓето што одговориле посетувале образовна програма, курс, обука или работилница во последните 5 години. Најголем дел од нив посетувале од 1 до 5 обуки (77,77%), некои од возрасните невработени посетувале од 5 до 10 обуки (11,11%), 11,11% посетувале повеќе од 10 обуки, додека 57% од нив не присуствувале на обука, курс, работилница или едукативна програма.

Најголем дел од возрасните невработени посетувале обука за работа (9 од 21 испитаник), потоа работилници и семинари (6 од 21 испитаник), други курсеви или приватни часови (6 од 21 испитаник), можности за неформално образование (2 од 21 испитаник), курсеви за стекнување формална квалификација (1 од 21 испитаник), додека никој не посетувал можности за образование за отворено или далечинско образование.

Најголем процент од оние што посетувале обука учествувале на обука поврзана со работа за прва помош (33% од испитаниците), безбедност на работното место (33% од испитаниците), женско претприемништво (4,8% од испитаниците). Во однос на бариерите кои ги спречуваат возрасните да учествуваат во обуки и образовни програми, повеќето од испитаниците (16 од 21) сметаат дека немањето финансии за плаќање на курсевите е главна причина за непосетување на ваквите образовни можности, проследено со недостиг на време поради работа (6 од 21 испитаник), недостиг на време поради семејни обврски (4 од 21 испитаник). За 4 од 21 испитаник обуката не се нуди на местото што им одговара, додека 2 од нив ги навеле предусловите за обука како причина за неприсуство (2 од 21 испитаник).

Профил

Во однос на нивното образование, најголем дел од испитаниците го навеле средното образование како највисок степен на образование (57,1%), потоа диплома за основно образование (9,5%), диплома (28,6%) и магистерска диплома или повисоко образование (4,8%). Повеќе од возрасните невработени кои одговориле на анкетите се жени (61,9%), во споредба со мажи (38,1%).

Во однос на местото на живеење, најголем дел од испитаниците живеат во урбана средина (90,5%), рурална средина (9,5%), приградска средина (0%). Луѓето што одговориле дека живеат во град, според големината на градот, повеќето од нив живеат во голем град со повеќе од 500 000 жители (52,4%), во споредба со град со жители од 100 000 до 500 000 жители (38,1 %) и мал град со помалку од 100 000 жители (9,5%). Според местото на живеење, 42,9% се од Скопје, од Кавадарци и Прилеп 9,5%, додека од сите други градови Битола, Тетово, Охрид и две рурални средини имаме по 4,8%.

Вештини

Во однос на активностите и зборовите поврзани со нив, возрасните невработени најмногу се запознаени со градењето тим (15 од 21 испитаник), потоа полесно поврзување со другите (10 од 21 испитаник), изработка од пластика (10 од 21 испитаник), циркуларна економија (5 од 21 испитаник) и код (4 од 21 испитаник).

Вештините за кои невработените возрасни лица се најзаинтересирани да ги подобрат се полесно поврзување со другите (13 од 21 испитаник), работа со други (12 од 21 испитаник), како да не се создава отпад (11 од 21 испитаник), рециклирање (10 од 21 испитаници) и изработка од пластика (6 од 21 испитаник).

Повеќе од невработените не се информирани што е тоа циркуларна економија (71,4%), наспроти оние што знаат (28,6%), додека повеќето од оние што не знаат сметаат дека е важно да се информираат за циркуларната економија (95,2%).

Во однос на темата за полесно поврзување со други невработени возрасни лица:

- се заинтересирани просечно 4,24 на скала од 1 до 5.
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот, со просек од 4,05.

Во однос на теоретската сесија на циркуларна економија, возрасните невработени:

- се заинтересирани за темата во просек 3,86 на скала од 1 до 5
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот, со просечни 3,71.

Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија е тема која:

- ги интересира во просек 3,62 од 5.
- сметаат дека е веројатно дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот, со просечни 3,52.

Возрасните невработени кои одговорија на онлајн прашалникот на темата добри практики за бизниси со циркуларна економија:

- се заинтересирани да дознаат повеќе за во просек 3,86 од 5 и
- сметаат дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просечни 3,57.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема за која нашата целна група:

- е заинтересирана да научи повеќе во просек 3,43 од 5.
- смета дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просечни 3,33.

Како да управувате со изработка од пластика – ризици и упатства е тема за која нашата целна група:

- е заинтересирана да научи повеќе во просек 3,57 од 5.
- смета дека тоа ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот со просечни 3,29.

Тинкеринг и изработка од пластика е сесија за која невработените полнолетни:

- се заинтересирани за сесијата во просек 3,29 од 5 и сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просек од 3,29.

За теоретска и практична сесија за кодизајн невработените возрасни:

- се заинтересирани со просек од 3,9 од 5.
- сметаат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просечни 3,62.

Висок процент возрасни невработени (95,2%) не се информирани за примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзана со вештини за невработени. Само 4,8% знаат примери во креативните индустрии.

1.14. Засегнати страни – онлајн прашалник – Северна Македонија

Прашалникот за засегнатите страни беше направен со цел да се мапираат релевантните чинители во областите на неформалното образование на возрасните на темите циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг.

Во анкетата најголем дел од засегнатите страни кои одговориле се непрофитни организации (66,4%), бизниси со циркуларна економија (14%), индивидуалци (5%). Што се однесува до видот на институциите, најголем дел од засегнатите страни се приватни (90%), во споредба со јавните (10%).

Најголем дел од нив се лоцирани во Скопје (35%), потоа Штип (15%), Струмица (10%).

Потреби

Повеќето од засегнатите страни имаат примери за обуки во сопствените компании/институции (90%) и од оние кои знаат. Вкупно 40% од засегнатите страни знаат други примери на обуки поврзани со циркуларна економија, како што се инсталатери на фотоволтаични панели, компостирање, работилници за столарија за мебел (5%).

Во однос на ефикасноста на испораката на курсевите за невработените, имаше различни одговори од засегнатите страни. Дел од нив одговориле со физичко присуство (15%), дел одговориле хибриден тип, физички + онлајн (15%), некои сметаат дека онлајн е најефикасен начин за спроведување на тие курсеви (5%), некои од нив сметаат дека практичните обуки со применливи вештини ќе бидат поефикасни (5%).

Според засегнатите страни, недостигот на финансии за плаќање на курсевите е најголемата пречка што ги спречува возрасните да посетуваат обуки (16 од 20 засегнати страни), следуваат недостиг на време поради работа (13 од 20 засегнати страни), обуките не се понудени на местото што им одговара (12 од 20 засегнати страни), недостиг на време поради семејни обврски (10 од 20 засегнати страни), предуслови за обука (5 од 20 засегнати страни).

Вештини

Засегнатите страни кои одговорија на анкетата ги наведоа комуникациските вештини како најважни вештини што треба да ги поседуваат или стекнат возрасните невработени за да се вработат (40%), компјутерските вештини (25%), зависи од потребите на компанијата (15%).

Тие се веќе запознаени со циркуларна економија (15 од 20 засегнати страни), градење тим (14 од 20 засегнати страни), полесно поврзување со другите (10 од 20 засегнати страни), изработка од пластика (6 од 20 заинтересирани страни), кодизајн (2 од 20 засегнати страни).

Полесно поврзување со другите и градење тим се теми кои според засегнатите страни:

- интересни се за возрасните невработени со просечна оценка 3,25 од 5.
- релевантни се за возрасни невработени лица со просечна оценка 3,3 од 5.
- веројатно е дека ќе помогнат некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,3 од 5.

Теоретска сесија за циркуларна економија е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,6 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени со просечна оценка 3,4 од 5.
- веројатно е дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,55 од 5.

Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,8 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени со просечна оценка 3,85 од 5.
- веројатно е дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,95 од 5.

Добри практики на бизниси со циркуларна економија е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,85 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени со просечна оценка 3,75 од 5.
- веројатно е дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,8 од 5.

Теоретска сесија за изработка од пластика е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,6 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени со просечна оценка 3,45 од 5.
- веројатно е дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,4 од 5.

Како да управувате со изработката од пластика во пракса – ризици и упатства е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,5 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени со просечна оценка 3,7 од 5.
- веројатно ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,6 од 5.

Тинкеринг-сесија за изработка од пластика е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,25 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени со просечна оценка 3,2 од 5.
- веројатно е дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,4 од 5.

Теоретска и практична сесија за кодизајн е тема што според засегнатите страни:

- интересна е за возрасните невработени со просечна оценка 3,3 од 5.
- релевантна е за возрасни невработени лица со просечна оценка 3,25 од 5.
- веројатно е дека ќе помогне некому во подобрување на изгледите на пазарот на трудот со просечни 3,25 од 5.

Најголем процент од засегнатите страни на прашањето каква работа можат да предложат за невработените нискоквалификувани возрасни лица, наведоа дека можат да понудат образование (15%). Други предложија монтери на фотоволтаични панели (10%), теоретски и практични во производството на зеленчук (5%), пчелар во еколошки чиста рурална средина за органско производство на мед, работа во индустријата за мебел, обезбедување, одржување, возач, занаетчиство.

Повеќето од засегнатите страни знаат компании и институции кои вработуваат нискоквалификувани возрасни лица (40%), како градежни компании (15%), индустриски зони (15%).

1.15. Канцелариско истражување за добри практики неформално образование за возрасни во областа на циркуларната економија, изработката од пластика и тинкерингот во Северна Македонија

1. Едукативна работилница за столарија за намалување на отпадот од индустријата за мебел во Скопје

Преглед	
Наслов	Едукативна работилница за столарија за намалување на отпадот од индустријата за мебел во Скопје
Локација	Едукативен центар за столарија, Скопје, Северна Македонија
Временска рамка	Март 2022 – февруари 2023 година
Соработници	Центар за одржливи иницијативи, Скопје – лидер на проектот Компании за мебел: Акрон, Бранимир компани, Монозеро; Фамод, Блажик, Биба Терк, Infinity Studio и Password Production
Референции	https://northmacedonia.un.org/mk/180460-pokazhi-mi-nekoi-raboti-od-programata-za-mali-grantovi-na-globalniot-ekoloski-fond-gef-pmg
Опис	
Апстракт	<p>Едукативната работилница за столарија наменета за луѓе кои сакаат да се стекнат со столарски вештини и сакаат да се занимаваат со столарија. Искуството не е потребно.</p> <p>Жените се охрабруваат да аплицираат. Материјалите што ќе се користат во работилницата се останатиот дел од производството на мебел од компаниите поддржувачи на оваа иницијатива, со што успеваат да го намалат отпадот што се создава во индустријата за мебел. Во столаријата нема отпад, само парчиња кои допрва треба да ја најдат својата употреба.</p> <p>Во моментот нема центар за едукација за столарија за возрасни. Луѓето кои се занимаваат со столарија се претежно самоуки, односно се работи за луѓе кои се обучиле преку работното место, а ретки се оние што поминале столарска школа. Дополнително, индустријата за мебел не се фокусира на производството од гледна точка на циркуларна економија и не го гледаат создадениот отпад како потенцијална суровина.</p>
Целна група	Возрасни кои сакаат да учат столарија.
Времетраење	Станува збор за работилница која трае од средината на февруари 2023 година до средината на јули 2023 година.
Цели и цели	<p>– Општа цел на проектот е промовирање на општествено одговорни и еколошки практики во столаријата за намалување на отпадот во индустријата за мебел преку создавање на столарско-едукативен центар.</p> <p>Специфичната еколошка цел е употреба на најмалку 1 тон материјал (првенствено иверка) што се јавува како остаток во производните процеси во индустријата за мебел.</p>

Рамка на компетенции	– Стекнувајќи лични вештини како во оваа едукативна работилница, дел од работилниците ќе бидат за лични вештини, каде што ќе можат да го научат токму тоа и да стекнат знаење и доверба во основните столарски вештини поврзани со користење рачен алат.
Методологија	Практична работилница за користење алатки на начин на кој може да се каже дека е тинкеринг, обид да се поправи или подобри нешто на неврзан или нефокусиран начин. Тоа е методологија базирана на искуства, учење од неуспеси и неструктурирано време за истражување и измислување.
Резултати	Проектот е во тек, но се очекува промоција на одржливи практики во столаријата преку организирање 5 работилници, на вкупно 50 лица, да им се овозможи на 500 луѓе да имаат корист од производи направени од материјал кој инаку би завршил како отпад и да допре до најмалку 10 000 луѓе на социјалните мрежи. Со организирање работилница за 10 лица ќе се смета за подготовка за вработување во индустријата за мебел, со што би се подигнал личниот капацитет на најмалку 5 лица и би имале можности за вработување во индустријата за мебел.
Заклучоци	Релевантно е за проектот ИДЕА бидејќи со повторна употреба на отпадот (остатоците) од индустријата за мебел, возрасните се учат за циркуларна економија и можат да бидат опремени со практично знаење што можат да го користат за идно вработување.
Други информации	Работилницата чини 30 000 денари (помалку од 500 евра) за вкупно 6 месеци. Жените се охрабруваат да се приклучат.

2. Уметнички циклус на рециклирање (Art Cycle of Recycle)

Преглед	
Наслов	Уметнички циклус на рециклирање
Локација	Село Шлегово, Кратово, Македонија
Временска рамка	28.2.2022 година
Соработници	Елена Арсовска
Референции	https://www.youtube.com/@ellieart4233 https://www.youtube.com/watch?v=ofUMjXILQLY
Опис	
Апстракт	Елена Арсовска е млада жена која изработува накит од пластичен отпад. Таа со години прави накит од пластични шишиња. Таа одржа работилница за неформалната група „Сметлана“ за повторна употреба на пластичен отпад преку уметност, која може да биде ценета од луѓето не само со тоа што е пријатно за гледање туку може и да ѝ помогне на животната средина.
Целна група	Луѓето од сите возрасти што се заинтересирани за зачувување на животната средина и сакаат да научат да прават мониста од пластични шишиња.
Времеплов	Тоа беше работилница која ја спроведе Елена Арсовска од Art Cycle of Recycle, за неформалната група „Сметлана“ на 5.3.2022 https://www.youtube.com/watch?v=ofUMjXILQLY
Цели	1. Креирање еколошки накит 2. Пластиката може да се гледа како вреден скапоцен материјал, отпадот не е ѓубре.
Рамка на компетенции	Креативност, преговарање, интерперсонални вештини. Уникатна уметничка вештина која може да се усоврши и преку упорност во иднина може да резултира со нешто поголемо.
Методологија	Може да се каже дека е тинкеринг едукативен пристап, со акцент на практично, креативно решавање проблеми за ненамерно стекнување знаења и вештини.
Резултати	Повеќе еколошки свесни луѓе го користат своето (слободно) време за да направат нешто корисно и во некои случаи на некој начин профитабилни.
Заклучоци	Важно е за проектот ИДЕА бидејќи со подигање на свеста за загадувањето со пластика на овој начин ги промовирате уметноста и можноста за продажба на парчињата накит што ќе ги направите како начин да започнете нешто за себе што може да расте во иднина.
Други информации	/

3. Пчелар за основно пчеларство на одржлив начин

Преглед	
Наслов	„Пчелар за основно пчеларство на одржлив начин“.
Локација	Кочани, Северна Македонија
Временска рамка	4.2021 – 8.2021
Соработници	Здружение Јадрена група од Брегалничкиот Регион Меден исток – Кочани (Здружение Основна група на пчелари од Брегалничкиот Регион Мед Исток – Кочани)
Референции	<p>https://cov.gov.mk/course/%d0%bf%d1%87%d0%b5%d0%bb%d0%b0%d1%80-%d0%b7%d0%b0-%d0%be %d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%be-%d0%bf%d1%87%d0%b5%d0%bb%d0%b0%d1%80% d1%81%d1%82%d0%b2%d0%be-%d0%bd%d0%b0-%d0%be%d0%b4%d1%80%d0%b6%d0%bb/</p> <p>https://aberdojde.mk/%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BE%D1%82-%D1%86%D0%B8% Do%BA%D0%BB%D1%83%D1%81-%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%BA%D0%B8-%D1%9C %D0%B5-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B-D%D0%B5-%D0%B2%D0%BE/</p>
Опис	
Апстракт	Здружението Меден исток нуди обука за „Пчелар за основно пчеларство на одржлив начин“, која е верификувана од Центарот за образование на возрасни. Целта на програмата е учесникот да стекне основни знаења, вештини и компетенции за примена на основните практики и техники за пчеларско производство на одржлив начин.
Целна група	Право да се пријават на обуката имаат сите заинтересирани кои сакаат да се занимаваат со пчеларство и да применуваат биотехнички методи.
Времеплов	Четиримесечна програма од април до август 2021 година
Цели	Целта на програмата е учесникот да стекне основни знаења, вештини и компетенции за примена на основните практики и техники за пчеларско производство на одржлив начин.
Рамка на компетенции	Решавање проблеми, организација, практично во смисла на поставување пчеларник на соодветна локација.

<p>Методологија</p>	<p>Програмата има модуларен карактер, а се состои од 7 различни тематски модули со вкупно 110 часа. Секој модул се состои од професионална теоретска содржина, практична обука и оценување на теоретското и практичното знаење. Стручните теоретски содржини се реализираат во училница опремена според правилата за стандарди за простор и опрема, со потребни нагледни средства, алатки и опрема за пчеларството.</p> <p>Теоретскиот дел од обуката го предава дипломиран земјоделски инженер, магистер по земјоделски науки, доктор по земјоделски науки, доктор по ветеринарна медицина, дипломиран доктор по ветеринарна медицина, магистер по ветеринарна медицина или доктор на науки по ветеринарна медицина.</p> <p>Практичната обука ја спроведува пријавен пчелар-практичар, во регистриран стационаран набљудувачки пчеларник со учесници распоредени во групи, за да им се овозможи ефективно и ефикасно да ги постигнат поставените цели на програмата. Практичната обука се изведува според временските услови и природните циклуси во пчеларството.</p>
<p>Резултати и резултати</p>	<p>Како резултат на програмата, учесникот ќе се обучи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • постави пчеларник на соодветна локација; • препознае пчелни заболувања и примени биотехнички методи за справување со болести; репродукција на пчели; • храни пчелни семејства; • собира, складира и пакува пчелни производи; • применува стандарди и врши контрола на производството; • употребува машини, опрема и алати на работното место и да врши заштита на здравјето и животната средина.
<p>Заклучоци</p>	<p>За проектот ИДЕА е важно дека со оваа обука луѓето ќе се обучуваат за одржливо пчеларство, што значи помалку потрошени антибиотици. Преку оваа едукативна програма и примена на концептот на одржливо пчеларство, пчеларите ќе можат да произведуваат безбедни и квалитетни пчеларски производи со посебна грижа за природата и да создаваат економски профит, а со тоа да го зајакнат развојот на руралните средини.</p>

1.16. Заклучоци – Северна Македонија

Клучни поенти од резултатите од истражувањето:

– Невработени нискоквалификувани возрасни лица: Повеќето од испитаниците не посетувале обуки или какви било можности за образование (57% не присуствувале), а како најголема бариера го наведуваат недостигот на финансии за да ги спречат да присуствуваат на такви обуки (16 од 21 испитаник). Повеќето од возрасните невработени не знаат што е циркуларна економија (71,4%), но сметаат дека е нешто важно и треба да добијат повеќе информации за тоа (93,3%). Висок процент на возрасни невработени (95,2%) не се информирани за примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзана со вештини за невработени. Најинтересната сесија од анкетата на која сакаат да присуствуваат е тим-билдинг, но се заинтересирани и за добри практики во циркуларна економија.

– Засегнати страни: Повеќето од засегнатите страни имаат примери за обуки во сопствени компании/институции (90%) или некој облик на образование и знаат примери за обуки поврзани со циркуларна економија, како компостирање (10%), монтери на фотоволтаични панели (10%). Повеќето засегнати страни кои одговорија на анкетата сметаат дека сесиите за циркуларна економија се нешто што би ги интересирало возрасните и тие ќе ги подобрат нивните шанси на пазарот на трудот. Тие, исто така, сметаат дека сесиите за градење тим (15 од 20 засегнати страни), полесно поврзување со другите (14 од 20 засегнати страни) се важни и ќе бидат корисни за идното вработување на возрасните со ниска вештина. Истражувањето покажа дека симулациската вежба на бизнис со циркуларна економија е исто така важна тема во обуката на возрасните.

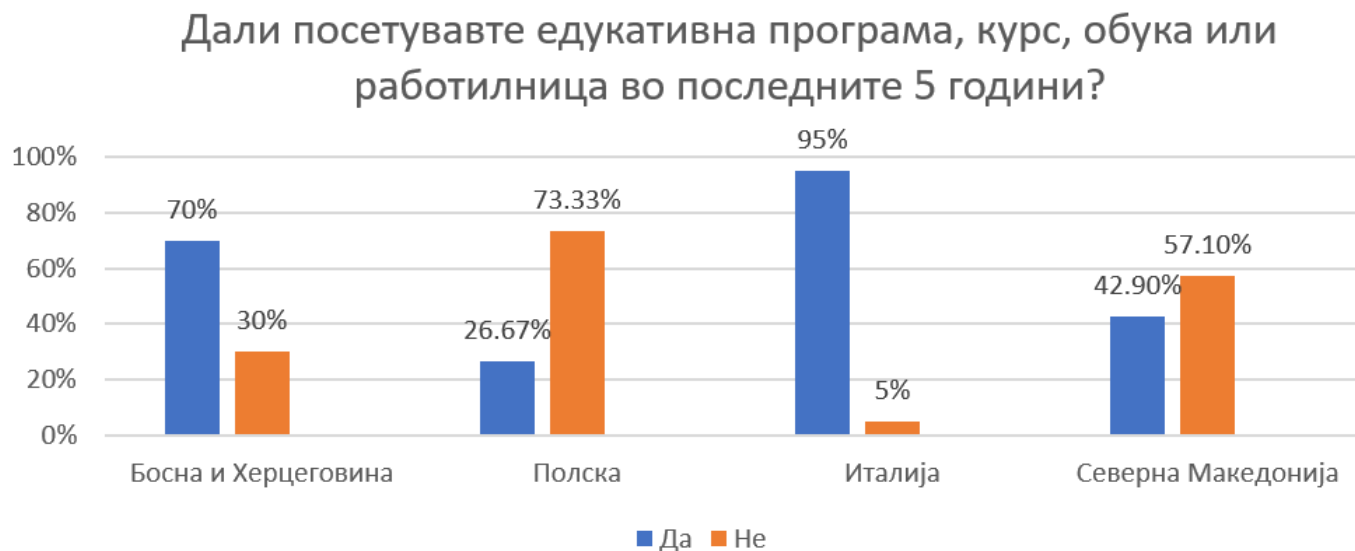
Општо земено, возрасните невработени лица (45+) се заинтересирани за повеќе можности кои се бесплатни и во согласност со нивните интереси, а заинтересираните страни имаат можности за образование за возрасните што може да придонесат за квалификација на тие возрасни лица и вработување.

1.17. Споредба на податоците од националните извештаи

1.17.1 Невработени возрасни 45+

Потреби

1. Дали посетувавте едукативна програма, курс, обука или работилница во последните 5 години?

Графикон 1. Процент на невработени возрасни лица кои посетувале обука во последните 5 години во земјите партнери

Во 4. земји партнери, Босна и Херцеговина, Полска, Италија и Македонија, на онлајн анкетата одговорија 20, 45, 32 и 21 возрасен невработен над 45 години. Според резултатите, најголем процент од возрасните кои посетувале обука се во Италија 95%, потоа Босна и Херцеговина 70%, Македонија 42,9% и Полска 26,67%.² На прашањето: „Доколку присуствувавте, на колку обуки присуствувавте?“, одговорите беа различни меѓу различни земји.

2. Ако одговорот е да, на колку од оние на кои присуствувате?

- Што се однесува до бројот на обуки, од оние кои присуствуваа во Полска, сите присуствуваа на 1-5 обуки. Во Македонија 77,77% посетувале од 1 до 5 обуки и 11,11 присуствувале до 10 обуки и повеќе од 10 обуки.
- Во Италија 87% посетувале една или две обуки, додека процентот во Босна и Херцеговина е најмногу од 6 до 10, а потоа следуваат од 1 до 5 обуки на невработени.

3. На прашањето: „Дали посетувате некој од следните курсеви во последните 5 години?“, одговорите беа следниве:

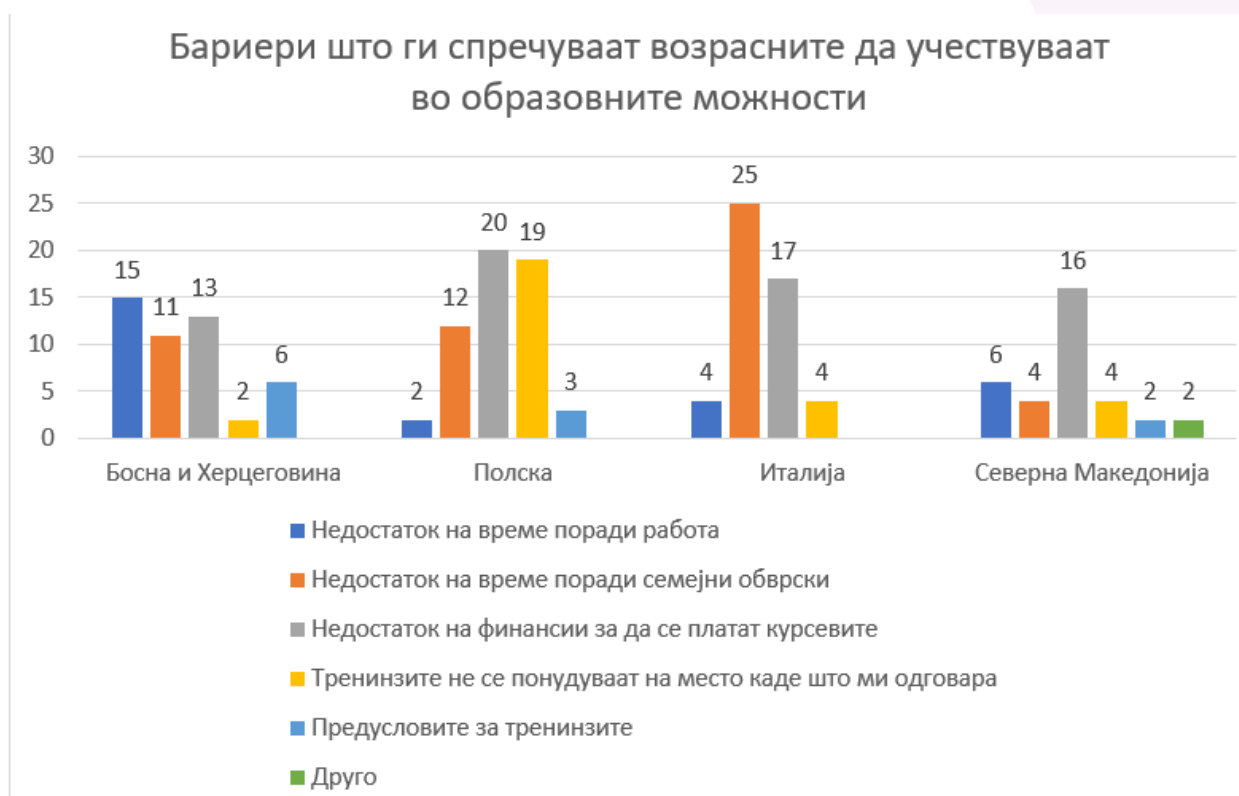
Графикон 3. Различни видови обуки кои невработени возрасни лица ги посетувале во земјите партнери (број на испитаници кои одговараат на прашање со повеќекратен избор)

- Во Босна и Херцеговина, најголем број испитаници одговориле на отворено или учење на далечина, по што следуваат курсевите за стекнување формална квалификација, неформално учење и помал број испитаници присуствувале на работилници, семинари и други курсеви.
- Полска, каде што најмалиот број од испитаниците посетувале можност за образование, оние што присуствувале оделе на курсеви за формална квалификација, работилници и семинари, отворено или учење на далечина, приватни часови. Никој не присуствувал на обука за работа во последните 5 години бидејќи испитаниците биле невработени.
- Во Италија повеќето луѓе посетуваа курсеви за добивање формална квалификација, обука на работното место и помалку работилници или семинари. Никој не присуствуваше на отворено или учење на далечина и неформално учење.
- Во Македонија повеќето луѓе посетувале обука на работното место, додека никој не посетувал отворено или учење на далечина и само едно лице посетувало курс за стекнување формална квалификација.

4. На прашањето: „Доколку сте присуствувале на образовна можност, наведете ја темата“, ова беа одговорите на возрасните невработени во 4. земји партнери:

- Во Босна и Херцеговина: Полнолетните невработени кои одговориле на прашалникот посетувале: јазични курсеви, потоа ПР, човечки ресурси и административни и ИТ.
- Во Полска возрасните невработени посетуваа курсеви на различни теми, главно компјутерски вештини, меки вештини, социјална економија, заварување, сметководство, канцелариски курсеви.
- Во Италија возрасните невработени над 45 години присуствуваа на „Граѓанство и одржлив развој на бизнисот“, „Дигитален маркетинг“ и „Регистриран техничар за однесување“.
- Во Македонија возрасни невработени посетуваа женско претприемништво, курсеви за тоа, компјутерски курсеви, обука за безбедност и здравје при работа, обука за работа со храна и одржување хигиена, дигитален маркетинг, продажни вештини, инсталации за автомобилска индустрија, курсеви по германски јазик, едукативни алатки за невработени.

5. На прашањата во врска со тоа кои бариери ги спречуваат возрасните да учествуваат во образовните можности, одговорите се:

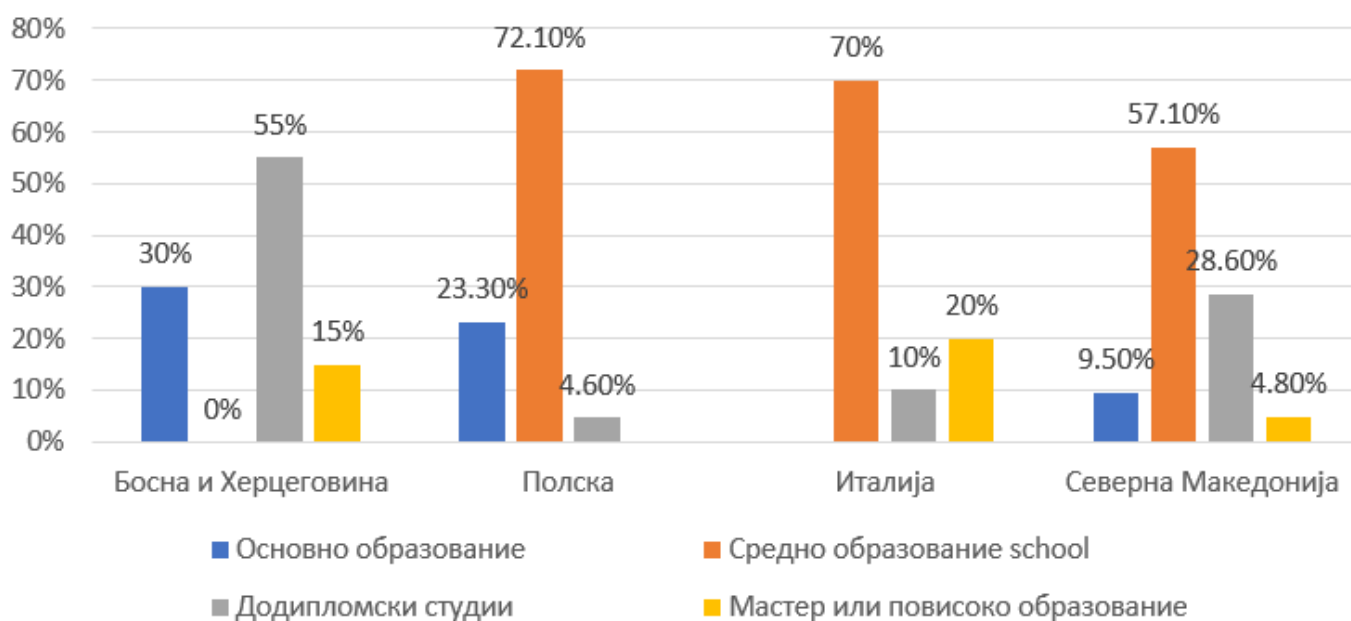
На ова прашање имаме разлики во одговорите:

- Во Босна и Херцеговина невработените возрасни лица сметаат дека немањето време поради работата, семејните обврски и финансии се најголеми бариери.
- Во Полска тоа е недостиг на финансии, а не на местото што им одговара, но недостигот на време поради работата не е бариера според нив.
- Во Италија немање време поради работа и немање финансии, но не и местото на тренинзите или немањето време поради работа.
- Во Македонија најголемата бариера за непосетување на тие можности за образование е немањето пари за плаќање на курсевите.

Профил

1. Во однос на профилот, првото прашање беше највисокото образование добиено на возрастните невработени лица. Резултатите се прикажани во овој графикон.

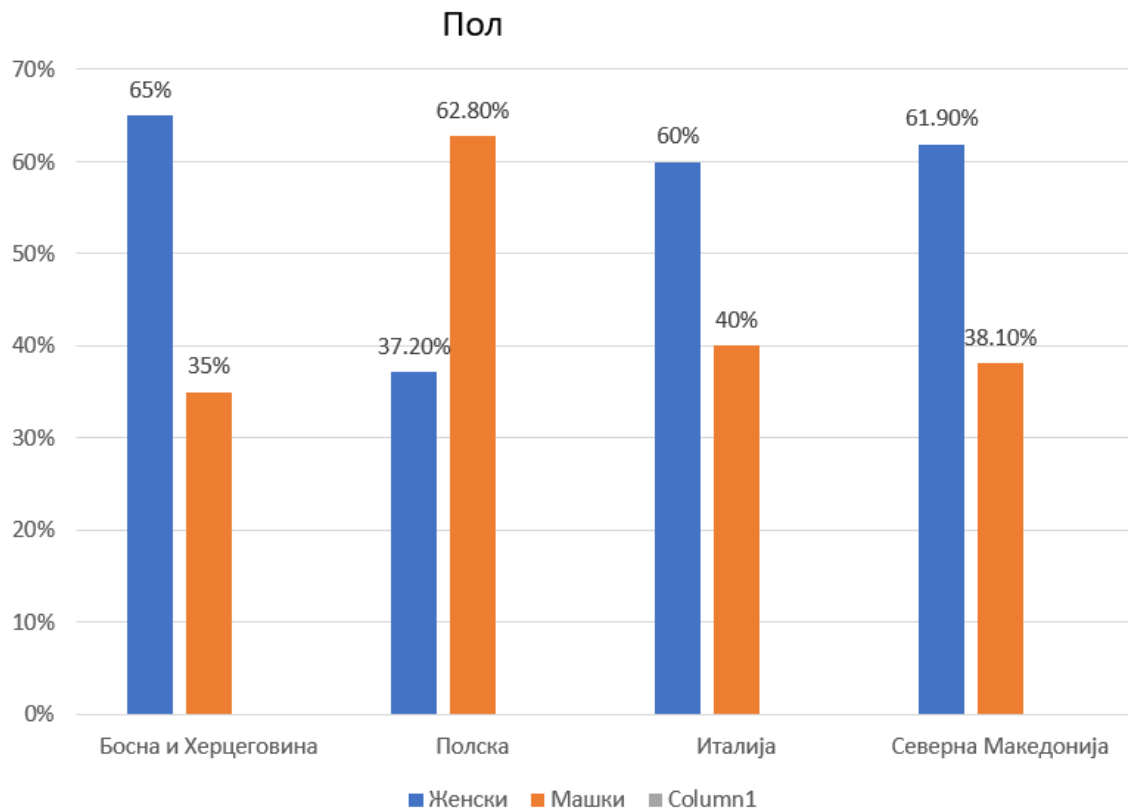
Највисоко образование на возрастните невработени

Графикон 6. Формално образование на возрастни невработени лица

- Во 3 од 4. земји (Полска, Италија и Македонија), најголем процент на возрастни невработени кои одговориле на онлајн анкетата го наведуваат средното образование како највисок степен на образование добиен со 72.1%, 70% и 57.1%, соодветно.
- Во Босна и Херцеговина најголем процент невработени одговориле дека имаат диплома, но и најголем процент (30%) го навеле основното образование како највисоко во споредба со другите земји партнери.
- Во Македонија возрастните невработени кои одговориле наведоа дека припаѓаат на сите 4 различни образовни групи.
- Во Полска возрастните невработени имаат основно образование со околу 23%, второ највисоко во сите земји партнери во проектот.

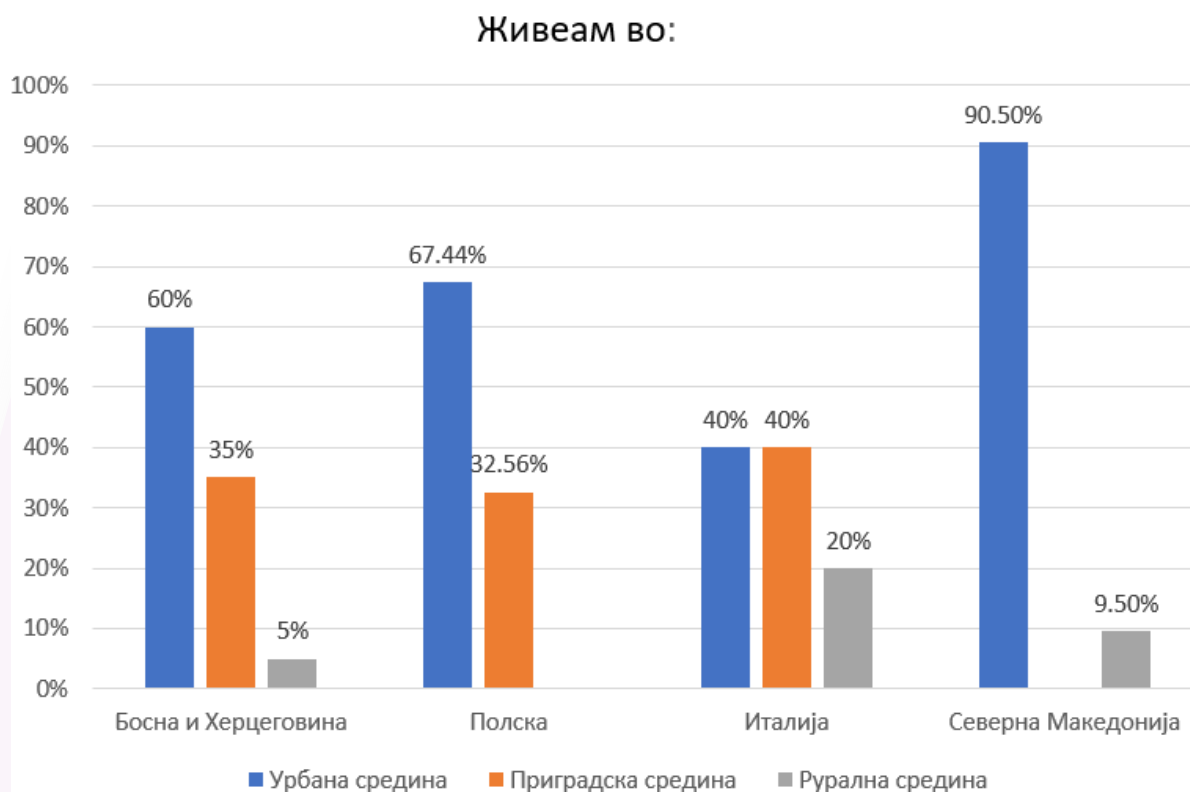
2. Пол на возрасни невработени кои одговориле на анкетата:

Графикон 7. Пол на возрасни невработени лица

Во сите земји околу или повеќе од 60% од возрасните невработени кои одговориле на истражувањето биле жени, освен Полска каде што повеќе од 60% биле мажи.

3. Место на живеење на возрасните невработени кои одговориле на анкетата:

Графикон 8. Место на живеење на полнолетни невработени лица според амбиент

- Во 2 од 4. земји повеќето од испитаниците во истражувањето живеат во урбана средина: Босна и Херцеговина 60% и Полска 67,44%.
- Во Македонија процентот на возрасни невработени кои одговориле на онлајн анкетата е повеќе од 90%, додека во Полска е 67,44%.
- Во Италија имаме еднаков број луѓе кои живеат во урбана и приградска средина.
- Во Италија и Босна и Херцеговина имаме луѓе кои живеат во сите три средини.

4. Луѓето кои одговориле дека живеат во град во однос на големината на градот во кој живеат:

- Во Босна и Херцеговина и Полска повеќето возрасни невработени кои одговориле на истражувањето живеат во среден град со околу 55%.
- Во Босна и Херцеговина, Полска и Македонија 35% до 39% живеат во мал град со помалку од 100 000 жители.
- Во Македонија повеќе од 50% (52,4%) живеат во голем град со повеќе од 500 000 жители.
- Во Италија луѓето кои одговориле дека живеат во град, според големината на градот, повеќето од нив живеат во големи градови со повеќе од 500 000 жители, а потоа следуваат оние што живеат во средни градови со 100 000 до 500 000 жители.

Вештини

1. Кој од наведените зборови веќе ви е познат?

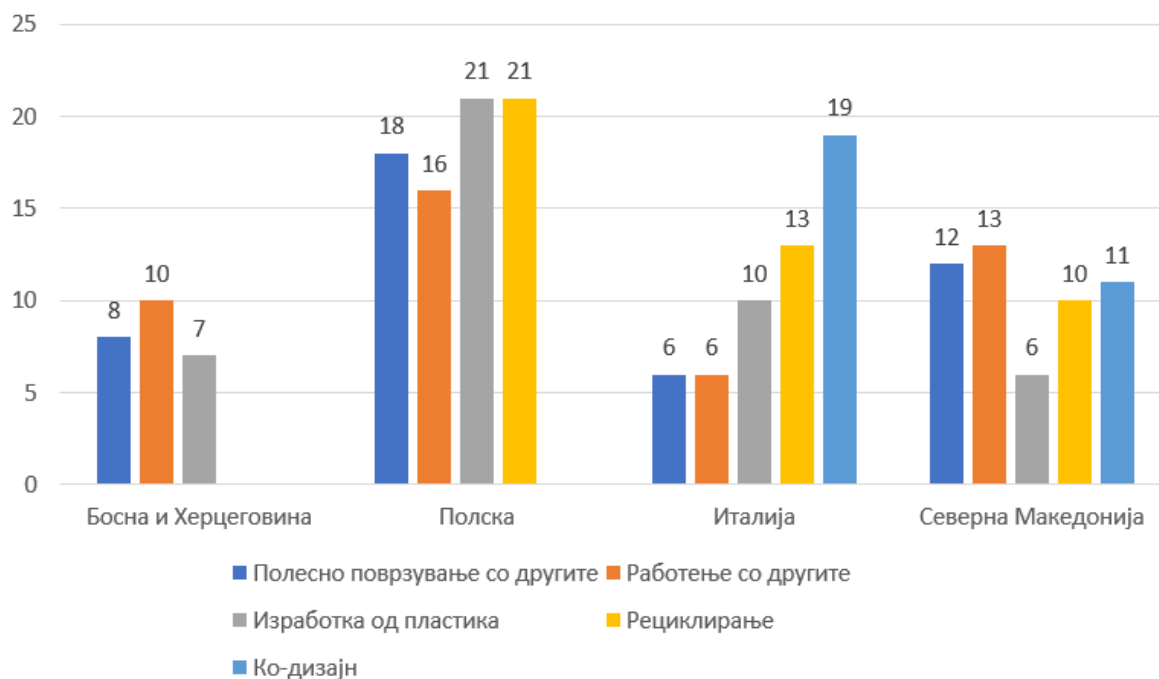

Графикон 9. Услови на интерес за проектот со кој невработените возрасни веќе се запознаени

- Тим билдинг е зборот што на возрасните невработени веќе им е познат во Полска, Италија и Македонија, а во Босна и Херцеговина мразот се крши.
- Во Полска, невработените возрасни лица најмалку се запознаени со Циркуларната економија.
- Во Италија, кодизајнот, изработката од пластика и кршењето мраз имаат приближно ист број на испитаници колку што најмалку луѓе одговориле дека се запознаени со зборот.
- Во Македонија и Босна и Херцеговина кодизајнот е збор со најмалку луѓе кои одговориле дека се запознаени.

2. Кои од овие вештини би биле заинтересирани да ги подобрите?

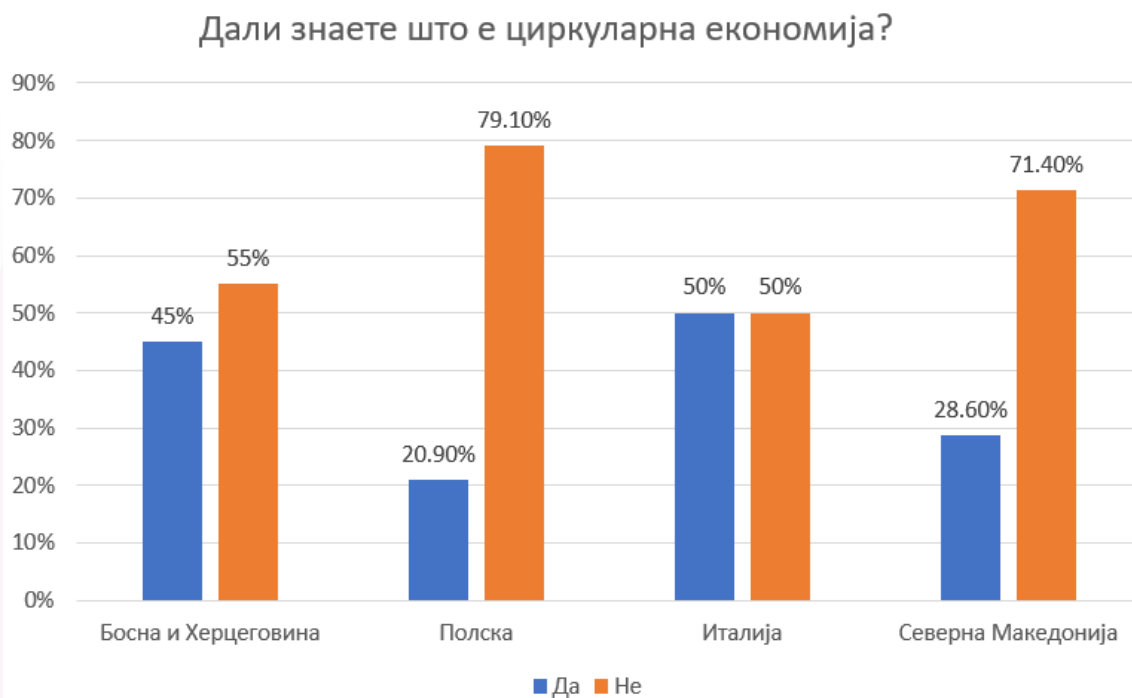
Кои од овие вештини сакате да ги подобрите?

Графикон 10. Вештини кои невработените возрасни лица се заинтересирани да ги подобрат

- Во Босна и Херцеговина најмногу невработени возрасни одговориле дека се заинтересирани да ја подобрат работата со други (тим билдинг), додека никој не одговорил на рециклирање (циркуларна економија или кодизајн).
- Во Полска, повеќето луѓе се заинтересирани за подобрување на рециклирањето и изработката од пластика, но исто така никој не одговори на кодизајнот.
- Во Италија, повеќето од испитаниците се заинтересирани за кодизајн, додека најмалку се заинтересирани за подобрување на лесно поврзување со други или работа со други.
- Во Македонија, невработените возрасни 45+, кои одговориле на онлајн анкетата, најмалку се заинтересирани за изработка од пластика, додека сите други теми ги интересираат речиси подеднакво.

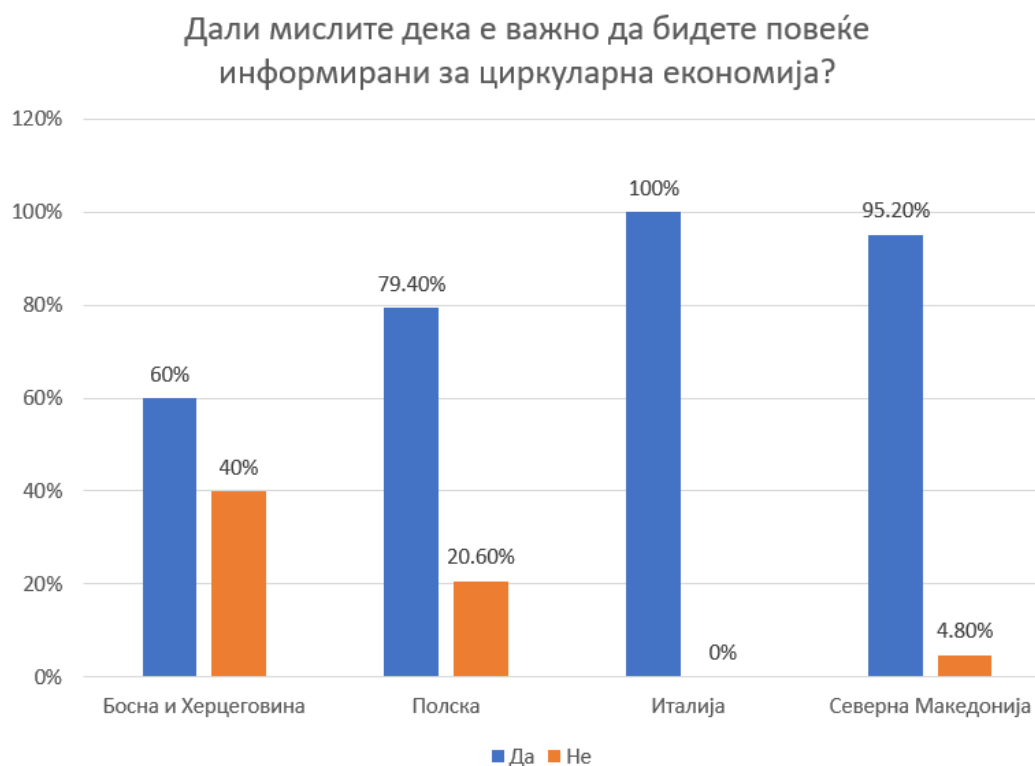
3. На прашањето дали знаете што е циркуларна економија одговорот за возрасните невработени беа следните:

Графикон 11. Процент на луѓе во партнерските земји запознаени со циркуларната економија

- Невработените возрасни лица во Босна и Херцеговина и Италија имаат сличен процент дали знаат за циркуларна економија, 45 и 50%, соодветно.
- Повеќе од 70% од невработените кои одговориле на анкетата во Полска и Македонија не знаат што е циркуларна економија.

4. Дали мислите дека е важно да бидете повеќе информирани за циркуларната економија?

Графикон 12. Важноста на информираноста за циркуларната економија во земјите партнери

- Според одговорите, важно е невработените возрасни лица да бидат информирани за Циркуларната економија.
- Процентите варираат од 60% во Босна и Херцеговина, 79,4% во Полска, 95,2% во Македонија и 100% во Италија.

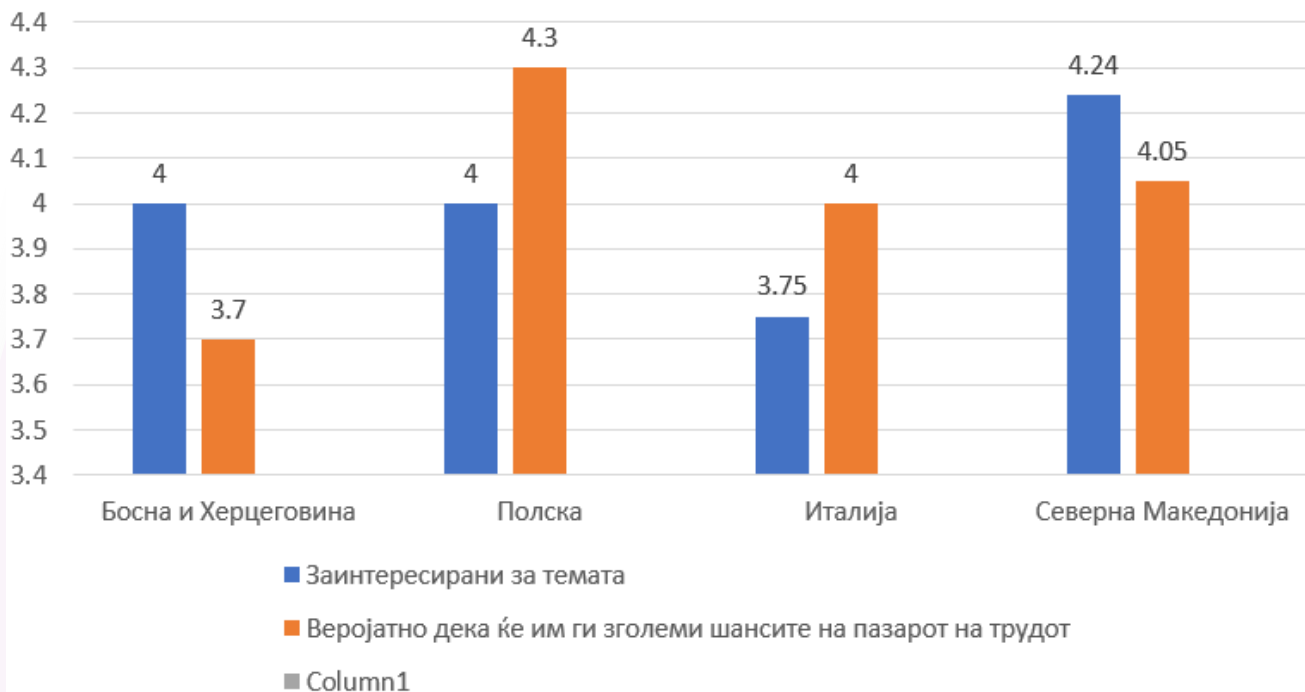
5. Ве молиме, оценете од 1 до 5 колку е важно за вас да ги подобрите вашите вештини во:

Лесно да се поврзете со другите и да работите со други.

а) Колку сте заинтересирани за оваа тема?

б) Колку е веројатно оваа тема да ги подобри вашите изгледи на пазарот на трудот?

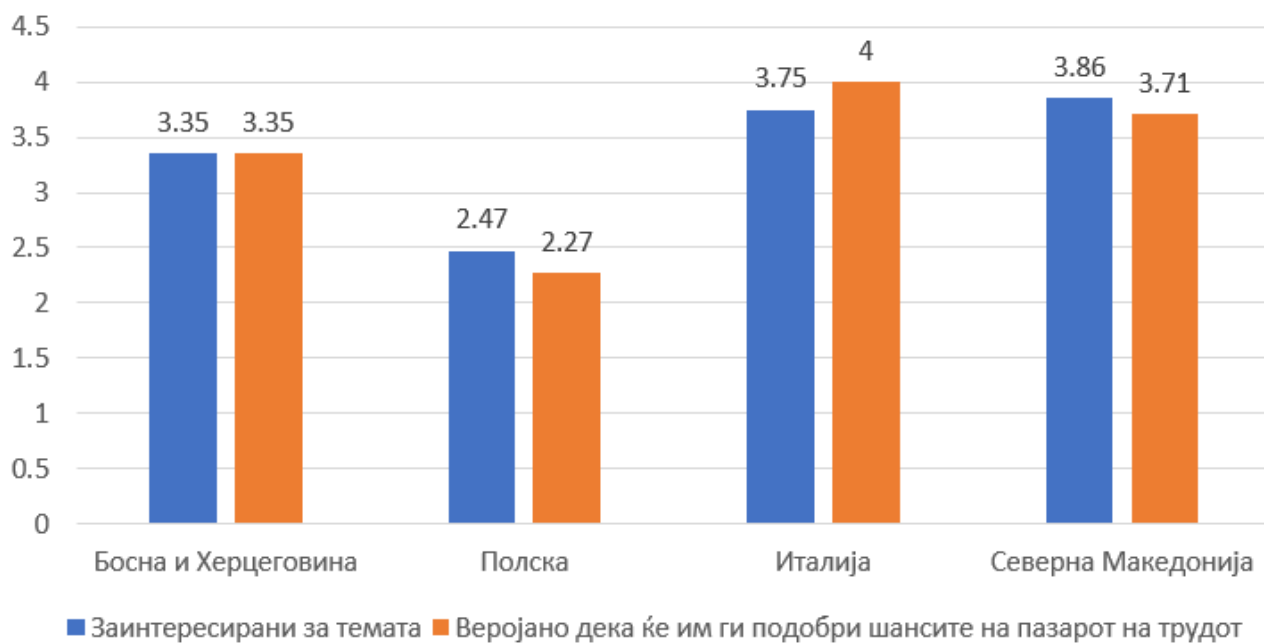
Полесно поврзување со другите

Графикон 13. Просечна оценка на скала од 1 до 5 за тоа колку се заинтересирани и колку е веројатно за невработените возрасни лица оваа тема да ги подобри нивните изгледи на пазарот на трудот

- Во сите земји партнери луѓето се заинтересирани за темата, со просечна оценка 3.75 од 5 во Италија, 4 во Босна и Херцеговина и Полска и 4.24 во Македонија.
- Во сите земји партнери луѓето мислат дека знаењето повеќе за оваа тема ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот, Босна и Херцеговина 3.7 од 5, Италија 4, Македонија 4.05 и во Полска 4.3.

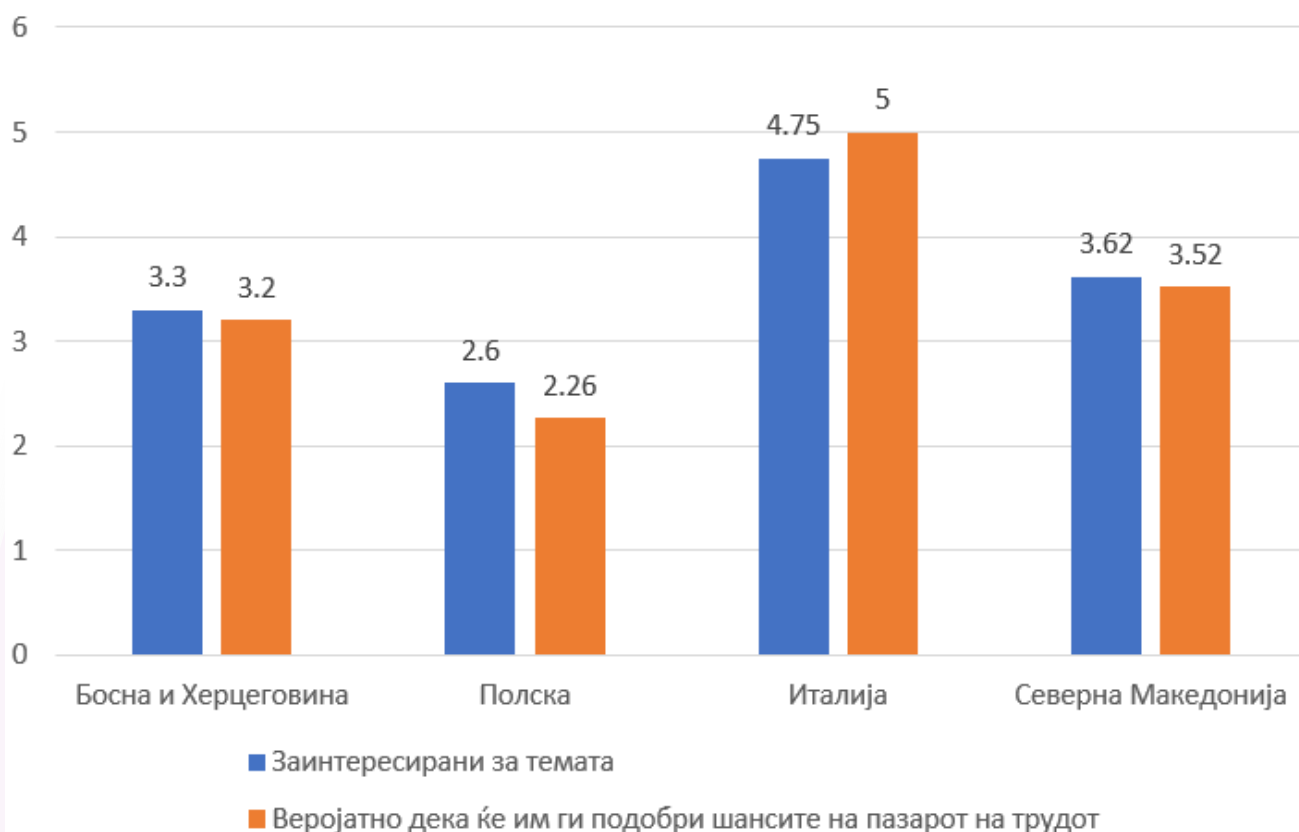
Теоретска сесија за Циркуларна Економија

Графикон 14. Просечна оценка од 1 до 5 на невработените возрасни заинтересирани за темата, сметаат дека таа тема ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот

- Во Италија и Македонија луѓето се заинтересирани за темата „Теоретска сесија за циркуларна економија“ во просек, 3,75 и 3,86 соодветно, во Босна и Херцеговина просечната оценка е 3,35.
- Возрасните невработени во Полска се најмалку заинтересирани за оваа тема и, исто така, мислат дека тоа нема да ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот, во просек 2,27.
- Невработените возрасни лица во Италија и Македонија мислат дека тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот со просечна оценка од 4 и 3,71 соодветно, додека за луѓето во Босна и Херцеговина оценката е 3,35 од 5.

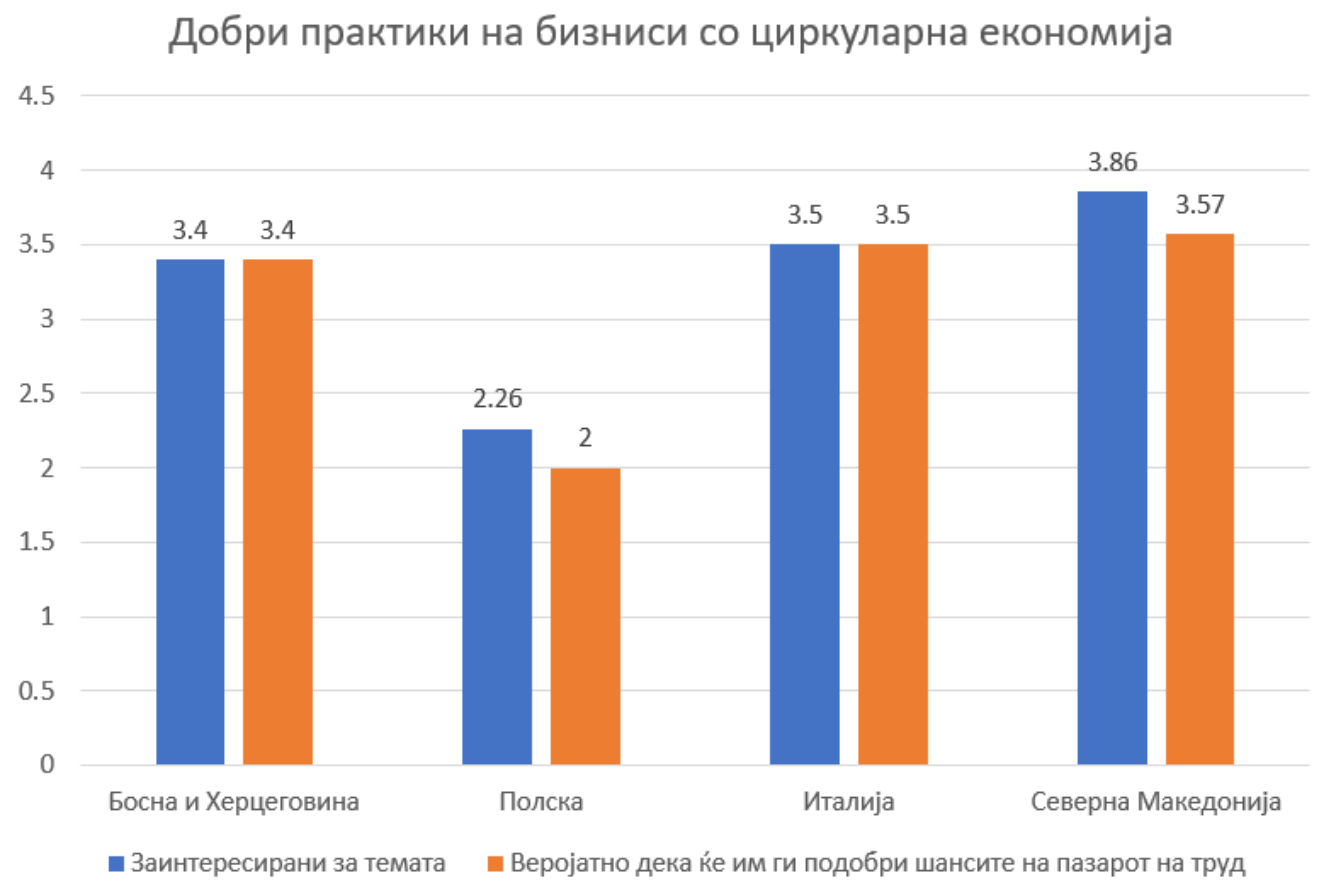
Вежба за бизнис со циркуларна економија

Графикон 15. Просечна оценка на скала од 1 до 5 за тоа колку луѓето се заинтересирани и мислат дека ќе ја подобри перспективата на пазарот на трудот.

- Во Италија возрасните невработени се најзаинтересирани за бизнис-вежбање со циркуларна економија со просечна оценка 4,75 од 5, во Македонија е 3,62, Босна 3,3 од 5 и Полска 2,6.
- Во Полска луѓето се најмалку заинтересирани за оваа тема и мислат дека тоа нема да ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просек од 2,26.
- Во Италија сите испитаници одговориле дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот, во споредба со Македонија 3,52 и Босна и Херцеговина 3,3 од 5.

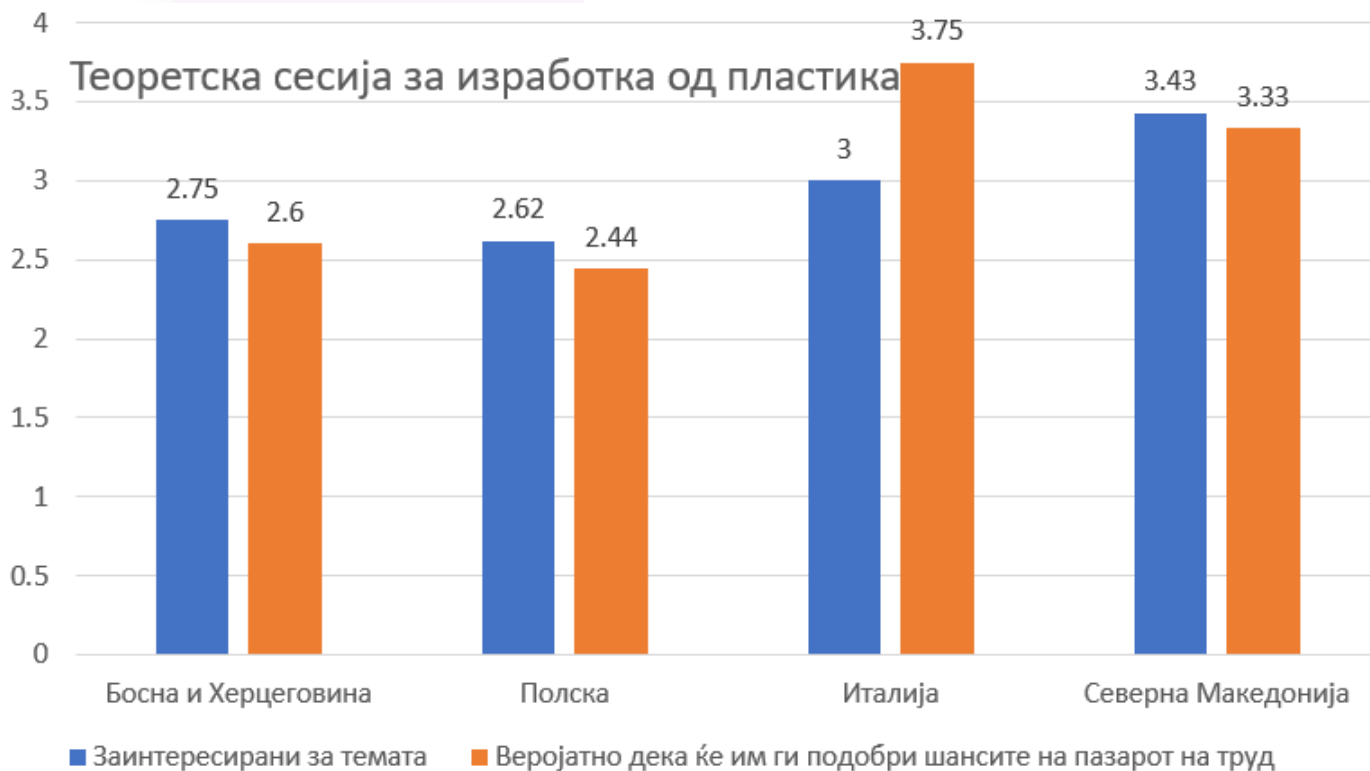
8. Добри практики за бизниси со циркуларна економија.

Графикон 16. Просечна оценка на скала од 1 до 5 за тоа колку луѓето се заинтересирани за добра практика на бизниси со циркуларна економија и колку е веројатно дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот

- Повозрасните невработени во Македонија, Италија и Босна и Херцеговина во просек се повеќе заинтересирани за оваа тема отколку луѓето во Полска.
- Невработените возрасни лица во трите горенаведени земји мислат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот отколку возрасните невработени во Полска.

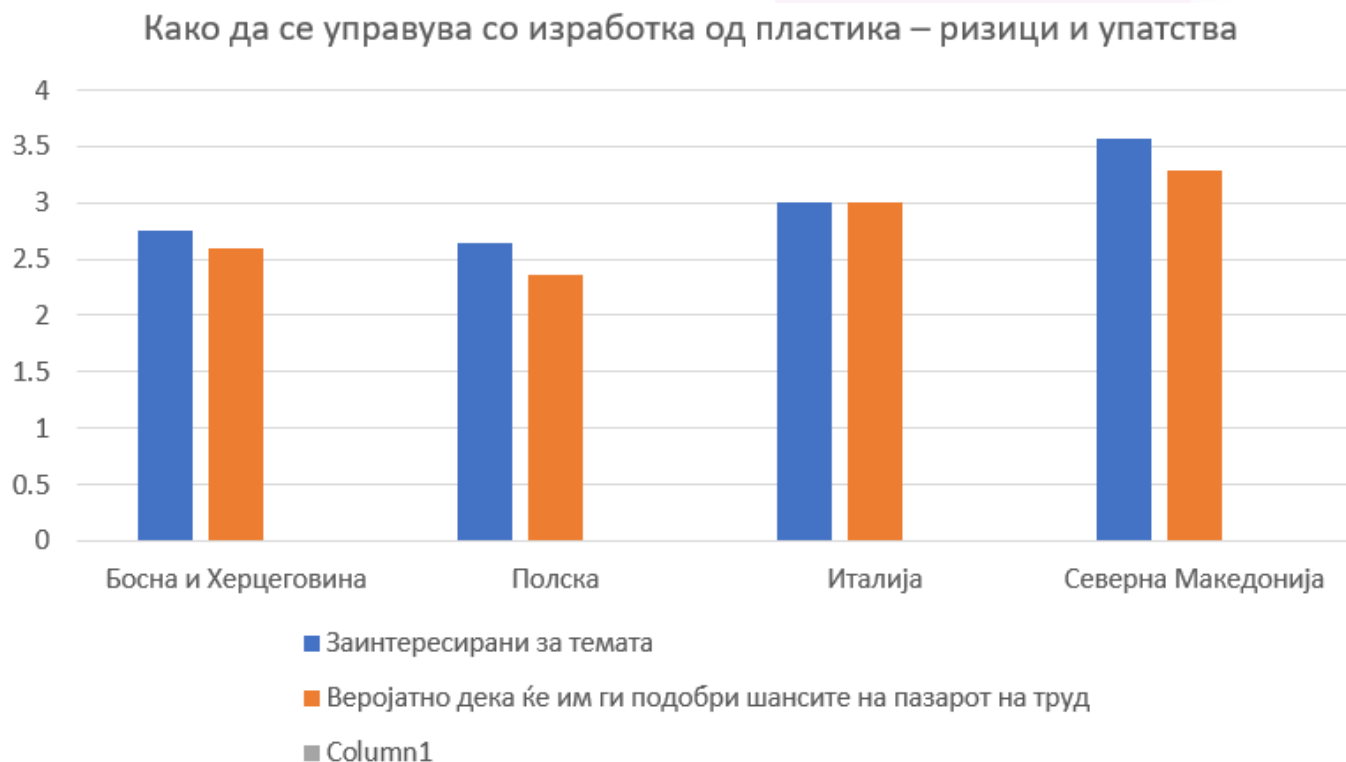
9. Теоретска сесија за изработка од пластика.

Графикон 17. Просечна оценка на невработени возрасни лица на оценка од 1 до 5 колку се заинтересирани за оваа тема и колку е веројатно дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот

- Невработените во Македонија се најзаинтересирани за теоретска сесија за изработка од пластика со просек од 3,43 и се позаинтересирани од возрасните невработени во Полска, Босна и Херцеговина и Италија.
- Возрасните невработени во Италија мислат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот со просек од 3,75, што е повеќе од просеците во другите 3 земји партнери.

10. Како да се управува со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства.

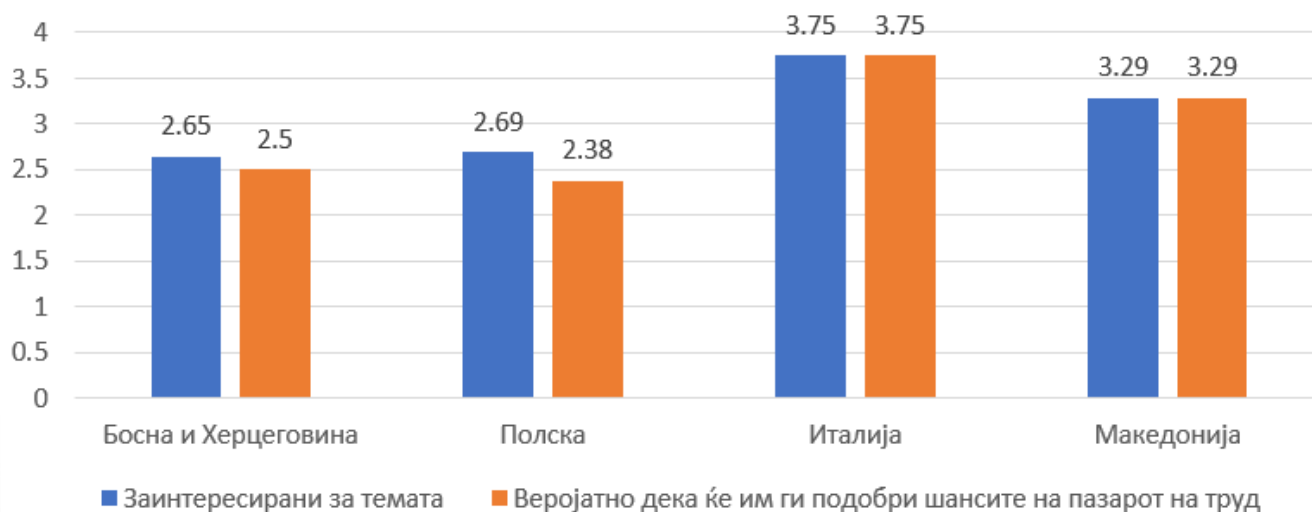

Графикон 18 Просечна оценка на скала од 1 до 5 за тоа колку се заинтересирани возрасните невработени за тоа како да управуваат со занаетчиството со пластика и колку е веројатно тоа да ги подобри нивните изгледи на пазарот на трудот.

- Генерално, луѓето се најзаинтересирани за оваа тема во Македонија, додека возрасните невработени кои одговориле на онлајн анкетата се помалку заинтересирани во просек во Босна и Херцеговина и Италија.
- Истиот тренд е следен во 4. земји партнери во однос на веројатноста за подобрување на нивните перспективи на пазарот на трудот.

11. Тинкеринг-сесија за изработка од пластика.

Тинкеринг-сесија за изработка од пластика

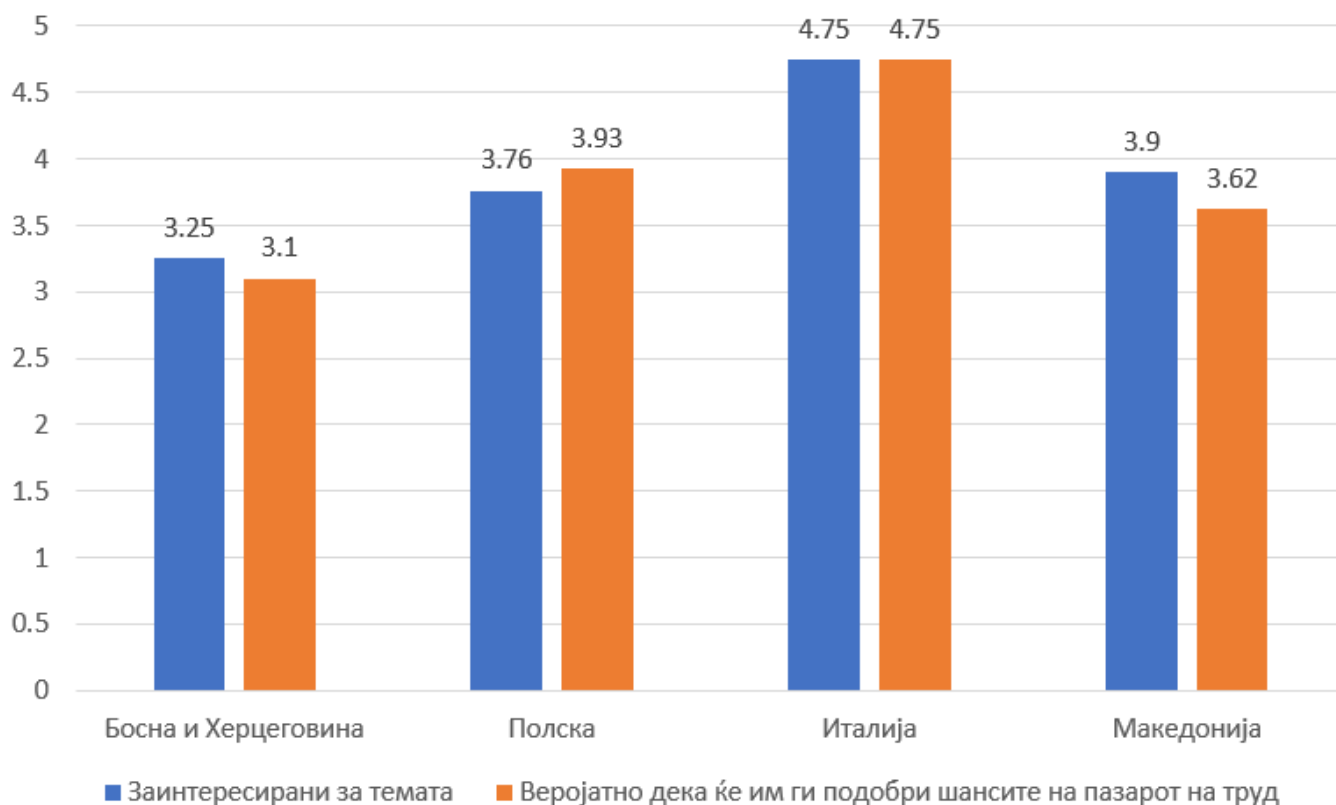

Графикон 19. Просечна оценка од 1 до 5 за тоа колку невработени возрасни лица се заинтересирани за тинкеринг-сесијата за занаетчиство од пластика и колку тоа ќе ја подобри нивната перспектива на пазарот на трудот

- Возрасните невработени во Италија и Македонија се позаинтересирани за „Tinkering Session on Plastic Craftwork“ отколку за возрасните невработени кои одговориле на истражувањето во Босна и Херцеговина и Полска.
- Возрасните невработени во Италија и Македонија сметаат дека е веројатно тоа да ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот во просек повеќе отколку возрасните невработени во Босна и Херцеговина и Полска.

12. Теоретска и практична сесија за кодизајн.

Теоретска и практична сесија за кодизајн

Графикон 20. Просечна оценка на скала од 1 до 5 за тоа колку возрасни невработени се заинтересирани и мислат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот теоретска и практична сесија за кодизајн.

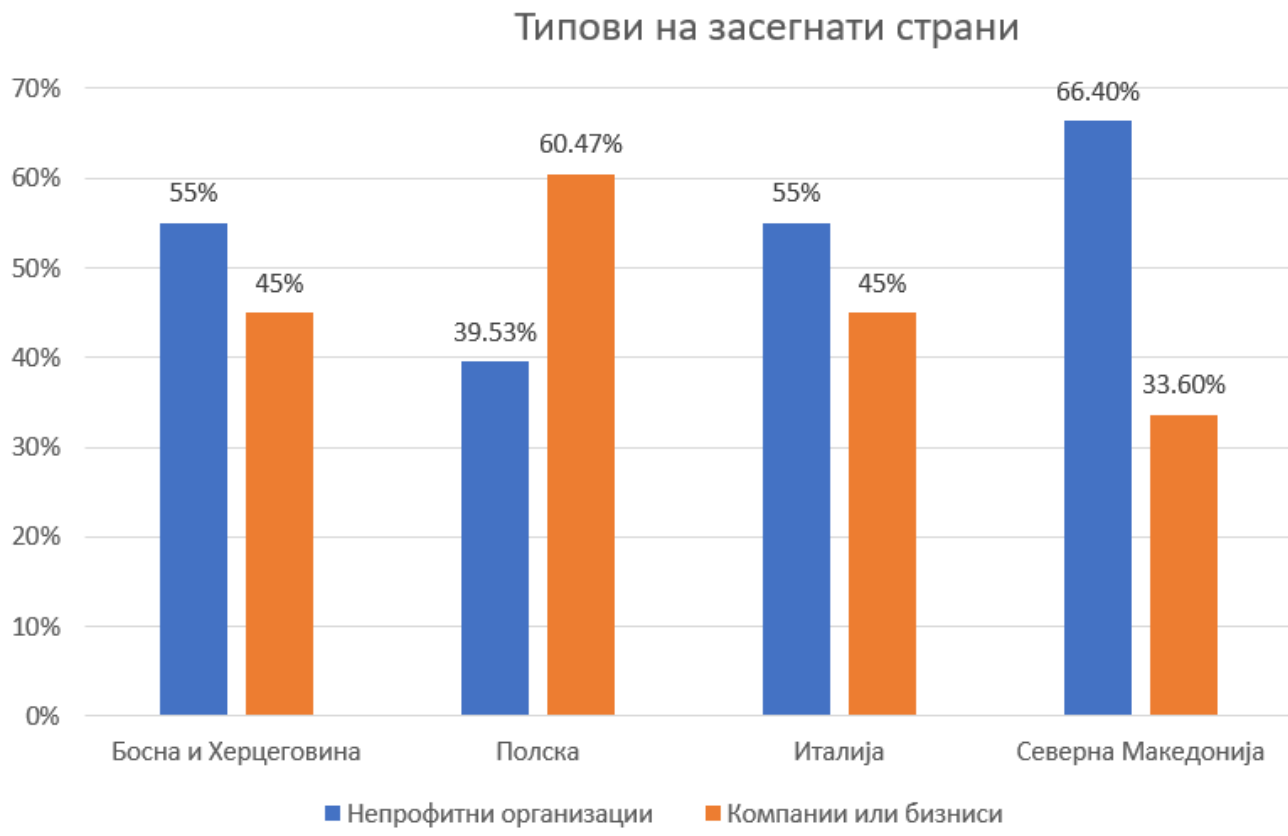
- Најзаинтересирани за темата се невработените возрасни лица кои одговориле на анкетата во Италија, повеќе од Полска и Македонија, додека Босна и Херцеговина во просек е најмалку заинтересирана за оваа тема.
- Невработените возрасни 45+ во Италија, Полска и Македонија во просек мислат дека тоа ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот повеќе од испитаниците во Босна и Херцеговина.

13. Дали знаете некои примери на обуки од областа циркуларна економија и тимска работа поврзани со вештини за невработени? Ако да, ве молиме додадете примери.

- Во Полска и Македонија е висок процентот на невработени возрасни лица кои не познаваат обука во областите релевантни за проектите. Во Полска сите што одговориле не знаат примери, додека во Македонија само еден од испитаниците знаел примери од креативната индустрија.
- Во Италија и Босна и Херцеговина невработените возрасни лица не се информирани за обуки од областа на циркуларна економија и вештини поврзани со тимска работа за невработените.

1.17.2. Засегнати страни

1. Вид засегнати страни

Графикон 21. Вид засегнати страни во земјите партнери

- Во Македонија 66.4% се непрофитни организации, во Италија 55% и во Полска тој процент е 39.53%.
- Во Полска најголем дел од засегнатите страни се компании и деловна активност на едно лице, споредено со 45% во Италија, Босна и Херцеговина 45% и 33.6% во Македонија.
- Босна и Херцеговина процентот е 55% непрофитни организации на 45% компании.

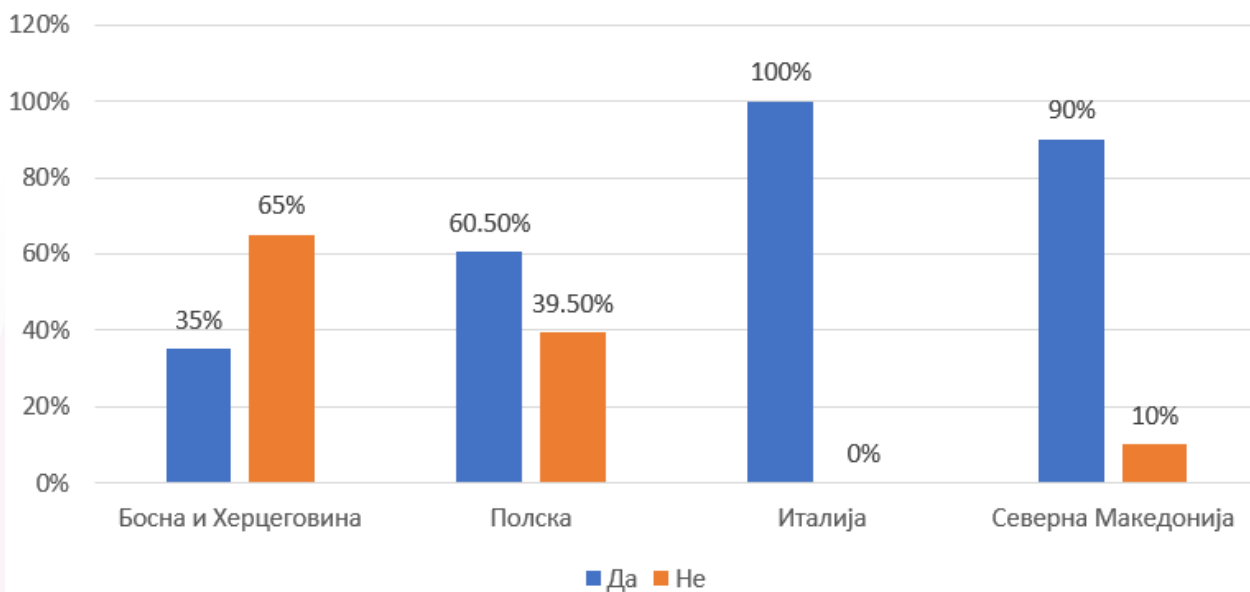
2. Вид на институција

- Општо земено, засегнатите страни во областа на циркуларната економија, тинкеринг и занаетчиството со пластика се приватни, во Босна и Херцеговина процентот е 63,6% приватен наспроти 36,4% јавен, во Полска односот приватно-јавно е од 75% до 25%, а во Македонија 90%-10%.
- Тешко е да се одреди точниот процент на приватни и јавни заинтересирани страни во областа на циркуларната економија, занаетчиството и изработката од пластика во Италија. Приватниот сектор веројатно сочинува значителен дел од засегнатите страни во областа.

Потреби

1. Дали имате примери на обуки во вашата компанија/институција?

1. Дали имате примери на тренинзи во вашите институции?

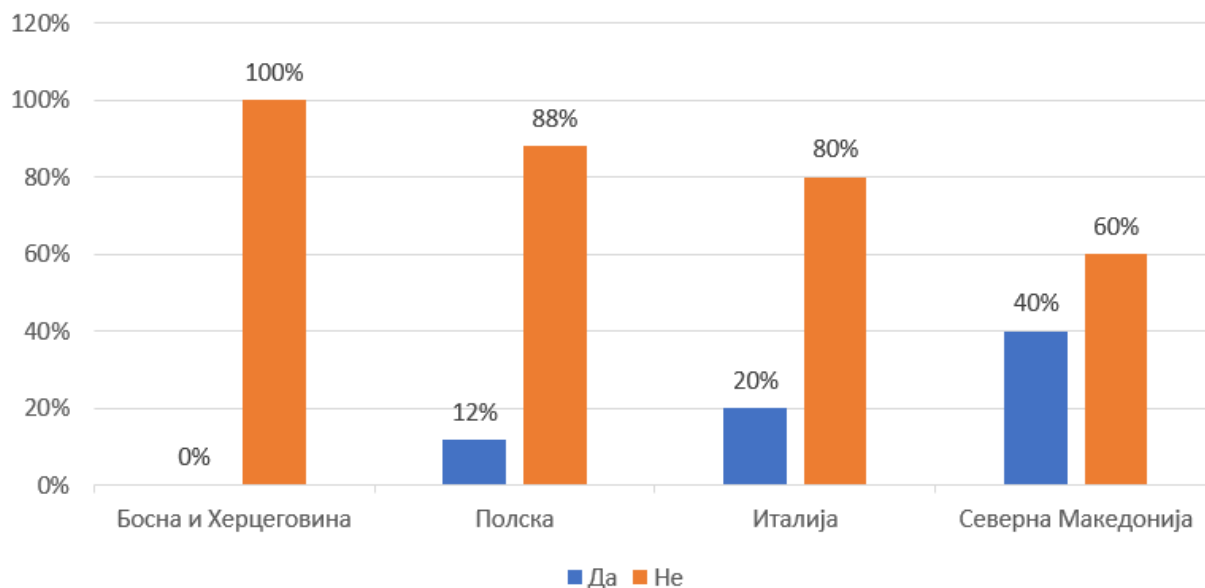

Графикон 24. Процент на обуки во компаниите на засегнатите страни во земјите партнери

- Во Италија сите засегнати страни имаат примери во нивните компании/институции.
- Во Македонија тој процент е исто така висок – 90%, во Полска е 60,5%, додека во Босна и Херцеговина 35% од засегнатите страни имаат примери во нивните компании.

2. Дали знаете други примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзани со вештини за невработени?

2. Дали знаете други примери на обуки од областа на циркуларна економија и тимска работа поврзани со вештини за невработени?

Графикон 25. Други примери на обуки за циркуларна економија во земјите партнери

- Во Македонија 40% од сите чинители знаат други примери на обуки. Тие обуки вклучуваат: столарија, изработка од пластика, компостирање, постапување со отпад, монтер на соларни панели, повторна употреба на мебел.
- Во Полска 12% од засегнатите страни знаат други примери на обуки во соодветните области за проектот, 60% од тие знаат обуки за компјутерски вештини и 20% знаат обуки за меки вештини и циркуларна економија.
- Во Италија само 20% знаат за примери, додека во Босна и Херцеговина засегнатите страни не се свесни за други поврзани обуки.

3. Каков вид курсеви за невработените ќе биде најефективен?

- Во Полска и Македонија најефективни би биле курсевите со физичко присуство, на еден или друг начин, додека во Босна засегнатите страни најмногу одговарале дека хибридниот (физички плус онлајн би бил најефективен).
- Во Италија повеќето од засегнатите страни сметаат дека практичните обуки со применливи вештини ќе бидат најефикасни за одредена работа.

4. Кои бариери ги спречуваат возрасните да учествуваат во програми за обука и едукација?

Кои бариери ги спречуваат возрасните да учествуваат во програми за обука и едукација?

Графикон 26. Кои бариери ги спречуваат возрасните да учествуваат во програми за обука и образование?

- Во Босна и Херцеговина, според засегнатите страни, најголемата бариера за непосетување е недостигот на време поради работа.
- Во Полска најголемата бариера е недостиг на време поради недостиг на финансии за плаќање на курсевите, додека условите за обука и местото не се бариера.
- Во Италија три од причините на кои одговориле сличен број засегнати страни се: немање време поради семејни обврски, немање финансии за плаќање на курсевите и местото на обуките.
- Во Македонија недостигот на финансии за плаќање на курсевите е најголемата причина за непосетување според засегнатите страни, проследено со недостиг на време поради работа и место за обука.

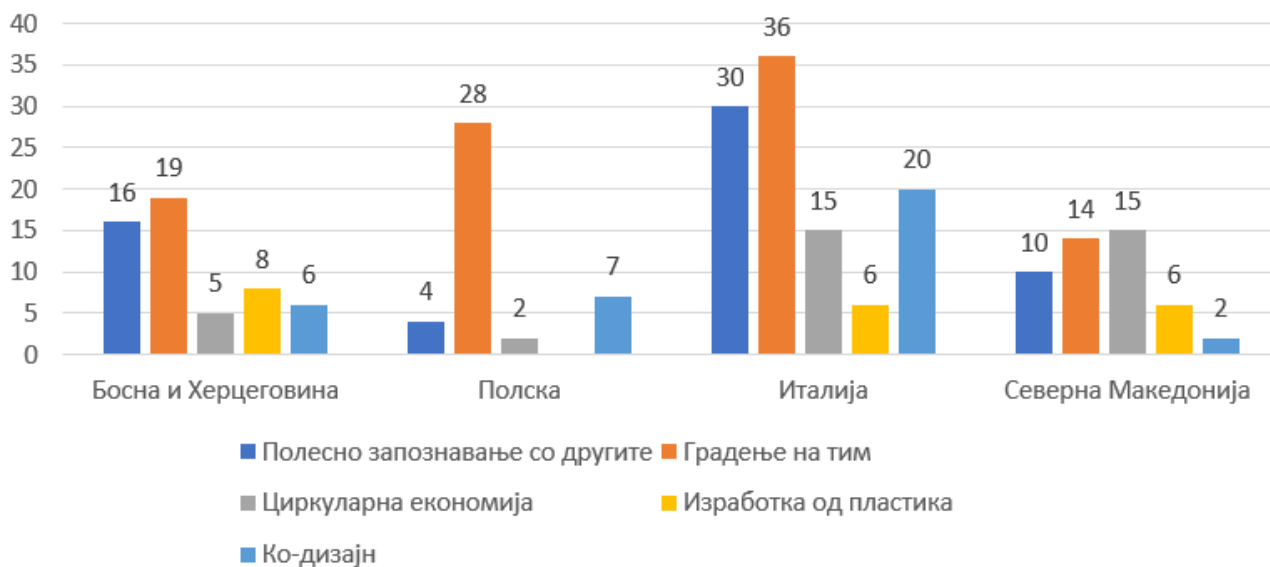
Вештини

1. Кои вештини треба да ги поседува или стекне возрасното лице за да се вработи во вашата компанија?

- Во Босна и Херцеговина, Полска и Македонија најголем процент од засегнатите страни ги сметаат комуникациските вештини како најважни за вработување со 80%, 53% и 40%, соодветно.
- Во Полска имаме многу и многу примери со само 1 одговор како: ракување со електрични алати, машини за заварување, воздушни платформи, ракување со компјутер, каси, ракување со уреди за плаќање, практични вештини кои можат да се користат од вториот ден на работа (безбедност, GDPR и HR).
- Во Италија засегнатите страни кои одговорија на истражувањето ги наведоа дигиталните и ИТ-вештините како најважни вештини што треба да ги поседуваат или стекнат возрасните невработени за да бидат вработени поврзани со работа и, генерално, оние што ги бараат компаниите.

2. Со кои од следните вештини веќе сте запознаени?

2. Со кои од следните вештини веќе сте запознаени?

Графикон 27. Запознавање на засегнатите страни со вештините

- Во Полска, Италија и Босна и Херцеговина засегнатите страни се веќе запознаени со градењето тим, повеќе од другите теми, додека во Македонија двете со кои засегнатите страни се најпознати се циркуларната економија и градењето тим.
- Во Полска засегнатите страни не се запознаени со изработката од пластика, кршењето мраз и кодизајнот (во споредба со нивната запознаеност со градење тим).
- Во Македонија засегнатите страни не се запознаени со кодизајнот, а во Босна и Херцеговина, циркуларната економија, кодизајнот и изработката од пластика се теми со кои помалку се запознаени.
- Во Италија занаетството со пластика е тема со која засегнатите страни најмалку се запознаени.

3. Оценете ги следните вештини од 1 до 5 во избраните категории за невработени возрасни лица.

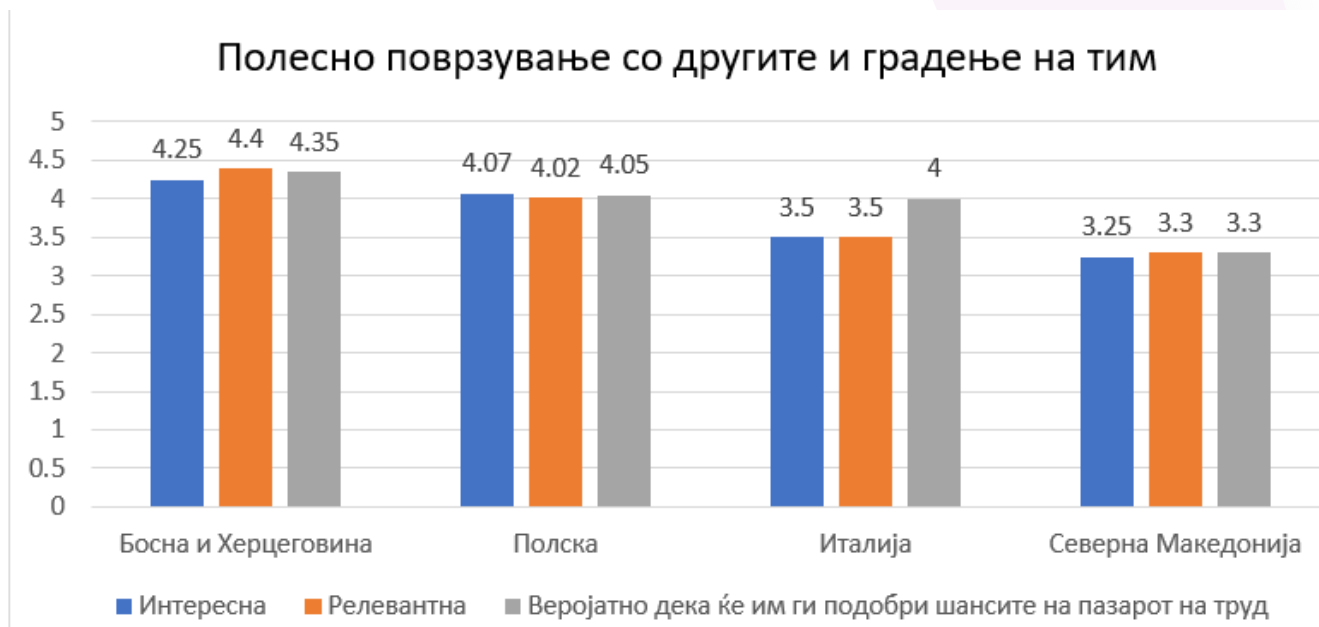
Полесно поврзување со другите и градење тим

Дали оваа тема ќе биде:

а) интересна за возрасните невработени?

б) релевантна?

в) значајна веројатно да ги подобрат изгледите на пазарот на трудот?

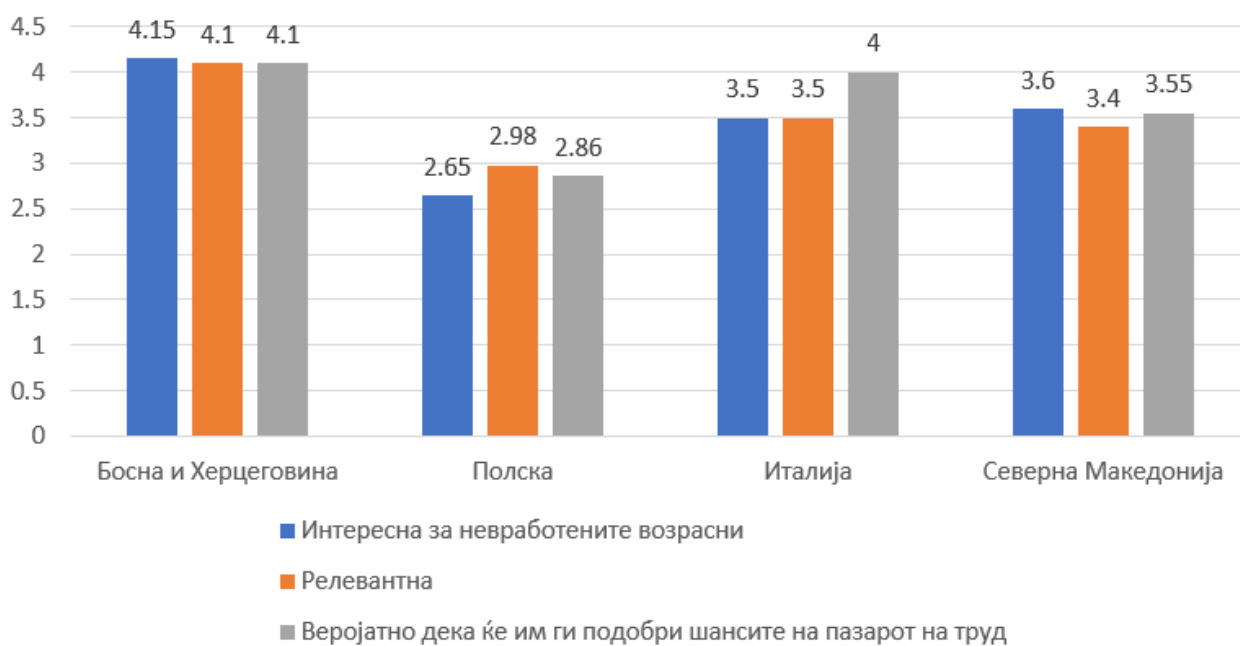

Графикон 28. Полесно поврзување со другите и градење тим според засегнатите страни

- Полесно поврзување со другите и градењето тим е тема што засегнатите страни ја сметаат за интересна, релевантна и веројатно ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот повеќе во Босна и Херцеговина и Полска отколку во Македонија и Италија.
- Во Италија засегнатите страни го оценија повисоко, дека е поверојатно да ги подобри изгледите на пазарот на трудот.

4. Теоретска сесија за циркуларна економија.

Теоретска сесија за Циркуларна економија.

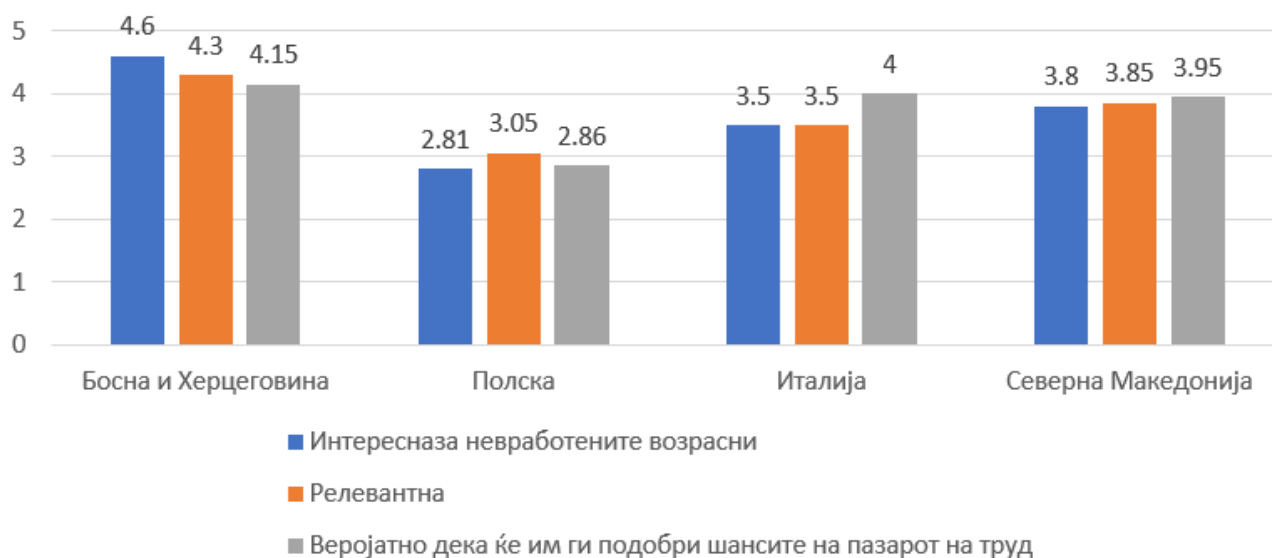

Графикон 29. Теоретска сесија за циркуларна економија според засегнатите страни на скала од 1 до 5

- Засегнатите страни во Босна и Херцеговина сметаат дека теоретската сесија за циркуларна економија е интересна, релевантна и веројатно ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот во споредба со другите 3 земји партнери.
- Засегнатите страни во Босна и Херцеговина во просек ја сметаат оваа тема помалку интересна, релевантна и веројатно да ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот во споредба со засегнатите страни во Босна и Херцеговина, Италија и Македонија.

5. Вежба за симулација на бизнис со циркуларна економија.

Вежба за симулација на бизнис со циркуларна економија

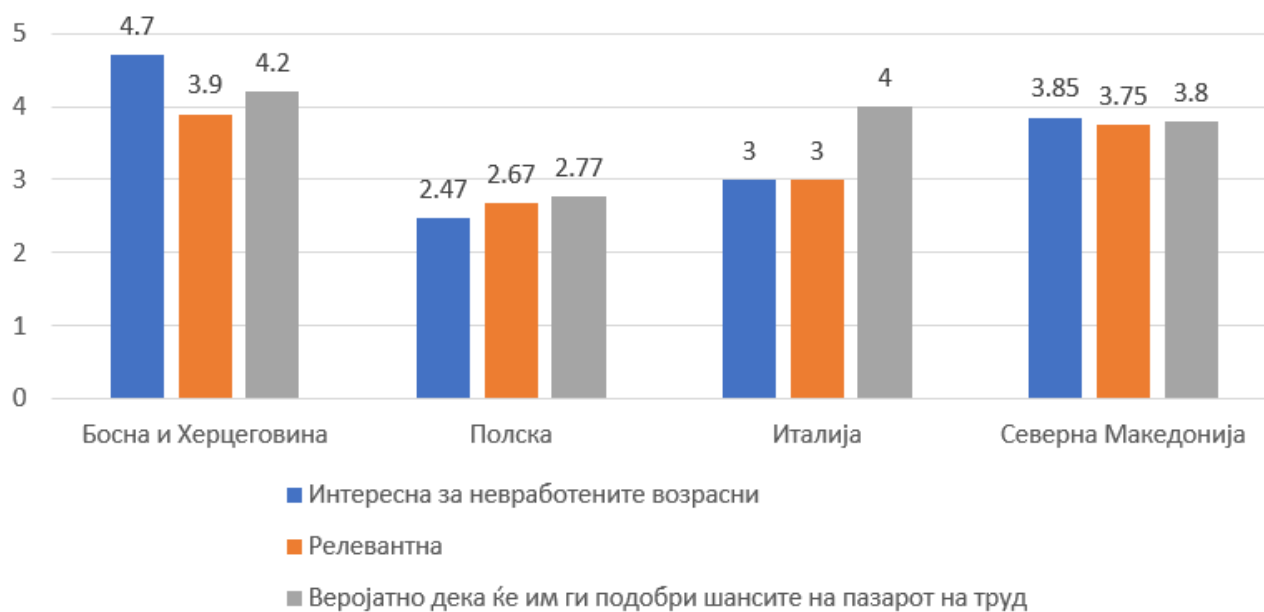

Графикон 29. Вежба за симулација на бизнис со циркуларна економија според засегнатите страни

- Во просек, засегнатите страни во Босна и Херцеговина ја сметаат оваа тема интересна, релевантна и веројатно ќе ги подобри нивните перспективи на пазарот на трудот повеќе од другите земји.
- Македонските чинители го сметаат ова во просек од 3,8 до 3,95, додека засегнатите страни во Полска го сметаат ова помалку од другите земји и просекот варира од 2,85 до 3,05.

6. Добри практики за бизниси со циркуларна економија

Добри практики за бизниси со циркуларна економија

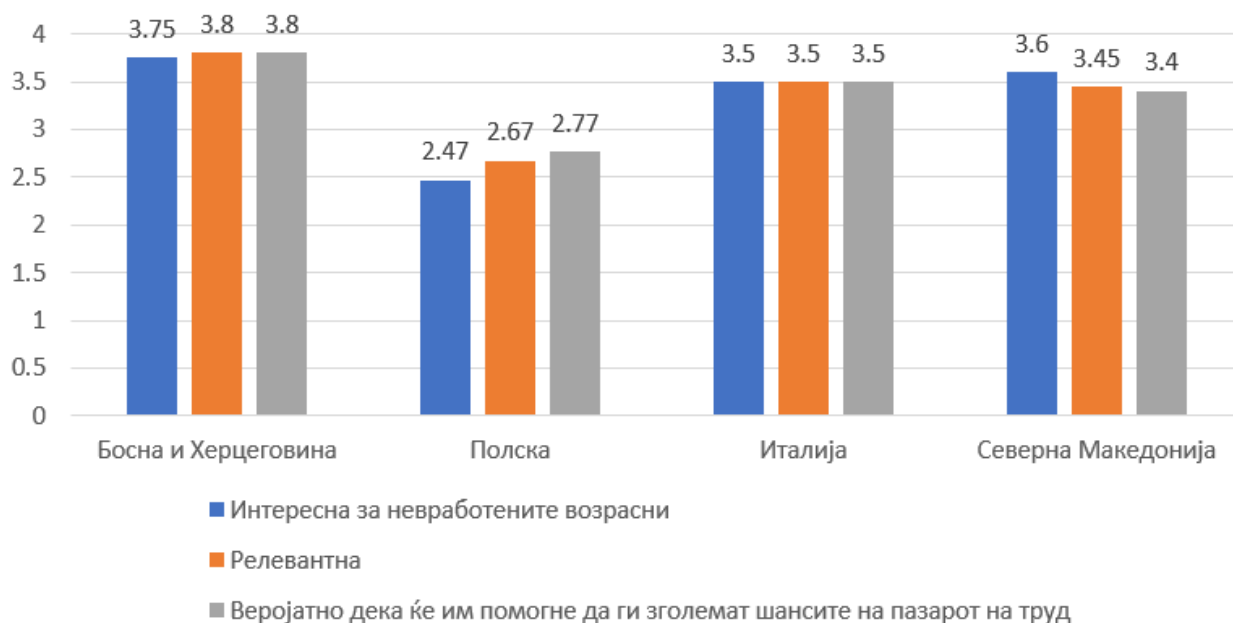

Графикон 31. Добри практики за бизниси со циркуларна економија

- Засегнатите страни сметаат дека сесијата за добри практики за бизниси со циркуларна економија е најинтересна за возрасните невработени во Босна и Херцеговина со просек од 4,7, а најмалку интересна во Полска.
- Што се однесува до релевантноста, во Босна и Херцеговина и Македонија засегнатите страни одговориле во просек 3,9 и 3,75, додека во Италија просекот е 3, а најмалку во Полска со 2,67.
- Во Босна и Херцеговина, Италија и Македонија засегнатите страни сметаат дека оваа тема ќе ги подобри изгледите на пазарот на трудот на невработените, повеќе од засегнатите страни во Полска (просек 2,77).

8. Теоретска сесија за изработка од пластика

Теоретска сесија за изработка од пластика

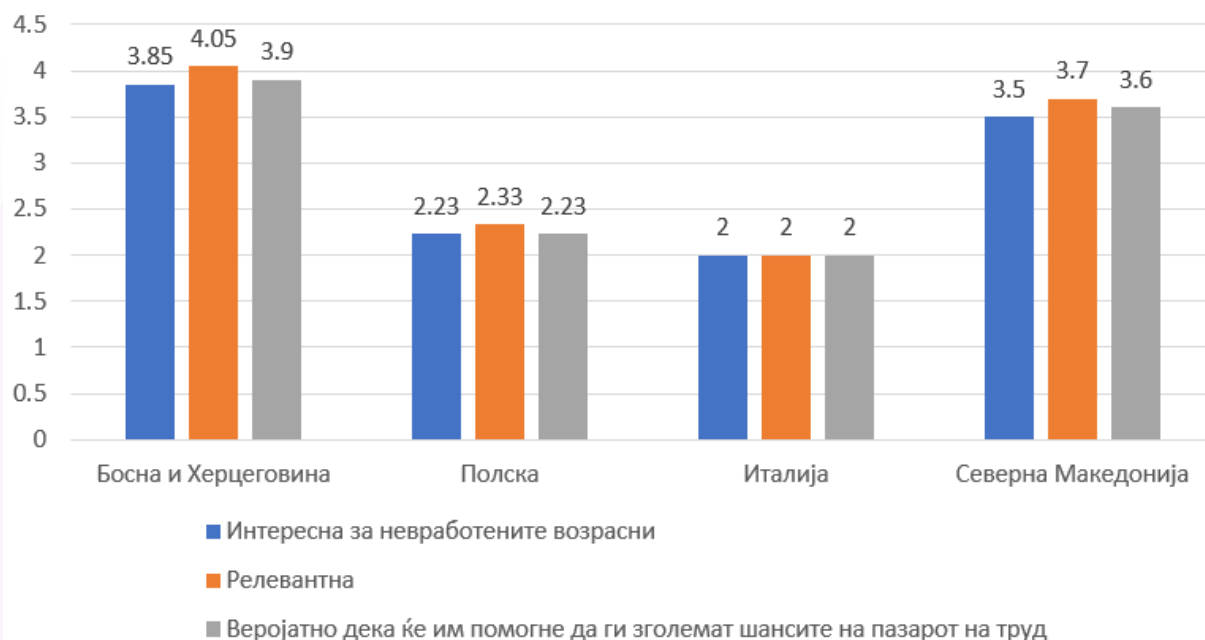

Графикон 32. Просечна оценка од засегнатите страни на скала од 1 до 5 за земјите партнери на тема теоретска сесија за изработка од пластика

- Засегнатите страни во Босна и Херцеговина, Италија и Македонија сметаат дека теоретската сесија за изработка од пластика е поинтересна, релевантна и веројатно да ги подобри изгледите на пазарот на трудот на возрасните невработени отколку засегнатите страни во Полска.

9., Како да управувате со изработката од пластика во пракса – ризици и упатства.

Како да управувате со изработката од пластика во пракса – ризици и упатства.

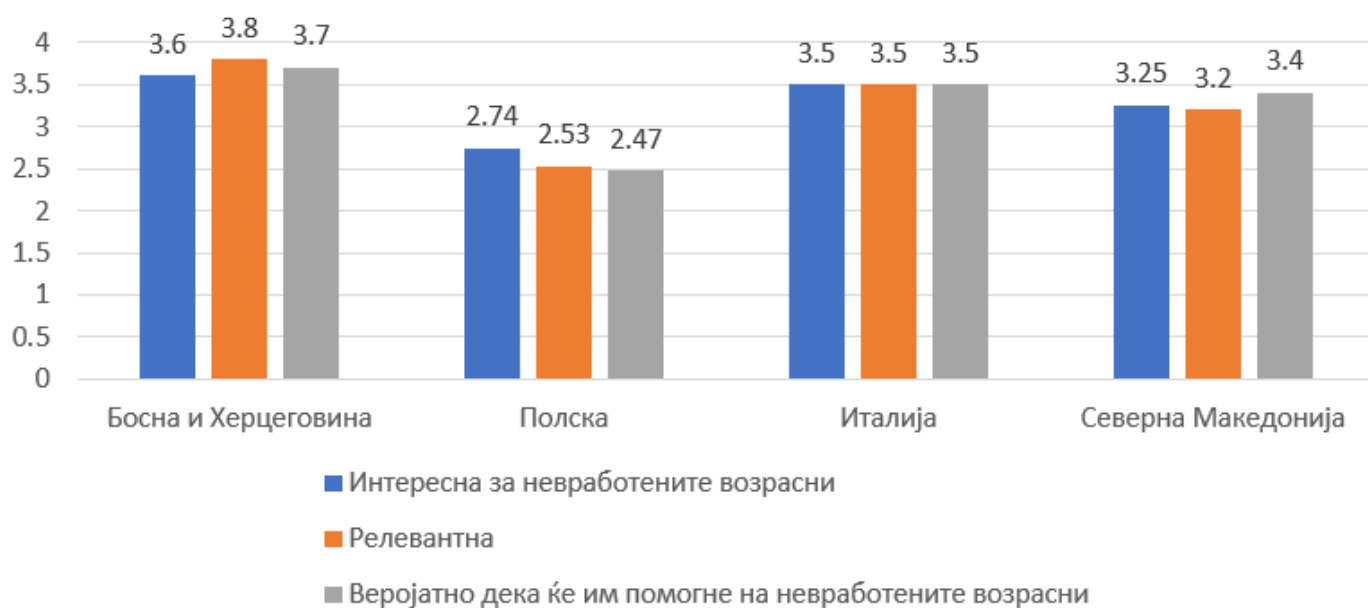

Графикон 33. Просечна оценка од 1 до 5 во земјите партнери по прашањето за управување со занаети за изработка од пластика – ризици и упатства.

- Засегнатите страни во Босна и Херцеговина и Македонија на скала од 1 до 5 ја сметаат оваа тема за поинтересна, релевантна и веројатно да ги подобри изгледите на пазарот на трудот на невработените, повеќе од засегнатите страни во Италија и Полска.

10. Тинкеринг-сесија за изработка од пластика.

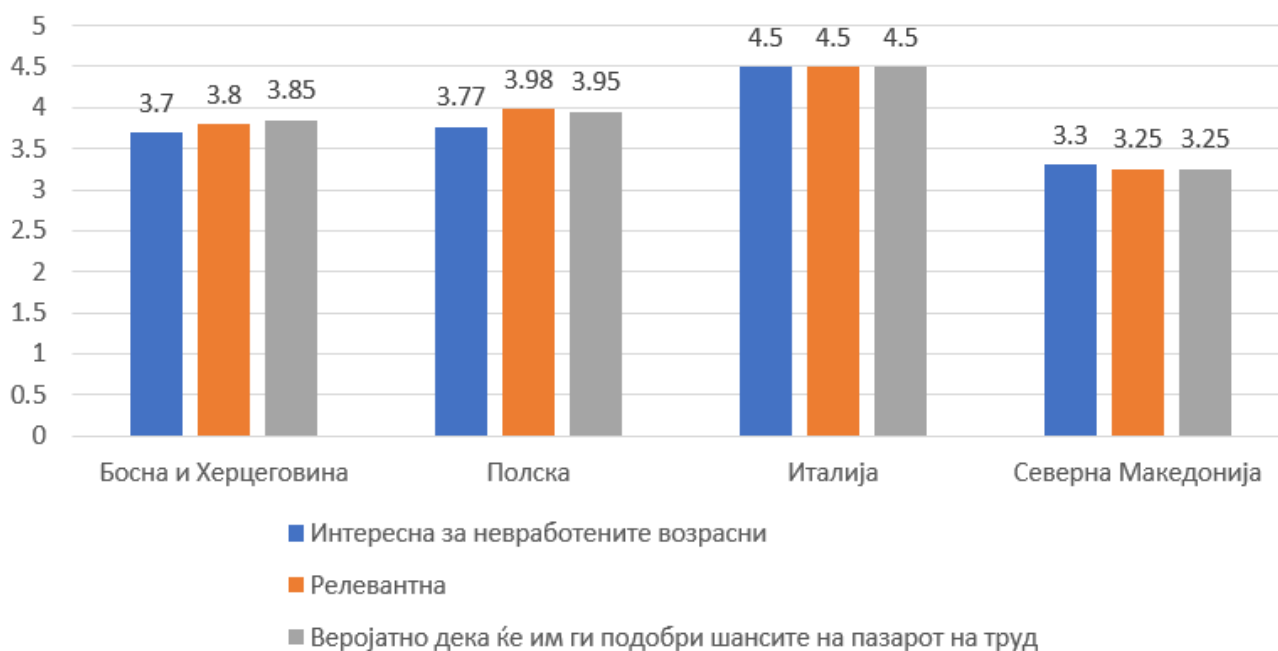
Тинкеринг-сесија за изработка од пластика

Графикон 34. Просечна оценка од 1 до 5 на прашањето за тоа колку е интересна, релевантна и веројатна темата за подобрување на изгледите на пазарот на трудот.

- Засегнатите страни во Босна и Херцеговина во просек ја сметаат оваа тема поинтересна, релевантна и веројатно да ја подобри перспективата на пазарот на трудот отколку засегнатите страни во другите земји.
- Засегнатите страни во Полска сметаат дека оваа тема е помалку релевантна, интересна и веројатно да ги подобри изгледите на пазарот на трудот отколку засегнатите страни во другите земји.

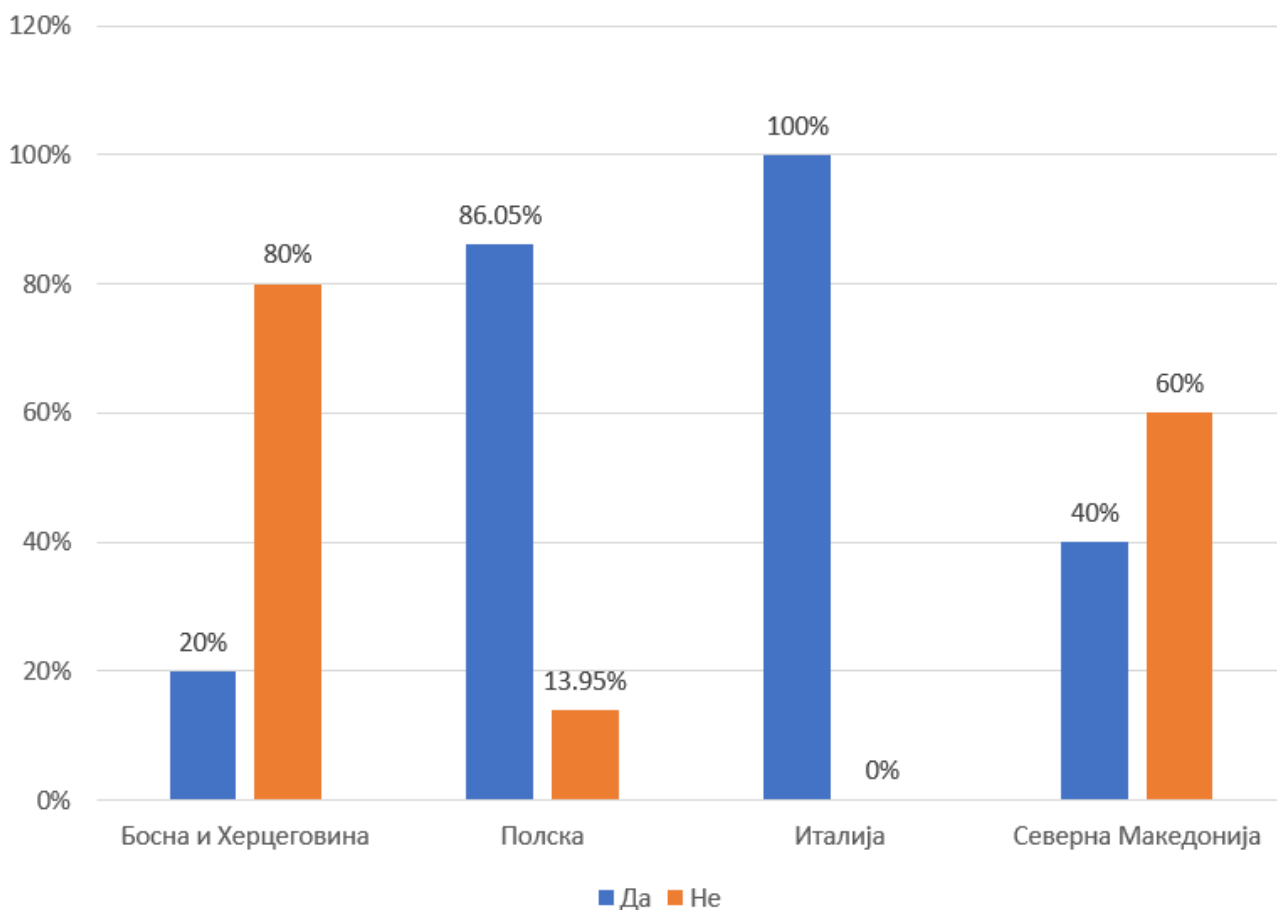
Теоретска и практична сесија за кодизајн.

Графикон 35. Просечната оценка од засегнатите страни во земјите партнери за тоа колку е интересна, релевантна и веројатно да ги подобри изгледите на пазарот на трудот темата „Теоретска и практична сесија за кодизајн“ на возрасните невработени 45+.

- Засегнатите страни во Италија во просек ја сметаат теоретската и практичната сесија за кодизајн за поинтересна, релевантна и веројатно да ги подобри изгледите на пазарот на трудот на возрасните невработени отколку засегнатите страни во другите 3 земји.
- Темата е помалку релевантна, интересна и веројатно ќе ги подобри перспективите на пазарот на трудот според засегнатите страни во Македонија.

12. Дали познавате компании кои вработуваат нискоквалификувани возрасни лица?

Графикон 36. Компании кои вработуваат нискоквалификувани возрасни лица

- Во Полска засегнатите страни знаат компании кои вработуваат невработени нискоквалификувани возрасни лица, но не спомнаа никакви позиции.
- Во Босна и Херцеговина 20% напоменале дека познаваат такви компании, а како можни вработувања има градежни компании и индустриски зони.
- Во Македонија засегнатите страни 40% знаат такви позиции, а како и во Босна и Херцеговина ги наведоа и индустриските зони и градежните компании.
- Во Италија 100% од засегнатите страни знаат примери на такви компании.

1.18. Канцелариско истражување за добри практики за циркуларна економија, изработка од пластика и тинкеринг

- Во Полска има голем број курсеви за обука од областа на циркуларната економија наменети за широк опсег на приматели, вклучувајќи ги и невработените. Тие се фокусираат на теорија, практични решенија и законски прописи поврзани со предметот циркуларна економија. Втората група курсеви е поврзана со занаетчиски активности, ракотворби и уметнички ракотворби. Курсевите се дизајнирани за широк опсег луѓе кои сакаат да ги прошират своите квалификации, додека курсевите кои ја покриваат и циркуларната економија, уметноста и занаетите заедно се ретки.
- Во Македонија за целите на проектот беа избрани три добри практики. Првата, столарска работилница со општа цел на проектот промовирање општествено-одговорни и еколошки практики во столаријата за намалување на отпадот во индустријата за мебел преку создавање столарско-едукативен центар и специфична еколошка цел е употреба на најмалку 1 тон материјал (првенствено иверица) кој се јавува како остаток во производните процеси на индустријата за мебел. Втората добра практика беше работилницата одржана од млади жени за создавање накит од пластичен отпад и одржување видеоработилница на „Јутјуб“ и лично со неформалната група „Сметлана“. Третата практика беше за одржлив пчелар, структурирана програма од локално здружение верифицирана од Центарот за образование на возрасни во Македонија. Сите три добри практики можат да резултираат со практични вештини што може да придонесат за идно вработување.
- Во Италија две од добрите практики за тинкеринг и циркуларна економија не се специјално за возрасни, но и покрај тоа што е дизајниран за млади студенти може да биде од голема важност за нашиот проект. Конкретно, покажува како тинкеринг-методологијата не само што влијаела на начините на учење на учениците, туку и како ги вклучила воспитувачите и наставниците стимулирајќи ги да усвојат наставни методологии повеќе фокусирани на педагошките, практичните и потребите за учење на вештините на 21 век. Проектот „Скапоцена пластика“ ја има целната група возрасни, исто така не само што создава вредност од отпадната пластика преку создавање нови употребливи и продажни артефакти, туку е важен и на едукативен план бидејќи промовира курсеви за возрасни кои служат за предавање на методологијата на создавање машини и калапи корисни за рециклирање и репродукција на нови предмети со филозофијата на нула отпад. Недостигот на добри практики на италијанската национална територија наменета за возрасните нè стимулира да размислуваме за потребата да се пополни оваа празнина преку имплементација на нови проекти и да работиме на имплементација на проектот ИДЕА, што се покажува како неопходност во овој контекст.
- Во Босна и Херцеговина, исто така, една од добрите практики за тинкеринг не е со целната група возрасни, но како и во Италија, овој тип проект е одлична основа за слична работилница што би можела да се спроведе фокусирајќи се на целната група на постари луѓе. Преостанатите два примери на добри практики се 100% во согласност со проектот бидејќи имате циркуларна економија, изработка од пластика и луѓе од сите возрасти (вклучени и возрасни).

1.19. Резиме на канцелариско истражување и онлајн анкета во сите земји и заклучок

1. Полска

- Во Полска курсевите за невработени се присутни на пазарот и се организирани од невладини организации, општини и владини организации. Мнозинството од нив се фокусирани на формално образование, ориентирани кон практични вештини, компјутерски ориентирани вештини. Во моментот обуките за невработени не се толку популарни, главно поради добрата состојба на пазарот на трудот. Сепак, имајќи ги предвид економските циклуси, разумно е да се подготви понуда на курсеви од овој тип, особено во однос на новите циркуларни економски концепти.
- Свеста за важноста на меките вештини како тимска работа или полесно поврзување со другите е висока и кај невработените и кај претставниците на компаниите. Темите за обука поврзани со оваа тема се сметаат за атрактивни поради фактот што ги зголемуваат шансите на пазарот на трудот. Курсевите за обука треба да вклучуваат елементи поврзани со развојот на меките вештини поради нивната важност и привлечност, што може да ги направи популарни.
- Степенот на разбирање на концептот на циркуларна економија и можностите што ги создава за идниот развој на Европа е прилично низок. Мала е понудата на курсеви за обука во оваа област. Невработените на овој концепт не гледаат шанса за идно вработување. Сепак, повеќето би сакале да го прошират своето знаење во оваа област. Затоа, поради новината на овој концепт, како и важноста што му ја придава Европската комисија, се наметнува потребата од промовирање на циркуларната економија кај невработените, но и кај претприемачите.
- Практичните курсеви треба да се препознаат како форма на образование што особено добро го перципираат и невработените и вработените. Земајќи го ова предвид, идните курсеви треба да вклучуваат значителен број практични елементи покрај потребното знаење.
- Во Полска сè повеќе компании и институции ја започнуваат трансформацијата кон циркуларна економија. Поради оваа причина, побарувачката за специјалисти со знаење од областа на циркуларната економија станува широко распространета. Сепак, сè уште има недостиг од квалификуван кадар способен да ги разбере и имплементира претпоставките на овој концепт. Оттука произлегува потребата од едукација од областа на циркуларната економија, која има за цел да ги подготви возрасните учесници за промени во функционирањето на економијата и за работа во индустриите поврзани со овој сектор.
- Таквото образование може да се спроведува во различни форми, на пр., во форма на курсеви, обуки, постдипломски студии или програми за специјализација. Во Полска веќе ги има првите иницијативи од овој тип, кои ги спроведуваат различни институции, како универзитети, невладини организации и консултантски агенции.
- Благодарение на едукацијата од областа на циркуларната економија, учесниците се стекнуваат не само со специјалистички знаења, туку и со вештини како што се: системско размислување, креативност, иновативност, тимска работа и решавање проблеми. Ова, пак, се претвора во подобрување на нивната позиција на пазарот на трудот, способност за работа во индустрии поврзани со циркуларната економија и зголемување на нивото на иновативност и конкурентност на полската економија.

- Сумирајќи, образованието во областа на циркуларната економија не само што е потребно, туку е и сè почеста појава. Во Полска веќе постојат првите иницијативи во оваа област, кои се насочени кон подготовка на квалификуван кадар за работа во сектори поврзани со циркуларната економија.

2. Северна Македонија

- Во Северна Македонија многу засегнати страни кои одговорија на истражувањето знаат примери од областа на циркуларната економија за возрасни. Повеќето од нив ги имаат и во своите фирми. Општ заклучок би бил дека обуките за возрасните невработени стануваат се попопуларни, барем кај оние засегнати страни кои одговориле на анкетата.
- Како и во Полска, можеме да заклучиме дека сè повеќе компании и институции ја започнуваат трансформацијата кон циркуларна економија. Поради оваа причина, побарувачката за специјалисти со знаење од областа на циркуларната економија станува широко распространета и луѓето треба да се обучуваат во оваа област.
- Како и во Полска, градењето тим и полесното поврзување со другите се теми за кои луѓето и засегнатите страни се свесни и заинтересирани и како такви тие треба да бидат вклучени во форматот за обука бидејќи можат да ги подобрат изгледите на пазарот на трудот на нашите возрасни невработени лица.
- Невработените возрасни лица не се информирани за циркуларната економија, но би сакале да бидат информирани за тоа и како таква темата треба да биде вклучена во форматот за обука. Практичните курсеви на сите овие обуки се задолжителни според засегнатите страни и невработените, при што повеќето од нив размислуваат за физичко присуство.
- Во Северна Македонија Центарот за образование на возрасни во соработка со некои даватели на образование на возрасни има верификувани програми и некои од нив се поврзани со циркуларната економија и темите на нашиот проект, што е мал чекор во вистинската насока.

3. Италија

- Во Италија најголем процент на возрасни невработени посетувале најмалку една обука (95%) во последните 5 години и сега се невработени. Оние што присуствувале на обука, тврдеа дека посетувале курсеви поврзани со темата: „Граѓанство и одржлив развој на бизнисот“, „Дигитален маркетинг“ и „Регистриран техничар за однесување“. Во исто време тие се најмалку заинтересирани за подобрување на вештините за градење тим и полесно поврзување со другите.
- Повеќето засегнати страни кои одговорија на истражувањето сметаат дека сесиите за циркуларна економија се нешто што би ги интересирало возрасните и тие ќе ги подобрат нивните шанси на пазарот на трудот, но сепак повеќе се ориентирани кон симулациската сесија за бизнис со циркуларна економија отколку кон теоретските сесии. Тие, исто така, сметаат дека теоретските и практичните сесии за кодизајн можат да бидат релевантни и за интересите на невработените возрасни и како алатка за отворање перспектива на пазарот на трудот.

- Темата за која најмалку се заинтересирани возрасните невработени е како да се управува со изработка од пластика – ризици и упатства со просек од 3. Засегнатите страни се поубедени дека оваа тема е најмалку релевантна, интересна за возрасните невработени од сите понудени, а најмалку има шанси да ги подобри своите перспективи на пазарот на трудот.
- Во Италија најголем процент од возрасните невработени знаат што е циркуларна економија (во споредба со другите земји), сите сакаат да знаат повеќе и, како таква, треба да се вклучи во обуката на возрасните невработени.
- Како и во другите земји, идните курсеви треба да вклучуваат значителен број практични елементи покрај потребното знаење.

4. Босна и Херцеговина

- Најинтересна сесија од анкетата на која сакаат да присуствуваат возрасните невработени е добри практики за бизниси со циркуларна економија, но тие се заинтересирани и за теоретска и практична сесија за кодизајн.
- Повеќето засегнати страни кои одговорија на анкетата сметаат дека сесиите за циркуларна економија се нешто што би ги интересирало возрасните и тие ќе ги подобрат нивните шанси на пазарот на трудот. Тие, исто така, сметаат дека теоретската сесија за кодизајн е важна и ќе биде корисна за идното вработување на возрасните со ниска вештина.

Според резултатите од истражувањето, можеме да заклучиме дека во сите земји партнери:

- Невработените возрасни лица не знаат доволно за циркуларната економија, но сакаат да знаат повеќе, што ја прави релевантна за идната обука.
- Невработените возрасни лица и засегнатите страни сакаат практичен дел во сите овие тренинзи при што повеќето од нив размислуваат за физичко присуство за тренинзите.
- Градење тим и полесно поврзување со другите се теми кои се релевантни, интересни и веројатно ќе ги подобрат изгледите на пазарот на трудот.
- Луѓето оценија дека се помалку заинтересирани за теоретскиот дел од сесиите, освен за теоретската и практичната сесија за кодизајн, која е оценета повисоко.

Обуките кои невработените возрасни лица ги посетуваа во последните 5 години се слични во:

- Босна и Херцеговина и Полска: канцеларија, курсеви за администрација.
- Полска и Северна Македонија: курсеви за компјутери.
- Босна и Херцеговина и Северна Македонија: јазични курсеви.
- Италија и Северна Македонија: курсеви за дигитален маркетинг.

На прашањето што најмногу сакаат да подобрат возрасните невработени во 4. земји имаме малку поинакви одговори на истражувањето:

- Во Италија – кодизајн и циркуларна економија,
- Во Босна и Херцеговина – поврзување со други и работа со други,
- Во Полска – изработка од пластика и кодизајн;
- Во Северна Македонија – градење тим.
- Во Италија – како да се управува со изработката од пластика – ризици и насоки е тема што е оценета најмалку интересна од другата, и од возрасните невработени и од засегнатите страни.

Во исто време, теоретската и практична сесија за кодизајн е највисоко оценета како интересна, која веројатно ќе ги подобри изгледите на пазарот на трудот и релевантна за возрасните невработени од страна на засегнатите страни.

- Во Полска сесиите за полесно поврзување со другите и градење тим, заедно со теоретска и практична сесија за кодизајн се најинтересните, релевантни и веројатно ќе ги подобрат изгледите на пазарот на трудот за засегнатите страни и невработените возрасни лица.
- Во Босна и Херцеговина сите теми имаат оценка над 3,5, според засегнатите страни, но како и во Италија, но сепак повеќе ориентирана кон симулациската сесија на бизнис со циркуларна економија **отколку кон теоретски сесии**. Највисоко оценето е градењето тим, и од засегнатите страни и од невработените возрасни лица. Возрасните невработени се помалку заинтересирани за теоретска сесија за занаетчиство од пластика и за усовршување на занаетчиство од пластика.

1.20. Конечно резиме

Транзицијата кон циркуларна економија бара значителна промена во начинот на кој произведуваме, трошиме и располагаме со стоки и услуги. Затоа, од клучно значење е поединците, бизнисите и владите да имаат пристап до знаењата и вештините неопходни за да се направи оваа промена.

Работилниците за циркуларна економија можат да обезбедат форум за дискусија и размена на идеи меѓу засегнатите страни, вклучително и креаторите на политики, лидерите во индустријата, академците и граѓанското општество. Работилниците, исто така, може да дадат практични насоки за тоа како да се имплементираат принципите на циркуларна економија, како што се дизајнирање производи за циркуларност, имплементација на синџири на снабдување со затворен циклус и промовирање одржливи модели на потрошувачка.

Други форми на обука, како што се онлајн курсеви, вебинари и програми за обука, исто така, може да бидат ефективни во градењето на капацитетот на засегнатите страни за транзиција кон циркуларна економија. Овие програми за обука можат да обезбедат повеќе продлабочени знаења и можности за градење вештини, како и флексибилност за учење со сопствено темпо. Генерално, можеме да веруваме дека работилниците за циркуларна економија и другите форми на обука се клучни за промовирање на транзицијата кон циркуларна економија во целата ЕУ.

2. Тренинг-формат

2.1. Вовед

Тренинг-форматот за проектот „Подобрена вработливост преку едукација за циркуларна економија за возрасни“ (ИДЕА), финансиран од програмата „Еразмус+“ на Европската комисија беше елабориран врз основа на методолошката рамка во контекст на вкрстена анализа од истражувачкиот извештај на конзорциумот. Специфичните тематски образовни модули на курсот за обука, предвидени со предлог-проектот, се однесуваат на различните тематски области на циркуларна економија, изработка од пластика и кодизајн. Како практичен ресурс е развиен овој тренинг-формат кој ги инкорпорира тинкеринг-методологијата во комбинација со пристапите за неформално образование (НФО). Тој се однесува на развојот на специфичните знаења, вештини и компетенции неопходни за воспитувачите да допрат до секундарната цел на невработените возрасни лица, да ги пренесат нивните знаења и компетенции за темите и да ја поттикнат нивната вклученост и вработливост.

Овој формат обезбедува вовед во циркуларната економија и изработката од пластика. Овој формат има за цел вкрстено да ги анализира и усогласи концептите, теориите и добрите практики. Модулите за учење од овој формат вклучуваат меки вештини, полесно поврзување со другите, градење тим, теоретски сесии за циркуларна економија, бизнис со циркуларна економија, добри практики на бизниси со циркуларна економија, теоретска сесија за изработка од пластика, како да се управува со изработка од пластика во пракса и поврзани ризици и инструкции, тинкеринг и изработка од пластика и кодизајн-теорија и практика.

2.2. Контекст

Конзорциумот на проектот е составен од 5 партнери од Полска, Босна и Херцеговина, Италија и Северна Македонија со висок интерес и за социјална инклузија и за циркуларна економија, со што се цврсто посветени на ефективна поддршка на синергиите поставени од ИДЕА меѓу потребите за позелена економија во Европа, со потреба од вистинско подобрување на свеста на возрасните и вештините за вработување. Партнерите ќе придонесат за иновациите во образованието и обуката за возрасни за да се задоволат климатските промени и прашањата за управување со отпад и да се подобрат вештините за вработување. Индивидуалните напори во овој поглед не изгледаат толку ефективни и само со здружување на напорите со други слични организации ќе им биде овозможено на партнерите да го зголемат нивото на интервенција.

Проектот има за цел да ги промовира циркуларната економија и изработката од пластика преку поттикнување на промена на навиките во врска со темите за циркуларна економија, како што е управувањето со отпадот кај возрасните невработени. Во овој контекст, поголема промоција на позитивните социјални влијанија што циркуларната економија може да ги има врз возрасните изложени на ризик од исклучување, особено жените. Циркуларната економија може да ги поттикне и вработливоста и социјалната вклученост преку промовирање поголемо чувство за социјална правда и социјална еднаквост во поголема рамка на одржлив развој задоволувајќи ги потребите на сегашните и идните генерации. За да ја постигне својата основна цел, проектот ги идентификуваше следните специфични цели:

- Обезбедување вештини, компетенции и алатки на едукатори за возрасни и обучувачи за ангажирање жени изложени на ризик од исклучување (45+) и/или кои не ги завршиле студиите.
- Создавање патеки за подобрување на вештините за жени во ризик од исклучување (45+) и/или кои не ги завршиле студиите и зголемување на нивното прифаќање на нови можности за образование на возрасни во областа на циркуларната економија и одржливоста.

2.3. Вкрстена анализа и совпаѓање

Овој формат на обука е резултат на транснационалниот истражувачки извештај и вкрстена анализа. Најефективен начин да се стекне знаење за циркуларната економија и изработката од пластика е утврдено дека се обуките за физичко присуство со работилниците дизајнирани соодветно.

Важноста и свесноста за меките вештини како што се тимска работа и активности за полесно поврзување со другите е мошне висока кај возрасните невработени и засегнатите страни. Овие меки вештини можат да ја подобрат вработливоста преку развивање способност за тимска работа, градење и одржување односи и ефективно комуницирање со другите. Тимската работа им овозможува на вработените да развијат вештини за решавање проблеми и одлучување, додека полесното поврзување со другите ги охрабрува вработените да ги рушат бариерите и да градат доверба меѓу соработниците. Овие вештини се непроценливи на денешното работно место бидејќи можат да им помогнат на вработените да работат заедно за да најдат решенија за проблемите, да изградат посилни односи со колегите и да поттикнат позитивна работна средина. Дополнително, тие можат да им помогнат на вработените да развијат самодоверба и да ја зголемат нивната вработливост.

Циркуларната економија е модел на економски раст кој се стреми да го намали отпадот и да создаде поодржливи процеси на производство и потрошувачка. Таа се заснова на идејата дека ресурсите треба да се чуваат во употреба и оптек што е можно подолго со цел да се намали влијанието на производството и потрошувачката врз животната средина.

Овој модел е во контраст со традиционалната линеарна економија, која се заснова на идејата дека ресурсите се земаат од околината, се користат и потоа се фрлаат. Бидејќи циркуларната економија е релативно нов концепт, сè уште постои недостиг на знаење кај многу поединци и бизниси за тоа како да се имплементира како што е резултат на истражувањето на конзорциумот. Предложените обуки и работилници ќе го изградат знаењето за циркуларната економија. Покрај тоа, тие ќе истражуваат начини како да се користи рециклирана пластика за функционални и украсни цели. Навистина, се чини дека знаењето за изработката од пластика е ниско и оттука тренинг-форматот ќе вклучува вовед во концептот на циркуларна економија и неговите примени во изработката од пластика, преглед на техниките и материјалите што се користат во изработката од пластика.

Други елементи на тренинг-форматот може да вклучуваат дискусија за влијанијата на изработката од пластика врз животната средина и како да се намалат, преглед на релевантните регулативи и најдобри практики и преглед на ресурсите и поддршката кои се достапни за да им се помогне на практичарите да креираат пластични изработки.

Ќе има, исто така, сесии за усовршување на изработката од пластика – интерактивни и практични работилници дизајнирани да ги запознаат учесниците во светот на креативната повторна употреба и изработката од пластика. Учесниците ќе ги научат основите на изработката од пластика, вклучително и како да идентификуваат различни видови пластика, како да ја обноват и трансформираат пластиката во нови и корисни предмети и како да направат свои рачно изработени креации. Овие сесии ќе бидат одличен начин да се научи за одржливоста, дизајнот и креативниот потенцијал на пластиката.

Симулациските вежби за циркуларна економија се сметаат за многу пожелни; оттука, форматот на обуката ќе предложи неколку вежби преку кои целната група ќе има задача да истражува и развие стратегија за транзиција кон циркуларна економија, да ги разгледа тековните практики за управување со отпад и ресурси на организациите и да ги истражи опциите за намалување на пластичниот отпад и повторна употреба на пластични ресурси.

Кодизајн е вид заеднички процес на дизајнирање кој вклучува повеќе засегнати страни со различни перспективи и експертиза. Често се користи при дизајнирање производи, услуги или системи. Теоретските и практичните аспекти на кодизајн може да бидат мошне сложени, но кога се пристапува правилно може да резултира со креативни решенија кои се приспособени на потребите на засегнатите страни.

Теоретските и практичните сесии за кодизајн се оценети високо, според истражувањето, бидејќи бараат разбирање на основите на процесот и како да го применат на нивните сопствени проекти. И двете целни групи мора да бидат способни да го применат своето знаење во практично опкружување и да покажат дека ги разбираат концептите што ги научиле.

Со цел да се олесни транзицијата кон циркуларна економија, конзорциумот смета дека треба да се спроведат работилници со помош на методологијата NFE (неформално образование). Овие работилници ќе им овозможат на возрасните невработени знаења и вештини потребни за да ја направат промената, а исто така ќе им дадат повеќе можности за вработување. На крајот, конзорциумот признава дека таквата транзиција бара голема промена во начинот на кој стоките и услугите се произведуваат, трошат и отфрлаат и, оттука, преку овие едукативни модули и обуки ќе помогне да се подигне знаењето како да се направи тоа.

2.4. Цел на тренинг-форматот

Проектот ИДЕА предвидува производство на сеопфатен тренинг-формат заснован на педагошки процес на учење. Овој процес се приклучува на ефикасни и практични методологии како што се иновативната методологија за тинкеринг и NFE-методите за да се пренесат вештини на целната група на невработени возрасни, компетенции и знаења за образованието за циркуларна економија и изработка од пластика. Претставува критичко образовно/социјализирачко средство за промовирање на интеракција, креативно изразување и активно граѓанство меѓу невработените возрасни лица, овозможувајќи процеси на инклузија и директно зајакнување на целната група, што доведува до преземање понатамошно образование за возрасни.

Овој тренинг-формат има за цел да биде практичен ресурс за едукаторите за возрасни и образовните институции за возрасни во однос на алатките и методологиите за поттикнување на циркуларната економија и одржливост во рамките на нивните организации и во нивната работа со целната група. Тоа ја вклучува тинкеринг-методологијата во синергија со методите на неформално образование дизајнирани за нивна директна примена во идните обуки или секојдневната работа на организациите. Форматот се засноваше на наодите од транснационалните истражувања кои ги идентификуваа потребите и бариерите и факторите на општествено исклучување на невработените возрасни лица и постоечката понуда во рамките на образованието за циркуларна економија и изработката од пластика.

Тренинг-форматот ги вклучува следните образовни модули:

- Полесно поврзување со другите и градење тим
- Теоретска сесија во врска со циркуларната економија
- Симулациска вежба на циркуларен економски бизнис
- Добри практики на бизниси со циркуларна економија
- Теоретска сесија за изработка од пластика
- Фокус-сесија: Како да се управува со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства
- Тинкеринг-сесија за усовршување на изработка од пластика
- Теоретска и практична сесија за кодизајн

2.5. МОДУЛИ ЗА УЧЕЊЕ ЗА ТРЕНИНГ-ФОРМАТОТ

2.5.1 Меки вештини; Полесно поврзување со другите и градење тим

Преглед

Во овој модул ќе научите како активностите за полесно поврзување со другите и градење тим може успешно да се искористат за промовирање меки вештини во областа на занает-чеството со уметност од пластика и циркуларната економија. Како дел од проектот ИДЕА, овој модул има за цел да ви помогне да обезбедите меки вештини што може да се потрошат за зајакнување на изработката од пластика и циркуларната економија. Во оваа насока, ќе ви објасниме што е тоа изработка од пластика, циркуларна економија и како да стекнете вештини во овие области. Покрај тоа, ќе ви покажеме како можете да обезбедите нови меки вештини како што се: решавање проблеми, одлучување, критичко размислување и креативност со цел да се зајакне самодовербата, да се зголеми вработливоста и да се изградат посилни односи со колегите. Тие се вредни техники за новите луѓе кои сакаат да се чувствуваат поудобно во група. Потоа, ќе дознаете дека игрите за полесно поврзување со другите и активностите за градење тим се ефективни начини за градење позитивна работна средина за вработените бидејќи тие можат да создадат групна врска, да ја зближат групата и да ги урнат бариерите меѓу вработените.

Цел

- Изградете и одржувајте посилни односи со колегите
- Подобрете ги вештините за решавање проблеми и одлучување
- Охрабрете ги вработените да ги рушат бариерите
- Помогнете им на вработените да работат заедно за да најдат решенија за проблемите

Очекуван исход:

Знаење

- Важноста и свесноста за меките вештини
- Местото на меките вештини на денешното работно место

Вештини

- Подобрена способност за тимска работа
- Градење и одржување односи
- Подобрена ефикасна комуникација со другите
- Подобрени вештини за решавање проблеми и одлучување
- Засилена позитивна работна средина
- Зголемена вработливост на возрасните невработени и засегнати страни

Ставови

- Доверба меѓу соработниците
- Креативност
- Самодоверба

Времетраење: 1:30/ 2:30 часот

Кои се меките вештини?

Меките вештини се карактерни црти и интерперсонални вештини кои ги карактеризираат односите на една личност со другите луѓе. Меките вештини на луѓето повеќе се однесуваат на тоа кои се тие отколку на она што го знаат. Како резултат на тоа, меките вештини ги вклучуваат цртите на карактерот кои влијаат на тоа колку добро личноста се согласува со другите луѓе и обично се составен дел од личноста на една личност. Покрај тоа, меките вештини може да се сметаат како вештини на луѓето. Меките вештини кои можат да ви помогнат да успеете во секторот вклучуваат емоционална интелигенција, лични особини како трпение и одговорност, како и социјални и комуникациски вештини. Затоа, и двајцата ќе бидете подобро подготвени да работите со другите, да се справувате со проблеми и да бидете иновативни, а исто така ќе можете да ги проширите ефикасноста и капацитетот и да преовладуваат во вашата работа.

Иако меките вештини не секогаш се експлицитно изучени, тие можат да се развијат со правилен пристап за обука и саморефлексија и да обезбедат многубројни предности за вашата кариера како едукатор.

Следниве елементи може да се сметаат за меки вештини:

Комуникација – Преку комуникација можете да ги споделите вашите мислења и да ги изразите вашите грижи.

Самодоверба – Да се биде самосвесен за своите способности и квалитети, како и колку добро можете да ги користите во секоја ситуација, е клучна вештина за градење тим.

Лидерство – Можете да помогнете да ги мотивирате другите членови на тимот и да ги задржите на патот кон успехот.

Доверба – Довербата се развива преку позитивни интеракции и односи, а продуктивноста се зголемува во средини.

Креативност – Можете да смислите нови и креативни идеи.

Кои се вештините за градење тим?

За да одговориме на ова прашање, прво треба да ги објасниме целите на градењето тим. Градењето тим е првенствено користење заеднички задачи за подобрување на социјалните односи и дефинирање на улогите во тимовите.

Градењето тим е процес на зближување на луѓето, создавање кохезивен тим и учество во активности кои помагаат и го мотивираат тимот, а истовремено ја подобруваат неговата ефикасност и перформанси. Главната цел на градењето тим е да се осигури дека сите во тимот се согласуваат, знаат кои се нивните улоги и работат заедно за да ги постигнат целите на организацијата.

Општо земено, активностите за градење тим се насочени кон овие четири цели:

1. Здружување на тимот околу конкретни цели.
2. Зголемена јасност во врска со улогите на членовите на тимот.

3. Наоѓање решенија за проблемите што се доживуваат меѓу членовите на тимот.
4. Развивање ефективни работни односи.

Вештините за градење тим се способности кои им помагаат на лидерите да формираат интерактивни, поддржувачки и високофункционални тимови.

Список на вештини за градење тим:

- Добра комуникација
- Активно слушање – Бидејќи се фокусира на она што другите луѓе го кажуваат и нивните мислења или грижи, активното слушање е важен дел од вештините за градење тим.
- Организациски вештини – Поединците треба да се погрижат сите тимски задачи да бидат добро организирани.
- Донесување одлуки – Како член на тимот, оваа вештина може да ви помогне да спречите предрасуди, да ги искористите сите достапни информации и да им помогне на сите да ја донесат најдобрата одлука.
- Решавање проблеми – Секој има различен и уникатен стил и перспектива да реши проблем. Можете да му помогнете на вашиот тим да најде решение за проблемот.
- Способност за градење односи – Тоа е вештина за градење тим што им помага на членовите да ги зајакнат своите лични врски и да ги подобрат перформансите на тимот.
- Доверба.

Поддршката на тимската работа и развојот на тимот е целта на овие вештини. Како една од клучните способности, вештините за градење тим се основни алатки за собирање луѓе за одржување ефективни, продуктивни и мотивирани групи. Поединец кој има развиено вештини и способности за градење тим може да ги обедини поединците за заедничка цел и да одржува силни врски. Овие вештини може да се стекнат со учество во активности за градење тим, со решавање проблеми за градење тим и со следење примери за градење тим.

Колку се важни меките вештини и вештините за градење тим?

Меките вештини се квалитети и особини на личноста кои им олеснуваат на вработените да се согласуваат со другите и да се снаоѓаат добро на работа.

Вработените со развиени силни меки вештини можат да им помогнат на бизнисите да ги зголемат продуктивноста и ефикасноста.

Успехот во вашата кариера зависи од тоа колку добро комуницирате и се однесувате со другите луѓе. Позитивните интеракции и односи го поттикнуваат растот на довербата, а средини каде што се негуваат меките вештини се попродуктивни.

Таа промовира отворена комуникација меѓу поединци.

Градењето тим им покажува на вработените како да се соочат со проблемите и да најдат решенија.

Меките вештини и вештините за градење тим го зголемуваат моралот на вработените, што ги охрабрува да испорачаат подобра работа и последователно ја зголемува продуктивноста на компанијата во целина.

Вештините за градење тим ги здружуваат луѓето за да работат кон заедничка цел, а кога луѓето работат заедно, тие може да се чувствуваат позадоволни знаејќи дека се дел од нешто поголемо од себе.

Извори

<https://makingbusinessmatter.medium.com/the-ultimate-guide-to-team-building-skills-b2d9586ac335> <https://www.uopeople.edu/blog/how-to-improve-teamwork-skills/> <https://klaxoon.com/insight/understanding-soft-skills-the-secret-to-good-teamwork> <https://blog.bit.ai/team-building-skills/>

<https://www.investopedia.com/terms/s/soft-skills.asp>

Прибор со алатки: предлози за работилници

Работилници за полесно поврзување со другите и градење тим

ИГРА НА ИМЕ – Запомнете го моето име

Учесниците се во круг. Еден од фасилитаторите може да ја започне играта за да покаже пример. Првиот човек ќе го наведе своето име и ќе го поврзе со движење. Движењето може да биде танц или едноставен гест со рака, но можете да побарате и движењето да биде нешто еколошко за да останете во темата циркуларна економија (пр. мимика, еколошка добра навика). Варијација без движење може да биде и да се наведе име + нешто што започнува со истата буква.

Откако првиот учесник ќе ја покаже својата низа, вториот учесник ја повторува истата низа и продолжува да додава своја секвенца. Третите учесници потоа ќе ја повторат низата 1 и 2 и ќе додадат своја на врвот на тоа. Ова потоа ќе се повторува додека кругот не заврши. За дополнителна забава, првиот учесник, кој немаше многу тешкотии, може да го преземе предизвикот да ја повтори целата низа.

КРШАЧИ НА МРАЗ (ICE BREAKERS)

ЗАПОМНЕТЕ ГО МОЕТО ИМЕ	
Главна цел	Да ги натерате луѓето да разговараат и да научат нешто за другите членови на тимот.
Користени алатки, број на учесници	Мала група
Времетраење	30 минути
Материјали и подготовка	Копии од бинго-мрежата за секој учесник или мали тимови Пенкала Мали награди
Опис на сесијата	<p>Изборно: ако имате контакт со вашите учесници, пред настанот и сте во можност да комуницирате со нив, можете да побарате од нив да ви опишат каква екопријателска навика веќе ја имплементираат во приватниот живот. Според одговорите што ќе ви ги дадат, генерирајте бинго-мрежа и вметнете во секој квадрат различни навиките кои веќе се имплементирани од вашите учесници. (Можете да генерирате бинго-мрежи на оваа веб-локација:</p> <p>https://myfreebingocards.com/bingo-card-generator</p> <p>Испечатете ја бинго-мрежата пред активноста, по една за секој учесник.</p> <p>Дистрибуирајте една мрежа по учесник.</p> <p>Објаснете ја играта: секој учесник ќе мора да оди да разговара со другите учесници и да дознае кој ги спроведува еколошките навиките напишани на бинго-мрежата. Откако ќе пронајдат лице, го пишуваат неговото име на соодветниот квадрат на мрежата. Името на едно лице не може да се користи двапати. Првиот човек што ќе ја пополни својата бинго-мрежа го објавува тоа јавно.</p> <p>Фацилитаторот најавува дека играта започнува.</p> <p>Некој ја завршува својата мрежа и извикува „Бинго!“ Фацилитаторот може да одлучи дали ќе ја прекине играта или ќе им остави малку време на луѓето да завршат и да запознаат повеќе учесници.</p>
Дебрифинг	<p>Како се одвиваше активноста? Дали беше интересно?</p> <p>Како се чувствувавте? Дали би направиле нешто поинаку?</p> <p>Дали оваа игра беше неопходна? Што научивте од оваа активност?</p> <p>Ако сте инструктор, дали би ја примениле оваа игра како активност за полесно поврзување со другите?</p>

ПОТРАГА ПО БОГАТСТВО	
Главна цел	Користете ја оваа активност за зближување со групата на почетокот на тренинг-сесија или состанок.
Користени алатки, број на учесници	10-250 учесници
Времетраење	30 минути
Материјали и подготовка	Копии од ловот на богатство испечатени за секој учесник или мали тимови Пенкала Мали награди
Опис на сесијата	<ul style="list-style-type: none"> Подгответе список на предмети што треба да ги барате (види пример подолу). Поделете ги учесниците во мали групи. Изборно: За поголема забава, можете да ги оставите групите да одлучуваат за името на групата, да нацртаат знаме и да измислите „собирен крик“! Објаснете ја играта: тимовите ќе треба да тргнат во потрага и да ги соберат сите ставки на списокот што е можно побрзо (можете да го користите списокот подолу, да додадете повеќе ставки на списокот или да направите свој). Можете да направите по еден круг за секоја ставка и да испорачате поени за најбрзите од секоја рунда. Првиот тим што ќе ги собере сите ставки или ќе го добие најдобриот резултат победува. Фацилитаторите го потврдуваат постигнувањето.
Дебрифинг	<p>Како се одвиваше активността? Дали беше интересно?</p> <p>Како се чувствувавте? Дали би направиле нешто поинаку?</p> <p>Дали оваа игра беше неопходна? Што научивте од оваа активност?</p> <p>Ако сте инструктор, дали би ја примениле оваа игра како активност за полесно поврзување со другите?</p>

СОВРШЕН ОСТРОВ

Главна цел	Да се срушат некои бариери и да им се помогне на учениците да се релаксираат пред претстојниот ден,
Користени алатки, број на учесници	<ul style="list-style-type: none"> • Хартија • Пенкала и бои • Една голема хартија А1 за секоја група, со нацртани граници и тип на островот (повеќе информации подолу)
Времетраење	1 час
Материјали и подготовка	<p>Пред сесијата подгответе ги А1 листовите со цртање на границите на островите и мал опис на неговите карактеристики (примери подолу). За да ги водите вашите учесници за типовите иницијативи што можат да ги замислат, прикажете список на различни области на кои може да се применат нивните идеи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Храна, земјоделство и ресурси: што се одгледува, што се троши, од каде доаѓаат храната и добрата на вашиот остров? • Мобилност: каков превоз се користи на вашиот остров? • Слободно време (спорт/уметност/култура): кои активности се популарни на вашиот остров? • Знаење (образование/здравје/наука/технологија/ иновации) • Управување и државјанство • Облека • Градежништво и архитектура • Економија, трговија и дистрибуција • Лугето се поделени во мали групи и успеваат да го откријат својот остров (види подолу). Потоа им се презентира првата задача што треба да ја постигнат: • (10 минути) Замислете поединечно 3-5 идеи за системи, инфраструктури, регулативи или иницијативи циркуларна економија што треба да ги спроведете за да го направите вашиот остров прекрасен и супереколошки. Слободно можете да замислите други карактеристики на островот за да ги внесете вашите идеи, само доколку тие се реални (кои животни ги има на вашиот остров? Која е главната активност на вашиот остров? Што се одгледува на вашиот остров?) Добијте инспирација од слични постоечки острови. Можете да го користите интернетот за да истражувате и да дознаете повеќе за иницијативите за циркуларна економија. • (30 мин.) Споделете ги вашите идеи и смислете 5 главни идеи (само-организирани, изберете го вашиот систем за одлучување.) Можете да изберете од идеите презентирани од членовите на вашата група или да излезете со нови, компромиси и компонирајќи, бура на идеи заедно. Откако ќе се изберат вашите 5 предлози, нацртајте го вашиот остров и подгответе презентација • (20 минути) Претставете го вашиот остров на остатокот од групата.

Опис на сесијата	Со оваа активност учесниците ќе бидат поделени во групи од 4 до 6 лица. Тие ќе бидат поканети да го замислат својот совршен остров. Оваа активност ќе им овозможи на учесниците да замислат позитивна иднина и иновативни методи заедно, притоа воведувајќи ги поимите за циркуларна економија.
Дебрифинг	<ul style="list-style-type: none"> • Дали уживавте во оваа активност? • Што ви се допадна? Дали имаше тешкотии? • Како направивте компромиси во групата? Кој систем на одлучување го имплементиравте? Дали успеавте да се одлучите за заедничка визија? • Дали беше лесно да се замислат решенија за развој на вашиот остров? • Што ги инспирираше вашите идеи? • Што би сакале да се спроведе во вашиот град или во реалниот свет? • Дали мислите дека овие острови би можеле да работат заедно и да ги споделат своите ресурси или техники? На кој начин?

ЗАБЕЛЕЖЕТЕ ГО ОТПАДОТ, СТОПИРАЈТЕ ГО ОТПАДОТ

Главна цел	Целта на оваа активност е да им овозможи на учесниците да размислуваат и да ги разгледаат тежината и влијанието на нивните потрошувачка и отпад, како и алтернативите што може да се применат за да се намали нивното влијание врз животната средина, да се подигне свеста за вонредната состојба на климатската криза и да го отворат својот ум за изводливоста на живот со помало влијание врз животната средина. Оваа активност може да се приспособи на различни контексти: во конференциска сала, за време на прошетка во градот или за време на студиска посета во центар за рециклирање...
Користени алатки, број на учесници	Оваа активност се заснова на вашата околина, така што не треба да ви треба материјал, но можете да печатите и картички ако околу вас не се достапни предмети. Ако е така, испечатете на картички слики и имиња на различни извори на отпад од секојдневниот живот што може да најдат алтернативи за нула отпад или со мал отпад, на пример: пластично шише со вода, гел за туширање, памучни брисеви, брич за еднократна употреба, кујнски сунѓери, хартиена крпа, пластични чаши, пластични кеси... (повеќе примери подолу)
Времетраење	1 час
Материјали и подготовка	За да се подготвите за оваа активност, треба да ја знаете вашата околина и да предвидите какви предмети ќе можат да најдат и анализираат учесниците. Вашите учесници треба да бидат способни да најдат повеќе предмети, а вие треба да можете да одговорите на прашањата на вашите учесници и да излезете со идеи за алтернативи за повеќето предмети што ќе ви бидат прикажани. Ако активноста се одвива надвор, испланирајте програма за местата што ќе ги посетите или стапете во контакт со местата што ќе ги посетите за да знаат дека ќе дојдете со група. Предвидете какви било легални или потенцијални вознемирувачки точки како што се фотографирање на јавни места или продавница со голем број луѓе.
Опис на сесијата	<p>Со оваа активност ќе ги поканите вашите учесници да ја запознаат нивната околина и да соберат примери на отпад што може да се спречи или намали. Целта е да се забележи објект што произведува отпад и:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. наведете и објаснете ги постоечките алтернативи што може да се имплементираат или 2. замислете решение. <p>Можете да го направите ова во различни контексти:</p> <p>За кратка активност – конференциска сала</p> <p>Ако вашиот настан е временски ограничен и не можете да ја истражувате вашата околина, можете да ја претворите оваа активност во игра базирана на слики. Два начини:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Покажете со картички или со визуелна презентација слика на предмети што учесниците можат да најдат алтернатива и оставете учесниците да размислуваат и да замислат алтернативи (можете и да ги поделите во помали групи за да имате подобри услови за бура на идеи).

<p>Опис на сесијата</p>	<p>2. Покажете слики или илустрации од дневни сцени и замолете ги учесниците да го забележат отпадот што може да се спречи следејќи го стилот на игра „Каде е Воли?“</p> <p>Еднонеделен семинар – хотел, младински центар...</p> <p>Ако сте домаќини во голем објект како што е хотел, хостел или младински центар, поканете ги вашите учесници да го истражат местото и неговите многу различни простории: сала и шалтер за пријавување, спални соби, бањи, кујна/кантина, конференциска сала, дневна... Тие можат или да собираат предмети или да фотографираат предмети.</p> <p>Активност на отворено во текот на денот – прошетка во градот или рекреативна активност</p> <p>Оваа активност можете да ја правите во контекст на едnodневна туристичка активност. Организирајте слободен ден со типични активности: ручек и пикник, културни посети, туристички активности. Можете исто така намерно да ја однесете вашата група до стратeгиски места како што се супермаркет, продавница за облека, ресторан за брза храна/однесување...</p> <p>Студиска посета – објект за рециклирање или настан за чистење на заедницата</p> <p>Ако имате такво место во вашата област, стапувањето во контакт со центар за рециклирање или структура за управување со отпад може да биде одличен контекст за оваа активност. Можете, исто така, да организирате настан за чистење на јавен плоштад или парк. Ако вашите учесници видат што се случува со нивниот отпад штом ќе го фрлат, тоа е еден од највлијателните начини да се покаже влијанието што нашата потрошувачка го има врз животната средина. Штом сте во објектот или за време на настанот, можете да ги замолите вашите учесници да се обидат визуелно да идентификуваат некои предмети меѓу отпадот што ќе го видат како поминува низ машините или нивните кеси и да ги наведат и да размислат за тоа како да ги спречат овие предмети да стигнат до отпадот. објект за управување со отпад.</p>
<p>Дебрифинг</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прашајте ги учесниците како се чувствувале за време на активноста? • Што научија? • Дали мислат дека овој отпад ќе постои уште 20 години? • Колку би било тешко да се намали овој отпад? Што ќе донесат дома од оваа активност? • Дали постои алтернатива што мислат дека би сакале да се обидат да ја имплементираат дома?

2.5.2 Циркуларна економија – теорија

Преглед

Циркуларната економија е економски модел кој има за цел да создаде одржлива иднина преку намалување на отпадот, повторна употреба на материјали и регенерирање на природните системи. Се заснова на принципите на дизајнирање отпад и загадување, одржување производи и материјали во употреба и регенерирање на природните системи.

Сесијата на тема „Теорија на циркуларна економија“ е дизајнирана да им овозможи на учесниците основно разбирање на теоријата на циркуларната економија и нејзината примена во современите индустрии и бизниси. Оваа работилница ќе ги опфати принципите на циркуларната економија, како таа се разликува од линеарната економија и клучните придобивки што ги нуди фокусирајќи се на моделите на циркуларна економија.

За време на сесијата, учесниците ќе се вклучат во различни активности за да го зајакнат нивното разбирање за теоријата на циркуларната економија. Овие активности вклучуваат:

1. Разбирање на клучните концепти и принципи на циркуларната економија.
2. Идентификување на разликата помеѓу циркуларните и линеарните економии.
3. Истражување на различните бизнис-модел и стратегии кои ја поддржуваат циркуларната економија.
4. Идентификување можности за имплементација на практики на циркуларна економија во сопствената организација.
5. Анализирање студии на случај на компании кои успешно имплементирале практики на циркуларна економија.

Целта на оваа работилница е да ги опреми учесниците со знаењата и вештините неопходни за имплементација на практиките на циркуларна економија во нивните организации. До крајот на работилницата учесниците ќе имаат подобро разбирање за тоа како практиките на циркуларната економија можат да создадат вредност за нивниот бизнис, а истовремено да ги намалат влијанијата врз животната средина.

Развивањето вештини во теоријата на циркуларна економија и нејзината примена е сè поважно бидејќи бизнисите се обидуваат да усвојат одржливи практики. Циркуларната економија нуди ветувачки пат кон постигнување на целите за одржливост, истовремено создавајќи економска вредност. Со развивање вештини во теоријата на циркуларна економија, поединците можат да станат повредни за нивните организации бидејќи помагаат да се идентификуваат можностите за спроведување на практиките на циркуларна економија.

Понатаму, бидејќи бизнисите се соочуваат со притисок да станат поодржливи, поединците со вештини во теоријата на циркуларна економија веројатно ќе бидат многу барани. Развивањето вештини во теоријата на циркуларна економија може да ја зголеми вработливоста и да обезбеди можности за напредување во кариерата.

Цели

Учење:

- Да се разберат клучните концепти и принципи на циркуларната економија.
- Да се идентификува разликата помеѓу кружните и линеарните економии.
- Да се дознае повеќе за различни бизнис модели и стратегии кои ја поддржуваат циркуларната економија.

Подобрување:

- Анализирајте студии на случај на компании кои успешно имплементирале практики на циркуларна економија.
- Да се идентификуваат можности за имплементација на практики на циркуларна економија во нивната сопствена организација.
- Да се истражат потенцијалните придобивки од практиките на циркуларната економија за бизнисот и животната средина.

Вештини:

- Да се развијат вештини за идентификување можности и решенија за циркуларна економија.
- Да се подобрат вештините за решавање проблеми поврзани со предизвиците на циркуларната економија.
- Да се стекнат знаења и вештини неопходни за имплементација на практики на циркуларна економија во нивните организации.
- Овие цели може да се приспособат врз основа на специфичните цели и потреби на едукативната сесија и нејзините учесници.

Очекуван исход

Знаења:

- Да се разберат принципите и клучните концепти на циркуларната економија.
- Да се разбере разликата помеѓу кружните и линеарните економии.
- Да се идентификуваат различни деловни модели и стратегии кои ја поддржуваат циркуларната економија.

Вештини:

- Да се идентификуваат можностите и решенијата за циркуларна економија.
- Да се применат вештините за решавање проблеми поврзани со предизвиците на циркуларната економија.
- Да спроведат практики на циркуларна економија во нивните организации.

Ставови:

- Да се цени важноста на одржливоста и управувањето со животната средина во бизнисот.
- Да се препознаат потенцијалните придобивки од практиките на циркуларната економија за бизнисот и животната средина.
- Да се биде мотивиран да се имплементираат практики на циркуларна економија во нивните организации.

Времетраење: 1:30/2:30 часа

ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

Традиционалната линеарна економија се заснова на моделот „take-make-dispose“ (земи-направи-фрли), кој е неодржлив и води до исцрпување на ресурсите, загадување и деградација на животната средина. Од друга страна, моделот на циркуларна економија има за цел да создаде затворен систем каде што ресурсите се чуваат во употреба што е можно подолго, отпадот се минимизира и природните системи се обновуваат.

За време на работилницата, учесниците ќе се вклучат во различни активности за да го зајакнат своето разбирање за теоријата на циркуларна економија. Овие активности вклучуваат:

- Разбирање на клучните концепти и принципи на циркуларната економија.
- Идентификување на разликата помеѓу циркуларните и линеарните економии.
- Истражување на различните бизнис-модел и стратегии кои ја поддржуваат циркуларната економија.
- Идентификување можности за имплементација на практики на циркуларна економија во сопствената организација.
- Анализирање на студии на случај на компании кои успешно имплементирале практики на циркуларна економија.

Циркуларна економија е термин кој се користи за опишување на регенеративен економски модел кој има за цел да ги одржува материјалите во употреба што е можно подолго, со намалување на отпадот, загадувањето и исцрпувањето на ресурсите. Тоа е концепт кој претставува значително отстапување од традиционалниот модел на линеарна економија, во кој материјалите се извлекуваат, трансформираат, се користат и потоа се отстрануваат како отпад.

Во срцето на концептот на циркуларна економија е идејата за затворање на јамката во тековите на материјалите, преку дизајнирање на отпадот и одржување на ресурсите во употреба. Ова може да се постигне со примена на принципите на циркуларна економија низ целиот синџир, од дизајн на производи до управување со крајот на животниот век. Моделот на циркуларна економија се фокусира на намалување на екстракцијата на материјали, минимизирање на отпадот и загадувањето и максимизирање на ефикасноста и продуктивноста на ресурсите.

Принципите на циркуларната економија се засноваат на три основни концепти:

- Дизајнирање на отпад и загадување: Производите и услугите се дизајнирани да го минимизираат отпадот и загадувањето и да ја максимизираат материјалната и енергетската ефикасност. Ова може да се постигне со користење рециклирани или био-базирани материјали, дизајнирање за расклопување и повторна употреба и имплементирање затворени системи.
- Одржување производи и материјали во употреба: Целта е да се продолжи животниот век на производите и материјалите преку поправка, реновирање и повторно производство. Материјалите на крајот на векот се рециклираат или надградуваат наместо да се фрлаат како отпад.
- Регенерирачки природни системи: Моделот на циркуларна економија има за цел да ја поддржи регенерацијата на природните системи со користење обновливи извори на енергија и одржливи методи на производство. Ова вклучува употреба на циркуларно и регенеративно земјоделство, како и имплементација на проекти за обновување на екосистемот.

Усвојувањето на пристапот на циркуларната економија може да донесе низа придобивки, вклучувајќи:

- Намалување на отпадот и загадувањето: со дизајнирање на отпадот и одржување на материјалите во употреба, моделот на циркуларна економија може да помогне да се намали отпадот и загадувањето, како и поврзаните влијанија врз животната средина.
- Заштеда на ресурси и енергија: со намалување на потребата за екстракција и производство на нови материјали, моделот на циркуларна економија може да помогне да се заштедат ресурси и енергија, како и придружните трошоци.
- Создавање нови деловни можности: Моделот на циркуларна економија може да создаде нови деловни можности во области како што се обновување и рециклирање материјали, поправка и повторно производство на производи и обезбедување кружни услуги.
- Поттикнување на иновациите: Моделот на циркуларна економија поттикнува иновации во области како што се дизајн на производи, избор на материјали и управување со крајот на животниот век, што може да доведе до развој на поодржливи и поефикасни производи и процеси.
- Поддршка на социјалниот и економскиот развој: Моделот на циркуларна економија може да помогне да се создадат локални работни места, да се поддржи развојот на заедницата и да се подобри безбедноста на ресурсите, особено во регионите со ограничени ресурси.
- Генерално, концептот на циркуларна економија претставува фундаментална промена кон поодржлив и регенеративен економски модел, кој дава вредност на долгорочното зачувување и обновување на природните системи. Со усвојување на принципите и практиките на циркуларната економија можеме да создадеме поотпорна, правична и одржлива иднина за сите.

Наслов на работилницата: „Циркуларна економија во пракса: Претворање на пластичниот отпад во ресурси“

Оваа работилница има за цел да им обезбеди на учесниците практично искуство за теоријата на циркуларна економија во пракса. Учесниците ќе научат за принципите и концептите на циркуларната економија и како тие можат да се применат во реалниот свет. Преку интерактивни вежби и групни дискусии, учесниците ќе стекнат подлабоко разбирање за потенцијалот на циркуларната економија да го намали отпадот, да ги зачува ресурсите и да создаде одржлив економски раст.

2 ч.

ЦИРКУЛАРНАТА ЕКОНОМИЈА ВО ПРАКСА: ПРЕТВОРАЊЕ НА ПЛАСТИЧНИОТ ОТПАД ВО РЕСУРСИ	
<p>Резултати од учењето</p> <p>(Цел на вежбата: објаснете зошто се спроведува оваа вежба)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Учесниците ќе стекнат подлабоко разбирање за теоријата на циркуларна економија и нејзините практични примени. • Учесниците ќе развијат вештини за критичко размислување и решавање проблеми со дизајнирање бизнис-модел со циркуларна економија. • Учесниците ќе ги идентификуваат потенцијалните можности за имплементација на практики на циркуларна економија во нивната локална заедница. • Учесниците ќе заминат со практични идеи и стратегии за инкорпорирање на принципите на циркуларна економија во нивниот работен или личен живот.
<p>Големина на групата</p> <p>(Број на учесници)</p>	<p>Големината на групата вклучена во проектот.</p>
<p>Времетраење</p>	<p>1,5 ч.</p>
<p>Материјали</p> <p>(Што е потребно за обучувачот/ фацилитаторот и учесниците да ја изведат вежбата)</p>	<p>За да се прошири презентацијата на стилот на работилницата, може да се подготват некои дополнителни работи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хартија и маркери • Лепливи белешки • Лаптоп и проектор за слајдови за презентација • Прирачници за принципите на циркуларната економија и студии на случај • Материјали за интерактивна вежба (на пр. хартија, ножици, лепило, пластичен отпад, на пр. празни шишиња)
<p>Подготовка</p>	<p>Наставникот треба да биде запознаен со принципите на циркуларна економија и најважните информации во врска со оваа тема, да ги вклучува методите, различните пристапи итн. За презентацијата се потребни само проектор и табла.</p>

Опис/чекори

- Работилница: Вовед во циркуларната економија (15 минути)
- Дефиниција и принципи на циркуларната економија
- Придобивки и предизвици на циркуларната економија
- Студии на случај и примери за циркуларна економија во пракса (30 минути)
- Примери на компании и организации кои успешно ги имплементирале практиките на циркуларна економија.
- Дискусија за предизвиците и можностите за примена на циркуларната економија во различни индустрии
- III интерактивна вежба: Дизајнирање бизнис-модел со циркуларна економија (45 минути)
- Учесниците ќе работат во мали групи за да дизајнираат деловен модел на циркуларна економија за избраниот производ или услуга
- Дискусија и повратни информации за дизајните
- IV групна дискусија: Идентификување можности за практики на циркуларна економија во локалната заедница (30 минути)
- Учесниците ќе разговараат за потенцијалните можности за примена на практиките на циркуларната економија во нивната локална заедница
- Бура на идеи и потенцијални партнерства
- V заклучок и следни чекори (10 минути)
- Резиме на клучните работи од работилницата
- Дискусија за потенцијалните следни чекори за учесниците да ги имплементираат практиките на циркуларна економија во нивната работа или заедница

Проверка/
евалуација на
учењето

1. Анкета пред работилница: Пред работилницата може да се спроведе анкета за да се провери знаењето и разбирањето на учесниците за концептите на циркуларната економија и да се идентификуваат нивните специфични потреби за учење.
2. Проценка на работилницата: За време на работилницата, формативните проценки како што се квизови, групни активности и анализи на студија на случај може да се користат за да се процени разбирањето на учесниците за концептите на циркуларната економија и нивната способност да ги применат.
3. Анкета по работилницата: По работилницата, може да се спроведе анкета за да се оцени ефективноста на работилницата во исполнувањето на потребите за учење на учесниците и да се соберат повратни информации за содржината, форматот и олеснувањето на работилницата.
4. Последователна проценка: Може да се спроведе последователна проценка неколку месеци по работилницата за да се оцени степенот до кој учесниците имплементирале практики на циркуларна економија во нивните организации и влијанието на овие практики врз нивниот бизнис и животната средина.
5. Повратни информации од засегнатите страни: Повратните информации може да се соберат од засегнатите страни како што се супервизори, колеги и клиенти за да се процени ефективноста на учесниците во спроведувањето на практиките на циркуларна економија и влијанието на овие практики врз нивната работа и животната средина.
6. Континуирано подобрување: Врз основа на резултатите од евалуацијата, содржината, форматот и олеснувањето на работилницата, може да се подобрат за да се задоволат потребите за учење на учесниците и да се обезбеди постигнување на целите на работилницата.

Референции

1. Фондацијата „Елен Мекартур“ (2021), Што е циркуларна економија? Преземено од <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/topics/circular-economy-introduction/overview>
 2. Европска комисија (2021), Циркуларна економија. Преземено од https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm
 3. Светски економски форум (2021), Акцелератор на кружни. Преземено од <https://www.weforum.org/projects/>
 4. Kirchherr, J., Reike, D., & Hekkert, M. (2017), Ресурси, конзервација и рециклирање. Концептирање на циркуларната економија: Анализа на 114 дефиниции, 127, 221-232.
3. Бази на податоци:
1. Клуб за циркуларна економија (2021), преземено од <https://www.circulareconomyclub.com/>
 2. Фондацијата „Елен Мекартур“ (2021), Случај на студија за циркуларна економија. Преземено од <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/case-studies>
 3. Платформа на засегнати страни за европска циркуларна економија (2021), Преземено од <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en>
 4. Зелен бизнис (2021), Преземено од <https://www.greenbiz.com/>

2.5.3. Сесија за бизнис со циркуларна економија

Преглед

Бизнис со циркуларна економија е сесија која ги истражува принципите, стратегиите и алатките потребни за создавање одржливи и профитабилни бизниси со циркуларна економија. Модулот опфаќа различни аспекти на циркуларната економија, вклучувајќи го циркуларниот синџир на вредности, ефикасноста на ресурсите и намалувањето на отпадот.

Модулот започнува со продолжување на опишувањето на концептот на циркуларна економија и неговата важност во денешниот свет. Потоа ги опфаќа различните стратегии што бизнисите можат да ги користат за да усвојат модел на циркуларна економија, вклучувајќи дизајн на производи, управување со материјали и намалување на отпадот. Модулот, исто така, ја опфаќа улогата на технологијата во промовирањето на практиките на циркуларната економија.

Во текот на модулот, студентите ќе научат за различни реални примери на бизниси со циркуларна економија, и во развиените и во земјите во развој. Тие, исто така, ќе ги истражат предизвиците и можностите со кои се соочуваат бизнисите со циркуларна економија, вклучувајќи ги регулаторните прашања, пазарните бариери и ангажирањето на засегнатите страни.

Модулот е дизајниран да биде интерактивен и привлечен, со мешавина од предавања, студии на случај и групни дискусии. Студентите ќе имаат можност да работат на реален проект за циркуларна економија, поединечно или како дел од тим и да ги презентираат своите наоди на крајот од модулот.

Генерално, сесијата „Бизнис со циркуларна економија“ е одлична за сите заинтересирани за создавање одржливи и профитабилни бизниси кои придонесуваат за поциркуларна и поефикасна економија. Таа ги обезбедува знаењата и вештините потребни за да стане лидер во циркуларна економија и да има позитивно влијание врз животната средина и општеството.

Цел

Знаења:

- Да се разберат клучните принципи и практики на циркуларната економија во бизнисот.
- Да се дознае повеќе за различните бизнис-модел на циркуларна економија и нивната примена во различни индустрии.
- Да се истражат студиите на случај за успешни деловни модели на циркуларна економија и нивните придобивки.
- Да се разберат потенцијалните предизвици и бариери за спроведување на циркуларната економија во бизнисот и како да ги надминете.

Подобрувања:

- Да се подобрат знаењето и разбирањето за циркуларната економија и нејзините потенцијални придобивки за бизнисите.
- Да се зголемат свеста за деловните можности и конкурентните предности од усвојувањето на практиките на циркуларната економија.

- Да се подобрат способноста за идентификување и оценување на решенијата и можностите за циркуларна економија во нивниот сопствен деловен контекст.
- Да се подобри способноста да се пренесе вредноста на циркуларната економија на засегнатите страни и да се вклучат во транзицијата кон практики на циркуларна економија.

Вештини:

- Развијте вештини за иновации во циркуларна економија и решавање проблеми.
- Изградете вештини за циркуларен дизајн, набавка и управување со синџирот на снабдување.
- Изградете вештини за соработка и ангажирање со засегнатите страни за поттикнување иницијативи за циркуларна економија.
- Изградете вештини за мерење и известување за перформансите и влијанието на циркуларната економија.

Очекуван исход:

Знаење:

- Разберете ги принципите и концептите на циркуларната економија и нејзината важност во промовирањето на одржливи и профитабилни бизниси.
- Идентификувајте ги различните стратегии што бизнисите можат да ги користат за усвојување модел на циркуларна економија, вклучувајќи дизајн на производи, управување со материјали и намалување на отпадот.
- Разберете ја улогата на технологијата во промовирањето на практиките на циркуларната економија и нивното влијание врз економијата и општеството.
- Анализирајте ги предизвиците и можностите со кои се соочуваат бизнисите со циркуларна економија, вклучувајќи ги регулаторните прашања, пазарните бариери и ангажирањето на засегнатите страни.
- Препознајте ја важноста на анализата и управувањето со податоците во спроведувањето на стратегиите за циркуларна економија

Вештини:

- Применете ги стратегиите за циркуларна економија на реалните деловни сценарија и проценете ја нивната ефикасност.
- Анализирајте ги финансиските и економските импликации на практиките на циркуларната економија за бизнисите.
- Развијте вештини за решавање проблеми во справувањето со предизвиците за транзиција кон модел на циркуларна економија.
- Ефективно соработувајте во групната работа и управувањето со проекти.
- Ефективно комуницирајте во писмени и усни презентации.

Ставови:

- Да се цени потребата на бизнисите да усвојат практики на циркуларна економија и да придонесат за одржлива иднина.
- Да се развие чувство на одговорност кон животната средина и општеството во нивните идни деловни потфати.
- Да се поттикне размислување за креативност и иновативност во усвојувањето на стратегии за циркуларна економија.
- Да се негува начин на размислување за континуирано учење и адаптација како одговор на променливите економски и еколошки услови.

Времетраење: 1:0/2:30 часот

ЦИРКУЛАРЕН ЕКОНОМСКИ БИЗНИС

Сесијата за бизнис со циркуларна економија е дизајнирана да им обезбеди на учесниците практично знаење и вештини за примена на принципите и практиките на циркуларната економија во нивниот сопствен деловен контекст.

Во оваа сесија учесниците ќе научат за принципите и практиките на циркуларната економија во бизнисот и како можат да ги идентификуваат решенијата и можностите за циркуларна економија во сопствената индустрија. Ќе истражиме различни деловни модели на циркуларна економија и нивните апликации и ќе разговараме за потенцијалните придобивки и предизвици од имплементацијата на практиките на циркуларна економија во бизнисот.

Учесниците, исто така, ќе научат како да ги применуваат принципите на циркуларен дизајн на нивните производи, услуги и деловни модели и како да соработуваат и да се вклучат со засегнатите страни за да ги поттикнат иницијативите за циркуларна економија. Дополнително, ќе разговараме за тоа како бизнисите можат да ги измерат и пријават нивните перформанси и влијание на циркуларната економија.

До крајот на сесијата учесниците ќе стекнат подлабоко разбирање за циркуларната економија и нејзината улога во создавањето поодржлива и поотпорна иднина. Тие, исто така, ќе имаат практично знаење и вештини за поттикнување иницијативи за циркуларна економија во нивниот сопствен бизнис и придонесуваат за позитивно влијание врз животната средина и општеството.

Генерално, овие теми обезбедуваат сеопфатен преглед на стратегиите и предизвиците вклучени во спроведувањето кружни економски бизниси и кружен бизнис-модел. Модулот ќе ги опфати и теоретските рамки и примерите од реалниот свет за да обезбеди практично разбирање на практиките на циркуларната економија. Дополнително, модулот ќе поттикне критичко размислување и вештини за решавање проблеми и ќе ги опреми студентите со знаењата и вештините потребни за да станат лидери во циркуларната економија во нивните идни кариери.

1. Вовед во циркуларна економија:

- Дефиниција и концепт на циркуларна економија во деловно значење
- Важноста на циркуларната економија за бизнисите и општеството
- Деловни модели на циркуларна економија

2. Стратегии за бизнис со циркуларна економија:

- Дизајнирање производи за циркуларност
- Управување со материјали и ресурси
- Управување со крајот на животот
- Кружни синџири на вредност
- Иновација на бизнис-модел за циркуларна економија

3. Предизвици и можности:

- Регулаторни прашања и рамки на политиките
- Пазарните бариери и можности
- Ангажирање и соработка со засегнатите страни
- Студии на случај за бизнис на циркуларна економија
- Имплементација на циркуларна економија:
- Управување со податоци и анализа за стратегии за циркуларна економија
- Финансиски импликации на практиките на циркуларна економија
- Управување со проекти за проекти за циркуларна економија
- Комуникација и известување на циркуларни економски иницијативи

1,5 ч.

БИЗНИС СО ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА	
<p>Резултати од учењето</p> <p>(Цел на вежбата: Објаснете зошто се спроведува оваа вежба)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Применете ги принципите и стратегиите за циркуларна економија во реалното деловно сценарио. 2. Ефективно соработувајте во групната работа и управувањето со проекти. 3. Развијте вештини за решавање проблеми во справувањето со предизвиците за транзиција кон модел на циркуларна економија. 4. Ефективно комуницирајте во усни презентации. 5. Препознајте ја важноста на анализата и управувањето со податоците во спроведувањето на стратегиите за циркуларна економија. <p>Оваа работилница обезбедува практичен и привлечен начин за студентите да го применат своето знаење за деловните стратегии за циркуларна економија во симулирано деловно сценарио. Тоа поттикнува критичко размислување, решавање проблеми и вештини за соработка, а истовремено ја истакнува важноста на практиките на циркуларната економија за бизнисите и општеството.</p>
Типологија	Работилница
Големина на групата (Број на учесници)	Посветен на групата на проекти.
Времетраење	2,5 ч.
<p>Материјали</p> <p>(Што е потребно за обучувачот/ фацитаторот и учесниците да ја изведат вежбата)</p>	<p>За да се прошири презентацијата на стилот на работилницата, може да се подготват некои дополнителни работи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хартија и маркери • Лепливи белешки • Лаптоп и проектор за презентации слајдови и најдобра опција – компјутери барем за групите учесници • Прирачници за принципите на циркуларната економија и студии на случај <p>Материјали за интерактивна вежба (на пр., хартија, ножици, лепило)</p>
Подготовка	Наставникот треба да биде запознаен со темата за бизнис со циркуларна економија и најважните информации во врска со оваа тема, студии на случај, различни пристапи и примери итн. За презентацијата, освен проектор, потребна е и табла.

Опис/чекори
(Постапка на вежбата)

Целта на оваа работилница е да им обезбеди на студентите можност да ги применат своите знаења за деловните стратегии за циркуларна економија во симулирано бизнис-сценарио. Работилницата ќе вклучува активност базирана на група каде што студентите ќе работат заедно за да дизајнираат и имплементираат стратегија за циркуларна економија за измислен бизнис.

Преглед на работилницата:

1. Вовед (15 минути):

- Фацилитаторот на работилницата ќе го претстави концептот на циркуларна економија и неговото значење за бизнисите и општеството.
- Фацилитаторот ќе ги објасни целите на работилницата и активностите базирана на група.

2. Бизнис-симулација (60 минути):

- Студентите ќе бидат поделени во групи од 4-5 и ќе им биде доделено измислено деловно сценарио.
- Секоја група ќе добие збир на ресурси, вклучувајќи описи на производи, сировини и финансиски податоци.
- Групите ќе имаат 60 минути да дизајнираат и да спроведат стратегија за циркуларна економија за нивниот бизнис.
- Стратегијата за циркуларна економија треба да вклучува елементи како што се дизајн на производи за циркуларност, управување со ресурси и управување со крајот на животниот век.
- За време на симулацијата, фацилитаторот ќе обезбеди насоки и поддршка по потреба.

3. Презентации и дискусија (30 минути):

- Секоја група ќе има 5-7 минути да ја претстави својата стратегија за циркуларна економија пред остатокот од групата.
- По презентациите ќе има групна дискусија за предизвиците и можностите со кои се соочуваат бизнисите при спроведувањето на нивните стратегии за циркуларна економија.
- Фацилитаторот ќе ги сумира клучните информации од работилницата и ќе ја нагласи важноста на практиките на циркуларната економија за бизнисите и општеството.

<p>Проверка/евалуација на учењето</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анкета пред работилницата: Пред работилницата може да се спроведе анкета за да се проверат знаењето и разбирањето на учесниците за бизнис со циркуларна економија и да се идентификуваат нивните специфични потреби за учење. 2. Проценка на работилницата: За време на работилницата формативните проценки како што се квизови, групни активности и анализи на студија на случај може да се користат за да се процени разбирањето на учесниците за бизнис со циркуларна економија и нивната способност да ги применат. 3. Анкета по работилницата: По работилницата, може да се спроведе анкета за да се оцени ефективноста на работилницата во исполнувањето на потребите за учење на учесниците и да се соберат повратни информации за содржината, форматот и водењето на работилницата. 4. Последователна проценка: Може да се спроведе дополнителна проценка неколку месеци по работилницата за да се оцени степенот до кој учесниците имплементирале бизниси со циркуларна економија во нивните организации и влијанието на овие практики врз нивниот бизнис и животната средина. 5. Повратни информации од засегнатите страни: Може да се соберат повратни информации од засегнатите страни како што се супервизори, колеги и клиенти за да се процени ефективност на учесниците во спроведувањето на бизнисите со циркуларна економија и влијанието на овие практики врз нивната работа и животната средина. 6. Континуирано подобрување: Врз основа на резултатите од евалуацијата, содржината, форматот и олеснувањето на работилницата може да се подобрат за да се задоволат потребите за учење на учесниците и да се обезбеди постигнување на целите на работилницата.
<p>Референции</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фондацијата „Елен Мекартур“ (2021), Што е циркуларна економија? Преземено од: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/concept 2. Европска комисија (2021), Циркуларна економија. Преземено од https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm 3. Светски економски форум (2021), Циркуларен акцелератор. Преземено од https://www.weforum.org/projects/ 4. Kirchherr, J., Reike, D., & Hekkert, M. (2017), Ресурси, Конзервација и рециклирање, Концептирање на циркуларната економија: Анализа на 114 дефиниции, 127, 221-232. <p>Бази на податоци:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клуб за циркуларна економија. (2021), Преземено од https://www.circulareconomyclub.com/ 2. Фондацијата „Елен Мекартур“ (2021), Студија на случај за циркуларна економија, Студии, Преземено од https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circulareconomy/case-studies 3. Платформа на засегнати страни за европска циркуларна економија. (2021). Преземено од https://circulareconomy.europa.eu/platform/en 4. Грин биз. (2021). Преземено од https://www.greenbiz.com/

2.5.4 Добри практики на бизниси со циркуларна економија

Преглед

Циркуларната економија е економски систем заснован на повторна употреба и регенерација на материјали или производи, особено како средство за продолжување на производството на одржлив или еколошки начин. На оваа сесија младите невработени возрасни лица ќе се едуцираат во три области преку теоретскиот дел со анализа на обезбедени материјали за три важни теми од циркуларната економија.

Цели

- Да се разбере важноста на бизнисот со циркуларна економија.
- Да се етаблира постојното знаење.
- Да се изгради критичко размислување.
- Да се изградат креативни начини за повторна употреба на пластика.
- Да се разбере и научи го процесот на циклус на пари/производ.
- Да се шири свеста за материјалите за повеќекратна употреба и начините на рециклирање
- Да се разбере важноста на материјалите за повеќекратна употреба.
- Да се стекне знаење за тоа како организацијата создава, испорачува и доловува вредност на нејзиниот поширок опсег на засегнати страни, притоа минимизирајќи ги еколошките и социјалните трошоци.
- Да се здобијат со креативни вештини за правење уметност од рециклиран материјал.

Очекуван исход:

Знаења

- Да дознаете повеќе за циркуларната економија воопшто.
- Да дознаете за бизнисите во областа на тинкеринг-методологијата на циркуларна економија и изработката од пластика.
- Да дознаете повеќе за циклусот на производот.

Вештини

- Критично размислување
- Комуникација
- Презентациски вештини

Времетраење: 1:30/ 2:30 часот

РАБОТИЛНИЦИ ЗА ДОБРИ ПРАКТИКИ

Сесијата на добри практики за бизниси со циркуларна економија е интерактивна сесија на која, преку интерактивен начин, учесниците ќе го разберат процесот на бизниси во областа на циркуларната економија воопшто, тинкеринг, уметност, изработка од пластика итн. во различни земји преку анализа на проекти.

Прибор со алатки: предлози за работилници

а.) Циркуларна економија

Преглед	
Наслов	Академија ГОЗ
Локација	Консалтинг за ООП ул. Камикова 1, 03 -289 Варшава
Временска рамка	Во тек
Соработници	Консалтинг за ООП (http://csrconsulting.pl/), РЕКОПОЛ (полски организација за обновување на пакувањето)
Референции	https://gozwpraktyce.pl/akademia-goz/
Опис	
Апстракт	<p>Академијата за циркуларна економија (Академија ГОЗ) е серија вебинари за компании кои се однесуваат на циркуларната економија во пракса. Тие се основни за клучните теми поврзани со циркуларната економија и адаптацијата на претпријатијата кон овој економски модел имплементиран во ЕУ.</p> <p>Во 2020 година Академијата за циркуларна економија ги започна своите активности со серија вебинари за претстојните промени во економијата на ЕУ поврзани со имплементацијата на Европскиот зелен договор. На оваа тема беа креирани бесплатен вебинар и бесплатен курс за Европски зелен договор во пракса. Во текот на курсот се дискутираат клучните стратемски документи на ЕУ и нивното објавување на над 80 нови правни акти, акциски планови и иницијативи кои ќе се спроведуваат во следните 3 години.</p> <p>Презентирани се и практични алатки за бизнис кои помагаат да се подготвиме за најавените промени. Како дел од Академијата ГОЗ во 2021 година беа подготвени четири бесплатни вебинари во соработка со партнерите на порталот ГОЗ во пракса (GOZ w Praktyce). Тие беа посветени на практични решенија во областа на циркуларната економија.</p>
Цели	Порталот за циркуларна економија во пракса е центар на знаење и практични решенија од областа на циркуларната економија за бизнис. Тој ги поддржува компаниите во трансформацијата кон циркуларна економија.
Рамка на компетенции	Општи знаења за целите и задачите на циркуларната економија, прописите и алатките

Методологија	Онлајн вебинари, снимени и достапни на интернет
Резултати	<p>Веќе испорачани 7 вебинари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Како етикетите можат да поддржат циркуларна економија? • Дали циркуларната економија е профитабилна за компаниите? • Екодизајн на пакување. • Преглед на индикаторите за циркуларна економија. • Хемиско рециклирање и кружни суровини. • Европскиот зелен договор во пракса. <p>Европски зелен договор – земјотрес</p>
Заклучоци	Академијата е бесплатен извор на знаење достапен онлајн. Таа ќе им помогне на невработените да ја стекнат потребната заднина за справување со прашањата на циркуларната економија. Може да се започне како почетна точка во зголемувањето на компетенциите на целната група.
Други информации	Курсевите се бесплатни и достапни онлајн. Нема издадени сертификати.

б) Изработка од пластика

Преглед	
Наслов	„Чиста уметност“
Локација	Сараево, Босна и Херцеговина
Временска рамка	Есен 2021 година
Соработници	Нестле Адриатик Босна и Херцеговина во соработка со Центар за ликовно и уметничко образование „Арка“
Референции	https://www.nestle.ba/umjetnicka-djela-od-otpadnog-materijala https://www.klix.ba/magazin/skoro-250-kg-otpadnog-materijala-pretvoreno-u-unikatna-umjetnicka-djela/210915068 https://www.fokus.ba/kultura/misija-studija-arka-je-promocija-kulture-i-umjetnosti/2110600/ https://letsdoit.ba/glasanje/
Опис	
Апстракт	Пет уникатни дела, создадени од реномирани уметници на Центарот за уметничко и уметничко образование „Арка“, беа создадени како дел од иницијативата „Чиста уметност“ на „Нестле“ и послужија како алатка за донирање на садниците на училишта во Сараево
Цели и цели	„Чиста уметност“ е нов проект започнат од „Нестле“ во БиХ, со цел да се подигне свеста за важноста на заштитата на животната средина.
Рамка на компетенции	Пет уметници чии компетенции придонесоа во создавањето на статуите кои послужија како инспирација за прибирање средства + повеќе од 40 волонтери и работодавци кои придонесоа за подигање на свеста за повторна употреба и рециклирање пластика, како и создавање нови производи.
Методологија	<ul style="list-style-type: none"> – Едукативни сесии за повторна употреба на материјали – Работилница базирана на изработка на рачни изработки – Уметничко создавање
Резултати и резултати	Со цел локално да придонесе за зачувување на зелените површини, „Нестле“ ќе донира садници на училиштата во БиХ кои се дел од проектот „Хелоу“ (Hello!). Посетителите имаат можност да бидат сведоци на уметничките дела создадени од 250 килограми отпаден материјал, на кои уметниците им дадоа нова цел и ги претворија во визионерски дела со силна порака за важноста од зачувување на природата. Целта на самата иницијатива, како што посочуваат од компанијата, е да го поттикне секој од нас да дејствува кога станува збор за намалување на отпадот, рециклирање и повторна употреба на материјали, но и зачувување на водните ресурси и шумите. Иницијативата е поддржана и од Здружението „Раце“ и проектот „Let's Do It“ и пријателите на проектот: „Сараево сити центар“ и МЦИ. Во текот на првиот ден од изложбата, присутните можеа да помогнат во акцијата за донирање градинарски садници на училиштата во БиХ со едноставно притискање на копче, па граѓаните за помалку од 12 часа се погрижија Нестле да донира над 3.000 садници.

Заклучоци	Проектот помина исклучително добро, а поради квалитетна промоција на исклучително фреквентно и јавно место успеа да постигне успех и да ги поврзе рециклирањето, волонтерството, уметноста и творештвото со свеста за заштита на животната средина и потребата од пошумување на Босна и Херцеговина.
Други информации	Овој тип проекти е од големо значење за развивање на свеста за рециклирањето, уметноста, како и за можноста за развој во деловната сфера, имајќи ги предвид количината на собран пластичен отпад и создавањето голем број производи. Интеракцијата помеѓу младите невработени лица и вработени лица/засегнати страни овозможува да се отворат нови патишта и адекватно да се подучат младите за споменатата тема и многубројни вештини.

Преглед	
Наслов	„Пчелар за основно пчеларство на одржлив начин“
Локација	Кочани, Северна Македонија
Временска рамка	04.2021–08.2021 година
Соработници	Здружение „Јадрена група“ од Брегалничкиот Регион „Меден исток“ – Кочани (Здружение CoreGroup на пчеларите од на Брегалнички регион „Меден исток“ – Кочани)
Референции	https://cov.gov.mk/course/%d0%bf%d1%87%d0%b5%d0%bb%d0%bo%d1%80-%d0%b7%d0%bo-%d0%be%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%be-%d0%bf%d1%87%d0%b5%d0%bb%d0%bo%d1%80%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%
Опис	
Апстракт	Здружението „Меден исток“ нуди обука за пчелар за основно пчеларство на одржлив начин, која е верификувана од Центарот за образование на возрасни. Целта на програмата е учесникот да стекне основни знаења, вештини и компетенции за примена на основните практики и техники за пчеларство и производство на одржлив начин.
Цели и цели	Целта на програмата е учесникот да стекне основни знаења, вештини и компетенции за примена на основните практики и техники за пчеларско производство на одржлив начин.
Рамка на компетенции	Решавање проблеми, организација, практично во смисла на поставување пчеларник на соодветна локација.
Методологија	<p>Програмата има модуларен карактер, а се состои од 7 различни тематски модули со вкупно 110 часа. Секој модул се состои од професионална теоретска содржина, практична обука и оценување на теоретското и практичното знаење.</p> <p>Стручните теоретски содржини се реализираат во училница опремена според правилата за стандарди за простор и опрема, со потребни нагледни средства, алатки и опрема за пчеларството.</p> <p>Теоретскиот дел од обуката го предава дипломиран земјоделски инженер, магистер по земјоделски науки, доктор по земјоделски науки, доктор по ветеринарна медицина, дипломиран доктор по ветеринарна медицина, магистер по ветеринарна медицина или доктор на науки по ветеринарна медицина.</p> <p>Практичната обука ја спроведува пријавен пчелар практичар, во регистрирани стационирани набљудувачки пчеларници со учесници распоредени во групи, за да им се овозможи ефективно и ефикасно да ги постигнат поставените цели на програмата. Практичната обука се изведува според временските услови и природните циклуси во пчеларството.</p>

Резултати и резултати	<p>Како резултат на програмата, учесникот ќе се обучи:</p> <ul style="list-style-type: none">• да постави пчеларник на соодветна локација;• да препознае пчелни заболувања и примени биотехнички методи за справување со болести;• да знае за репродукција на пчели, хранење и презимување пчелни семејства;• за собирање, складирање и пакување на пчелни производи;• примена на стандарди и контрола на производството;• правилна употреба на машини, опрема и алати на работното место и заштита на здравјето и животната средина.
Заклучоци	<p>За проектот ИДЕА е важно, затоа што со оваа обука луѓето ќе се обучуваат за одржливо пчеларство, што значи помалку потрошени антибиотици. Преку оваа едукативна програма и примената на концептот на одржливо пчеларство пчеларите ќе можат да произведуваат безбедни и квалитетни пчеларски производи со посебна грижа за природата и да создаваат економски профит, а со тоа да ја зајакнат развој на руралните средини.</p>

2.5.5 Изработка од пластика

Преглед

Изработка од пластика е процес на создавање додатоци и различни производи користејќи пластични материјали. Тие може да се разликуваат од уметност во некоја форма, накит и некои куќни предмети. Пластиката како медиум е погодна за уметниците и луѓето заинтересирани да учат, да ја покажат својата креативност. Користејќи различни алатки и производи, пластиката може да се бои, обликува и обликува, што ја прави флексибилна и лесна за употреба. Во последните години, со воведувањето нови пластични материјали и технологија, полесно е да се создаваат уникатни пластични изработки.

Во оваа работилница ќе разговараме за историјата на пластичните изработки (потекло, присуство), техниките, алатките и материјалите што се користат во изработката од пластика и како можете да започнете со свој проект за изработка од пластика.

Цели

- Да ја воведете темата за изработка од пластика, вклучувајќи ги нејзиното потекло, историја и нејзините техники;
- Да ги опреми учесниците со знаење кои видови пластика и како може да се користат за создавање нови производи;
- Да се осигуриме дека целната група препознава дека отпадот може да се користи како ресурс;
- Да се споделат видовите алатки кои се потребни за изработка од пластика;
- Да се вклучи целната група: жени (45+) изложени на ризик од исклучување и сите невработени лица (45+) воопшто;
- Да се подобри свеста на целната група за циркуларната економија и, како резултат на тоа, нивна подобра интеграција во општеството;
- Да се подигне свеста дека изработката од пластика може да се користи за промовирање на социјалната вклученост на постарите;
- Да се осигуриме дека учесниците се свесни дека вниманието на деталите и внимателноста се од суштинско значење во изработката од пластика.
- Да се споделат потенцијалните можности за кариера и како изработката од пластика може да биде фактор за економски развој.

Очекуван исход:

Знаење

Учесниците ќе ги разберат и стекнат следните знаења и информации:

- Отпадот може да се користи како ресурс;
- Што е изработка од пластика?
- Потекло и алатки кои се користат во изработката од пластика.

- Видови пластика што се користат во изработката со пластика?
- Техники во изработката од пластика?

Вештини:

- Креативност неопходна за изработка од пластика
- Технички вештини, што значи како да се користат алатките за да се создаде нешто ново.
- Разбирање на употребените материјали, што ќе им помогне во подобар избор за нивната уметност.
- Безбедност: како да ракувате со алатки без да се повредите.

Ставови:

- Трпението е суштинско за почетниците, не се вознемирувајте ако не се планира на почетокот.
- Упорност, да се справите со секој предизвик.
- Зголемената свест за животната средина, отпадот може да се користи како ресурс за создавање нешто ново, корисно и уметничко.

Времетраење: 1:30/2:30 часот

ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА

Изработката од пластика има голем придонес во циркуларната економија. По дефиниција, циркуларната економија има за цел да го минимизира отпадот и е фокусирана и на повторна употреба. Во овој контекст, изработката од пластика може да го намали отпадот на повеќе начини како што се:

- Повторна употреба: Уметниците можат да создаваат производи за повеќекратна употреба секој ден, кои можат да ја заменат секојдневната пластика за еднократна употреба што ја користат мнозинството луѓе. На овој начин се произведува помалку пластика за еднократна употреба, што значи дека материјалите не ја користат својата вредност затоа што повторно се користат.
- Upcycling: Значи дека отпадните или веќе неискористените материјали се претвораат во нови производи кои имаат додадена вредност, а понекогаш и различна употреба. Овие производи можат да бидат алтернатива на новите пластични производи спречувајќи ја потребата од екстракција на повеќе сировини.

Изработката од пластика е можност како да се управува со пластичниот отпад во контекст на циркуларната економија. Постапувањето со свесност за пластичниот отпад, повторната употреба и циклирањето може да помогнат во зачувувањето на ресурсите и на тој начин намалување на загадувањето предизвикано од пластичниот отпад.

Работилницата е теоретска сесија за изработка од пластика и оваа предложена структура:

- Вовед
 - Потекло и еволуција на изработката од пластика
 - Алатки и опрема
 - Техники
 - Успешни приказни за изработка од пластика
1. Вовед: Сесијата треба да започне со краток вовед за изработката од пластика. Обучувачот треба да ги информира учесниците што може да очекуваат да научат за време на сесијата. Воведот за изработка од пластика може да послужи како објаснување дека иако ја подобрува креативноста, промовира и пристап на циркуларна економија за намалување на отпадот.
 2. Потекло и еволуција на изработката од пластика: Обучувачот треба да претстави кратка историја на изработката од пластика, еволуцијата на индустријата за пластика и кои видови пластика се користеле за различни цели низ годините. Дознавањето за историјата ќе им даде можност на учесниците да дознаат за потребните вештини, како и техниките за изработка од пластика и како и што се променило со текот на годините во однос на новите технологии.

3. Алатки и опрема: Општи алатки и опрема што се користат во изработката од пластика:
 - Алатки за сечење: Ножици, ножеви и ротирачки секачи.
 - Калапи: Се користат за обликување на пластиката. Може да се изработи од метал или силикон.
 - Шмиргла: Може да се користи за груба обработка на површини и рабови.
 - Боја: За сликање или боење на вашата уметност од пластика.
 - Заштитни очила, ракавици: Важно е да се биде безбеден, затоа е неопходна која било од оваа опрема.
 - Работна маса: За сечење и работа е задолжителна за изработка од пластика.
 - Извор на греење: За да ја обликувате пластиката, потребно е да имате топлински пиштол, можеби свеќа. Тоа зависи од видот на пластиката со која работите.
 - Лепила: Видови лепила се користат за спојување на два дела и важно е да се следат безбедносните упатства користејќи ракавици и заштитни очила, на пример.

4. Техники: Обучувачот треба да ги објасни различните техники што се користат во изработката од пластика како што се: обликување, термоформирање, ласерско сечење, заварување, 3Д-печатење, боење пластика.
 - Калапот е процес во кој стопената пластика се загрева, потоа се протега преку капап и се вакумира во облик. Најчесто се користи за создавање нешто со покомплексна форма.
 - Термоформирање е процес во кој пластичниот лим се загрева додека не омекне. Потоа користиме преса за да ја обликуваме пластиката.
 - Ласерско сечење: Во овој процес се користи ласер за прецизно сечење на пластиката. Се користи за создавање на сопствени пластични делови.
 - Заварување: Со помош на топлина се спојуваат повеќе пластични парчиња. Најчесто се користи при фиксирање на пластичните производи.
 - 3Д-печатење: Прво пластиката се топи, а потоа се екструдира во слоеви со цел да се создаде 3Д-објект. Се користи и за создавање посложени форми и структури, но има одредени ограничувања во однос на видовите пластика што може да се користи бидејќи има видови пластика кои не се погодни за 3Д-печатење.
 - Боењето на пластиката е важен аспект во изработката од пластика бидејќи овозможува персонализација и приспособување на уметноста од пластика. Постојат повеќе техники во сликањето како што се:
 - Пигментирање: Пред топење и обликување се додава пигмент кој ја бои пластиката. Вака се прават некои предмети за домаќинството и играчки.
 - Боење: Пластиката се става во раствор за боја кој ја обојува површината на пластиката. Оваа техника е најкористена при боење пластика како поликарбонат.
 - Боење: Пластиката е обложена со боја, која се поврзува со површината и ја обојува пластиката. Во споредба со другите техники на боење е поедноставно, но не е погодно за сите видови пластика. Посоодветно е за ПВЦ-пластика; ја покрива површината на пластиката и не дозволува светлината да помине низ неа.

- Успешни приказни за изработка од пластика: Ова е важен дел од теоретската сесија бидејќи ќе им помогне на учесниците да се мотивираат. Важно е успешните приказни да го имаат тој елемент како придонесуваат за намалување на отпадот и циркуларната економија. Учесниците, исто така, ќе бидат подготвени за потенцијалните предизвици и пречки и на крајот да создадат заедно поодржлив свет.

ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА	
<p>Резултати од учењето</p> <p>(Цел на вежбата, објаснете зошто се спроведува оваа вежба)</p>	<p>Целите на теоретската сесија за изработка од пластика се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се запознаеме со темата за изработка од пластика, вклучувајќи ги нејзиното потекло, историја и нејзините техники; • Да ги опреми учесниците со знаење кои видови пластика и како може да се користат за создавање нови производи; • Да се осигуриме дека целната група препознава дека отпадот може да се користи како ресурс; • Да се споделат видовите алатки кои се потребни за изработка од пластика; • Да се вклучи целната група: жените (45+) изложени на ризик од исклучување и сите невработени лица (45+) воопшто; • Да се подобри свеста на целната група за циркуларната економија и, како резултат на тоа, нивна подобра интеграција во општеството; • Да се осигуриме дека учесниците се свесни дека вниманието на деталите и внимателноста се од суштинско значење во изработката од пластика. • Да се споделат потенцијалните можности за кариера и како занаетчиството може да биде фактор за економски развој;
<p>Големина на групата</p> <p>(Број на учесници)</p>	<p>15 лица, невработени возрасни 45+.</p>
<p>Времетраење</p>	<p>90 минути</p>
<p>Материјали</p> <p>(Што е потребно за обучувачот/ фацитаторот и учесниците да ја изведат вежбата)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Лаптоп • Проектор • Кратка презентација подготвена од обучувачот за изработка од пластика • Видео за пластичен отпад • Маркери • Табла • Хартија за белешки за учесниците
<p>Подготовка</p>	<p>Обучувачите треба да имаат презентација, вклучувајќи техники, потребни алатки и потеклото на пластичните изработки како подготовка за сесијата и по избор да споделат видео за креативна употреба на пластичен отпад.</p>

<p>Опис/Чекори</p>	<p>1. Вовед (10 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објаснете ги целите на сесијата. • Наведете ги целите. • Што е изработка од пластика? <p>2. Потекло и еволуција на изработката од пластика (10 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведете кратка историја. • Видови пластични материјали што се користат во изработката од пластика. • Колку е релевантно во уметноста? <p>3. Алатки и опрема (10 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Видови употребени алатки. • Како да се справи со нив? • Каде и како може да се користат?
<p>Опис/Чекори</p>	<p>4. Техники (20 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вовед во различни техники во изработката од пластика. • Покажете примери (видеа) како со тие техники е можно да се создаде нешто ново, креативно и уметничко. <p>5. Успешни приказни во изработка од пластика (15 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Споделување примери на инспиративни приказни. • Одржливост и еколошки практики. <p>6. Заклучок (15 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дискутирање за научените лекции. • Заврши со најважните делови од работилницата. • Зошто е важно да се знае теоретскиот дел од изработката од пластика. <p>7. Евалуација и сесии со прашања и одговори (10 минути)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговорете на сите прашања од учесниците. • Дајте го прашалникот за евалуација.

<p>Проверка/ евалуација на учењето</p>	<p>ЕВАЛУАЦИЈА прашалник</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колку беше информативна сесијата за изработката од пластика? Оцени од 1 до 5 2. Дали мислите дека говорникот опфати се што е потребно да се знае за изработката од пластика? 3. Дали сесијата ги исполни вашите очекувања? 4. Колку беше јасна работилницата? 5. Како би го оцениле тренерот? 6. Дали презентациите (слајдови, материјали итн.) помогнаа во вашето разбирање на сесијата? 7. Како би ја оцениле содржината? 8. Дали говорникот даде доволно примери за да бидете повеќе информирани за изработката од пластика? 9. Кои се новите работи што ги научивте за време на работилницата? 10. Дали мислите дека оваа сесија е корисна за некој што никогаш не работел со пластични изработки? 11. Генерално, како би ја оцениле оваа сесија на скала од 1 до 5. Ве молиме дајте дополнителни повратни информации или предлози за подобрување на сесијата.
<p>Референции</p>	<p>/</p>

2.5.6 Изработка од пластика во пракса – ризици и упатства

Преглед

Темите на работилниците би биле вовед во принципите на изработка од пластика, споделување и имплементација, прикажување, евалуација и дебрифинг. Главните задачи би биле да се фокусираат на учење на учесниците како повторно да го користат пластичниот отпад и да го направат корисен, но исто така и интерактивно анализирање на сите ризици и упатства во врска со темата.

Целите на овие работилници се да се научат како различни земји се справуваат со отпадот и да се подигне свеста за климатските промени. Вредноста на развивањето вештини за повторна употреба на пластичниот отпад е да се развијат и подобрат меките вештини на учесниците кои ќе им помогнат да направат промена во нивните животи и потоа да го споделат знаењето со нивните заедници. Главниот фокус ќе биде дека по соодветна едукативна презентација учесниците ќе имаат за цел да ги анализираат можните ризици во областа на изработката од пластика и врз основа на ова интерактивно да креираат водич како тим заедно со тренер кој ќе ги води низ сесијата.

Цел

- Да се информираат учесниците како пластиката влијае на животната средина и климатските промени.
- Да се замолат учесниците да споделат како чуваат и селектираат отпад и како нивните заедници се справуваат со пластичниот отпад и загадувањето со микропластика и да ги научат како да селектираат пластика.
- Да им се објасни на учесниците иновативни начини за повторна употреба на пластичниот отпад.
- Да се презентираат примери на земји кои имаат подобрени стратегии за контрола на количеството пластичен отпад
- Изградете креативни начини за повторна употреба на пластика за правење чаши, шишиња, вазни и скулптури.
- Охрабрете ги учесниците да споделат свои идеи за можните методи за повторна употреба на пластичниот отпад.
- Обезбедување одржливост со барање од учесниците да ги имплементираат овие идеи на работилници во своите локални заедници.
- Интерактивно креирање „прирачник“ – ризици и упатства.
- Да се изградат вештини за комуникација и тим-билдинг.
- За да дознаете кои се можните ризици во изработката од пластика.

Очекуван исход:

Знаење:

- Знаење за повторна употреба на пластика во секојдневниот живот.
- Знаење за проблемот со отпадот во различни земји и начини на справување со проблемот.
- Знаење кои се можните ризици во областа на изработката од пластика.

Вештини:

- Креативност
- Градење тим
- Комуникација
- Презентациски вештини
- Критично размислување
- Аналитички вештини

Ставови:

Да се зголеми свеста за:

- климатска промена
- загадувањето
- намалување на купувањето пластика

Времетраење: 1:30/2:30 часот

ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА – ризик и упатства

Изработка од пластика е моделирање, скулптура и создавање нови елементи и производи од пластичен материјал. Придобивките од повторната употреба на пластика и производството на нови производи се: издржливост, производи отпорни на вода, помала енергија и лесна тежина. Покрај тоа што рециклирањето има за цел одржливост во смисла на намалување на отпадот, тоа придонесува и за намалување на искористувањето на необновливите ресурси, односно маслото од кое се добиваат почетните компоненти (мономер) за синтеза на полимери. Затоа, рециклирањето значи и рециркулација, односно повторна употреба на пластичниот отпад. Дополнително, постојат одредени ризици во областа на изработката од пластика кои учесниците ќе ги презентираат по детална анализа и собирање информации.

1. ВОВЕДУВАЊЕ НА ПРИНЦИПИТЕ НА ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА

а) Вовед во принципите на изработка од пластика:

Информирање на учесниците за:

- прашањето за климатските промени,
- загадувањето,
- штетното влијание на пластиката и нејзините ефекти врз климата и животната средина.
- Објаснете им на учесниците иновативни начини за повторна употреба на пластичен отпад – изработка од пластика.

Во оваа теоретска сесија обучувачот може да прикаже видеоматеријали за специфичните проблеми што се напишани и на крајот да зборува за иновативни начини за повторна употреба на пластика за правење нови производи преку занаетчиство и нејзиното влијание во економијата.

б) Ризици во изработката од пластика

На секој учесник ќе му бидат дадени 3 минути да ги запише ризиците и при индивидуалната работа и работата во фабриките во однос на изработката од пластика.

в) Како можеме да ги намалиме ризиците вклучени во изработката од пластика?

Учесниците ќе бидат поделени во 5 групи (4 учесници во секоја група) при што најпрво ќе имаат задача да ги напишат сите ризици од претходната сесија за бура на идеи на хартија, а потоа да користат онлајн извори за да напишат можни ризици во индивидуалната работа и работата во фабрика претставувајќи го на табла.

г) Изработка од пластика во пракса – ризици и упатства

Во оваа работилница учесниците треба да направат „водич“ поделен во 5 групи (различни од претходната работилница) и собирајќи материјал од претходните активности. Структура на водич:

- Вовед за темата
- Креативни начини за рециклирање на пластика и правење нови производи
- Ризици и упатства

Фокус-сесија: Како да се управува со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства

КАКО ДА СЕ УПРАВУВААТ СО ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА ВО ПРАКСА – РИЗИК И НАСОКИ	
Број на учесници	20
Времетраење	2 часа
Материјали	Хартија А4, маркери, лепливи белешки, лаптоп (ако е можно)
Опис	<p>1. Вовед (30 мин.)</p> <p>Сесијата ќе започне со обучување на учесниците на споменатата тема користејќи различни видеоматеријали за климатските промени, загадувањето и негативното влијание од пластичниот отпад и на крајот прикажување креативни начини за изработка од пластика.</p> <p>Врска до причините за рекламирање ефекти на климатските промени: (9 мин.) https://www.youtube.com/watch?v=G4H1N_yXBiA&abchane=NationalGeographic</p> <p>Линк за глобалното загадување</p> <p>Видеоматеријал: (3 мин.) https://www.youtube.com/watch?v=gjOpNF2uc2M</p> <p>Линк до неколку видеа од изработка од пластика: https://www.youtube.com/watch?v=zAbWhnvl6qs&pp=ygUYcGxhc3RpYyBjcmFmdHdvcmsgZmxvd2Vy</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=fLEkneZS6-o&pp=ygUYcGxhc3RpYyBjcmFmdHdvcmsgZmxvd2Vy</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=j-7grMXIXso&pp=ygUScGxhc3RpYyBjcmFmdHdvcmsg</p> <p>2. Ризици со изработката од пластика (презентација од 3 минути + 10 минути)</p> <p>Секој учесник ќе има 3 минути за сесија за бура на идеи каде што треба да ги запише ризиците при изработката од пластика. Тие треба да го напишат на леплива белешка и да го залепат на една хартија.</p> <p>Потоа, еден учесник волонтер ќе ги прочита и ќе разговара за ризиците заедно со тренерот. Затоа, тие ќе направат збирка на термините и ќе ги користат за водич</p>

<p>Опис</p>	<p>3. Како можеме да ги намалиме ризиците вклучени во изработката од пластика? (20 мин. работа + 25 мин. презентација)</p> <p>На оваа сесија учесниците ќе бидат поделени во 5 групи од по 4 учесници, каде што ќе ја истражуваат дадената тема со интерактивна работа во тимови. Задачата е да се запишат сите поими од сесија 2 на една хартија А4 и врз основа на тоа да се истражат начини како да се намалат тие ризици на интернет и да се прикажат на хартија. Секоја група има 5 минути да ја претстави својата работа.</p> <p>4. Изработка од пластика во пракса – ризици и упатства (30 мин.)</p> <p>Во оваа работилница учесниците треба да се поделени во 5 групи (секоја група по 4 учесници), но различни од претходната (сесија 3). Задачата е да се направи водич на тема „Пластичните изработки во пракса – ризици и упатства“ и во индивидуалната работа и во работата во ткаенини.</p> <p>*Водичот треба да биде изработен во електронски формат, каде што треба да има насловна страница и дополнителни минимум 10 страници текст (Times New Roman, 12) и придружни фотографии.</p>
<p>Евалуација/ Дебрифинг</p>	<p>*Креирање на гугл-формулар за евалуација</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Како би ја оцениле оваа сесија? (1-5) 2. Како би го оцениле тренерот? (1-5) 3. Дали мислите дека вашето знаење или вештини се подобрија со сесијата? (да/не) 4. Наведете ги работите во кои најмногу уживавте во оваа сесија: 5. Како би можеле да го подобриме искуството за учење?

2.5.7 Тинкеринг и изработки од пластика

Преглед

Сесијата за тинкеринг и изработки од пластика е наменета да им помогне на возрасните невработени да развијат нови вештини, знаења и ставови. Прво, тие сесии би можеле да ги подобрат своите перспективи на пазарот на трудот, а не нужно со изработка од пластика. Употребата на различни алатки може да биде корисна и во други области. За време на работилницата тие ќе ги подобрат својата креативност, вештините за вмрежување и чувството на исполнетост. Работилницата е поделена на неколку теми кои имаат за цел да ги натераат учесниците поангажирани и да научат за тинкеринг, изработка од пластика и циркуларната економија.

Структурата на работилницата е следна:

1. Вовед во темата и безбедносни упатства
2. Видови употребена пластика и одржливост
3. Видови техники
4. Работа на дизајните
5. Прикажување на финалните производи

Цели

- Да се поттикне креативноста и да се најдат иновативни решенија за предизвиците што може да се појават;
- Да развијат практични вештини, работа со различни алатки и техники;
- Да се зголеми довербата на учесниците;
- Да се промовира одржливост со повторна употреба на пластика за создавање нови производи;
- Да се промовира вмрежување.

Очекуван исход:

Знаење

- Да се дознае повеќе за тинкеринг и изработка од пластика.
- Да се дознае повеќе за одржливоста и занаетчиството со пластика
- Да се запознаат идните можности со изработката од пластика во врска со вработувањето.

Вештини

- Технички вештини при работа со различни алатки и техники.
- Претприемачки вештини, како можат да отворат мал бизнис.
- Подобрени социјални вештини, средба и поврзување со други луѓе кои споделуваат слични интереси.
- Вештини за решавање проблеми.

Ставови

- Критично размислување.
- Подигната свест за одржливоста и за тоа како пластиката може повторно да се употреби во создавање на нешто ново корисно, креативно и уметничко.
- Гледајќи ги можностите и како изработката од пластика може да генерира приход со малку упорност.

Времетраење: 1:30/2:30 часа

ТИНКЕРИНГ И ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА

Тинкерингот и изработката од пластика се креативни активности кои вклучуваат користење различни материјали и техники за дизајнирање и изработка на производи. Тинкеринг е процес на експериментирање со различни алатки и материјали со цел да се создадат нови производи. Од друга страна, изработката од пластика е употреба на пластични материјали за создавање уметнички или функционални предмети.

Сесијата на тема „Тинкеринг и изработка од пластика“ за невработени возрасни лица е интерактивна работилница која на учесниците им нуди искуство на работа со различни алатки и материјали. Сесијата е дизајнирана да ги подобри вештините на учесниците во креирањето и дизајнирањето на одржливи производи на база на пластика, истовремено поттикнувајќи ја креативноста и критичкото размислување.

Самата сесија е поделена на повеќе делови кои се поврзани еден со друг и има за цел да ги заинтересира учесниците. Структурата на работилницата е следна:

1. Вовед во упатството за тинкеринг, изработка од пластика и безбедност.
 2. Видови употребена пластика и одржливост.
 3. Видови употребени алатки, ракување и бура на идеи.
 4. Видови техники.
 5. Практичен дел (работа на производите и прикажување на финалните производи).
-
1. Воведување упатство за тинкеринг, изработка од пластика и безбедност – Воведот во работилницата ќе започне со основни информации за циркуларната економија, нејзините принципи, предизвиците и можностите поврзани со транзицијата кон циркуларен модел. Ова ќе ја постави основата за остатокот од работилницата, нагласувајќи ја важноста на тинкерингот и изработката од пластика, кои ја нагласуваат одржливоста, ефикасноста на ресурсите и намалувањето на отпадот.
 2. Видови употребена пластика и одржливост – Во овој дел од сесијата тренерот ќе обезбеди информации за најкористените видови пластика што се користат во изработката од пластика како: ПЕТ, ПВХ, ХДПЕ, ПС, ПП, ПУ, акрилик. Овој дел од сесијата ќе има информации за добрите и лошите страни на различни видови пластика бидејќи некои од нив тешко се бојат, лепат, се топат или сечат.
 3. Видови употребени алатки, ракување и бура на идеи – Во овој дел од сесијата обучувачот ќе ги презентира основните информации за употребените алатки и ќе ги поттикне учесниците да споделат идеи за нивните наменети пластични изработки.
 - Алатки за сечење: Ножици, ножеви и ротирачки секачи. Калапи: Се користат за обликување на пластиката. Може да се изработи од метал или силикон.
 - Шмиргла: Може да се користи за грубост на површини и рабови.
 - Боја: За сликање или боење на вашата уметност од пластика.
 - Заштитни очила, ракавици: Важно е да се биде безбеден, затоа е неопходна која било од оваа опрема.
 - Работна маса: За сечење и работа е задолжително за изработка од пластика.
 - Извор на греење: За да се обликува пластика, потребно е да се има топлински пиштол, можеби и свеќа. Тоа зависи од видот на пластиката со која работите.

- Лепила: Видови лепила се користат за спојување на два дела и важно е да се следат безбедносните упатства, на пример, користење ракавици и заштитни очила.
4. Техники во тинкеринг и изработка од пластика – Обучувачот треба да ги објасни различните техники кои се користат во изработката од пластика, како што се: обликување, термоформирање, ласерско сечење, заварување, 3Д-печатење, боење пластика.
- Калапење е процес во кој стопената пластика се загрева, потоа се протега преку калап и се вшмукува во форма. Најчесто се користи за создавање нешто со по-комплексна форма.
 - Термоформирање е процес во кој пластичниот лим се загрева додека не омекне. Потоа користиме преса за да ја обликуваме пластиката.
 - Ласерско сечење – Во овој процес се користи ласер за прецизно сечење на пластиката. Се користи за создавање сопствени пластични делови.
 - Заварување – Со помош на топлина се спојуваат повеќе пластични парчиња. Најчесто се користи при фиксирање на пластични производи.
 - 3Д-печатење – Прво пластиката се топи, а потоа се екструдира во слоеви со цел да се создаде 3Д-објект. Се користи и за создавање посложени форми и структури, но има одредени ограничувања во однос на видовите пластика што може да се користи бидејќи има видови пластика кои не се погодни за 3Д-печатење.
 - Пластика за боење е важен аспект во изработката од пластика бидејќи овозможува персонализација и приспособување на уметноста од пластика. Постојат повеќе техники во сликањето како што се:
 - Пигментирање – Пред топење и обликување се додава пигмент кој ја бои пластиката. Вака се прават некои предмети за домаќинството и играчки.
 - Боење – Пластиката се става во раствор за боја кој ја обојува површината на пластиката. Оваа техника е најкористена при боење пластика како поликарбонат.
 - Сликаство – Пластиката е обложена со боја, која се поврзува со површината и ја обојува пластиката. Во споредба со другите техники на боење е поедноставно, но не е погодно за сите видови пластика. Посоодветно е за ПВЦ-пластика; ја покрива површината на пластиката и не дозволува светлината да помине низ неа.

Прибор со алатки: предлози за работилници

Фокус сесија: Тинкеринг-сесија за изработка од пластика

ТИНКЕРИНГ-СЕСИЈА ЗА ИЗРАБОТКА ОД ПЛАСТИКА	
Број на учесници	15 невработени возрасни 45+
Времетраење	120 минути
Материјали	<ul style="list-style-type: none">• Алатки (како ножици, чекани, клешти, шрафцигери, клучеви или аленови клучеви)• 3Д-печатачи• Опрема за лиење• Ласерски секачи или ЦНЦ-машини• Заштитна опрема (како што се ракавици, заштитни очила или маски за прашина)• Различни пластични материјали (како што се ПЛА или АБС-филаменти за 3Д-печатење или акрилик или полипропилен• листови за ласерско сечење• Маркери или бои (како што се акрилни, маслени или водени бои)• Пластични материјали (како што се пластични шишиња или листови)• Лепила (како што се суперлепило или пиштол за топол лепило)• Декоративни материјали (како што се пердуви, мониста или ткаенина)

Опис

1. Вовед во темата и безбедносни упатства (15 минути)

Сесијата започнува со вовед во тинкеринг и што учесниците треба да очекуваат да научат. Ќе биде потребно обучувачот да даде упатство за тоа како алатките да се користат безбедно и ефикасно и на тој начин да се минимизираат можните несреќи.

2. Видови употребена пластика и одржливост (20 минути)

Следно на сесијата може да се објасни за изработката од пластика, видовите пластика што се користи и како таа може да се користи како алатка за намалување на пластичниот отпад.

3. Видови употребени алатки, ракување и бура на идеи (15 минути)

Следно, искусниот тренер треба да ги запознае со алатките и да ги поттикне учесниците да размислуваат. За време на сесијата, учесниците можат да работат на создавање пластични скулптури, дизајнирање и градење едноставни машини или дури и пренамена на стара електроника. Потоа тренерот треба да им помогне да ја изберат соодветната пластика како што се шишиња, чаршафи и слично.

4. Видови техники (20 минути)

Во следниот дел од сесијата тренерот објаснува, им помага на учесниците во основните техники како што се сечење, виткање или 3Д-печатење на нивните производи на база на пластика.

5. Работа на продуктите од пластика (30 минути)

Откако учесниците ќе го создадат производот под надзор на обучувачот, тие можат да продолжат да ги менуваат и декорираат своите производи користејќи различни техники како сликање, различни третмани со загревање или гравирање. Конечно, производите се доработуваат со брусење, шмирглање или премачкување на финашот за да се постигне она што го посакуваат.

6. Прикажување на финалните производи (10 минути)

Овој дел од сесијата има за цел да поттикне дискусија меѓу учесниците, можни идеи за подобрување, повратни информации и споделување на нивните искуства.

7. Евалуација (10 минути)

Учесниците ги пополнуваат формуларите на прашалникот, ја изразуваат својата мотивација и благодарност за работилницата и дискутираат дали гледаат можни идни вработувања во областа на изработката од пластика.

Евалуација/Дебрифинг

ЕВАЛУАЦИЈА – прашалник

1. Колку беше информативна сесијата за тинкеринг и изработка од пластика? (од 1 до 5)
2. Дали мислите дека тренерот опфатил се што е потребно да се знае за изработката од пластика?
3. Дали сесијата ги исполни вашите очекувања?
4. Колку беше јасна работилницата?
5. Како би го оцениле тренерот?
6. Дали практичната работилница за тинкеринг и изработка од пластика ги исполни вашите очекувања?
7. Кои се новите работи што ги научивте за време на работилницата?
8. Дали мислите дека оваа сесија е корисна за некој што никогаш не работел со тинкеринг и изработка од пластика?
9. Свкупно, како би ја оцениле оваа сесија на скала од 1 до 5?
10. Кој дел од сесијата најмногу ви се допадна?

Ве молиме дајте дополнителни повратни информации или предлози за подобрување на сесијата.

2.5.8 КОДИЗАЈН

Преглед

Работилницата за кодизајн на циркуларна економија е дизајнирана да им помогне на учесниците да развијат решенија за зголемување на можностите за работа за невработените 45+ преку објективот на принципите на циркуларна економија. Работилницата е поделена на неколку теми кои се надоврзуваат една на друга, со главна цел да ги опреми учесниците со вештини, знаења и ставови неопходни за примена на принципите и алатките на кодизајн за развивање решенија за циркуларна економија.

Структурата на работилницата е:

1. Теоретски дел:
 - Вовед во кодизајн во контекст на СЕ- улога, важност
 - Принципи за кодизајн
 - Кодизајн техники
 - Алатки за кодизајн

2. Практичен дел – симулација на употреба на избрани техники на кодизајн.

Работилницата ќе им обезбеди на учесниците алатки и знаења неопходни за примена на принципите на циркуларна економија на предизвиците во реалниот свет нагласувајќи ја важноста на соработката, различноста и повратните информации од корисниците во процесот на дизајнирање. До крајот на работилницата учесниците ќе бидат опремени со вештини, знаења и ставови неопходни за развој на решенија за циркуларна економија кои создаваат вредност за сите засегнати страни.

Цел

- Да ги научат принципите, техниките и алатките за кодизајн.
- Да се развијат вештини за олеснување на кодизајнот, создавање прототипи и соработка.
- Да соработува со различни чинители во развојот на решенија за циркуларна економија.
- Да се идентификуваат и да се адресираат предизвиците поврзани со невработеноста кај популацијата над 45 години преку објективот на принципите на циркуларна економија.
- Да се создаваат прототипи и тестираат решенијата за циркуларна економија кои даваат приоритет на одржливоста, ефикасноста на ресурсите и намалувањето на отпадот.
- Да се нагласи важноста на повратните информации од корисниците, повторувањето и постојаното подобрување во процесот на дизајнирање.
- Да се применат принципите на циркуларната економија на предизвиците од реалниот свет и да се размислува за вредноста на овие принципи во решавањето на социјалните и еколошките предизвици надвор од невработеноста кај населението над 45 години.

Очекуван исход:

Знаење

- Разбирање на принципите и најдобрите практики за кодизајн.
- Познавање техники и алатки за кодизајн и нивна примена во предизвиците на циркуларната економија.
- Запознавање со успешни студии на случај кодизајн во циркуларната економија.

Вештини

- Способност за водење и олеснување на сесиите за кодизајн.
- Умешност во користење техники и алатки за кодизајн за генерирање и создавање прототипи и решенија за циркуларна економија.
- Способност да се вклучат повратни информации од засегнатите страни и да се повторуваат дизајните.

Ставови

- Подготвеност за соработка и ангажирање со различни засегнати страни во процесот на дизајнирање.
- Отвореност за нови идеи и перспективи и подготвеност да се оспорат претпоставките.
- Зголемена доверба во пристапот кон сложените предизвици на циркуларната економија преку кодизајн.

Времетраење: 1:30/2:30 часа

КОДИЗАЈН

Кодизајнот, исто така познат како партиципативен дизајн, е заеднички пристап за дизајнирање производи, услуги или системи што ги вклучува крајните корисници, засегнатите страни и дизајнерите кои работат заедно како еднакви партнери. Целта на кодизајнот е да создаде решенија кои ги задоволуваат потребите и очекувањата на сите засегнати страни и корисници и да ги поттикне активно да се вклучат во процесот на дизајнирање.

Во кодизајнот засегнатите страни и корисниците се сметаат за експерти за нивните сопствени искуства, потреби и аспирации. Тие се вклучени во сите фази на процесот на дизајнирање, од дефинирање на проблемот до развивање и тестирање решенија. Кодизајнот се заснова на принципот дека со вклучување на сите засегнати страни во процесот на дизајнирање добиеното решение е поефективно, порелевантно и одржливо.

1. Вовед во кодизајн во СЕ-контекст

Воведот во работилницата ќе даде краток преглед на циркуларната економија, нејзините принципи и предизвиците и можностите поврзани со транзицијата кон кружен модел. Ова ќе ја постави основата за остатокот од работилницата нагласувајќи ја важноста од дизајнирање решенија кои даваат приоритет на одржливоста, ефикасноста на ресурсите и намалувањето на отпадот.

2. Принципи за кодизајн

Следниве се некои од принципите за кодизајн што ќе бидат нагласени во работилницата за кодизајн на циркуларна економија:

Емпатијата е способност за разбирање и споделување на чувствата на другите. Во контекст на кодизајн, емпатијата значи разбирање и сочувство со потребите, перспективите и вредностите на различните засегнати страни. Емпатијата е од суштинско значење за развивање решенија кои ги задоволуваат потребите на сите засегнати страни и да се осигури дека сите ќе бидат слушнати и ценети.

Вклучување се осигурува кога сите засегнати страни се вклучени во процесот на дизајнирање и имаат еднаков глас. Вклучувањето е од суштинско значење за развивање решенија кои се правични и одржливи. Инклузивниот дизајн ги зема предвид потребите на сите засегнати страни, вклучувајќи ги и оние со попреченост, маргинализираните заедници и другите недоволно застапени групи.

Кокреација е заедничко креирање решенија кои ги задоволуваат потребите на сите засегнати страни. Создавањето вклучува заедничка работа за да се генерираат идеи, да се тестираат прототипи и да се усовршат решенијата засновани на повратни информации од засегнатите страни. Заедничкото создавање е од суштинско значење за создавање решенија кои се ефективни, одржливи и широко усвоени.

Итерација континуирано ги рафинира решенијата засновани на повратни информации од засегнатите страни и тестирање. Итерацијата вклучува тестирање прототипи, собирање повратни информации и правење промени врз основа на повратните информации. Повторувањето е од суштинско значење за создавање решенија кои се ефективни и одржливи.

3. Кодизајн-техники

Следниве се некои од техниките за кодизајн што ќе бидат нагласени во работилницата за кодизајн на циркуларна економија:

Дизајнерско размислување е пристап за решавање проблеми кој вклучува сочувство со корисниците, дефинирање на проблемот, замислување решенија, создавање прототипи и тестирање. Дизајнерско размислување е пристап кој вклучува разбирање и сочувство со потребите и перспективите на корисниците за да се создадат ефективни решенија.

Бура на идеи е техника која вклучува генерирање на што е можно повеќе идеи за кратко време. Бурата на идеи ги охрабрува учесниците да генерираат разновиден опсег на идеи и да се надоврзат на идеите на едни со други. Бурата на идеи е ефикасна техника за брзо генерирање голем број идеи.

Истражување на корисниците вклучува спроведување на истражување за разбирање на потребите, перспективите и искуствата на корисниците. Истражувањето на корисниците може да вклучува анкети, интервјуа и набљудувања. Истражувањето на корисниците е од суштинско значење за разбирање на потребите на корисниците и дизајнирање решенија кои ги задоволуваат тие потреби.

Кориснички повратни информации вклучува собирање повратни информации од крајните корисници во текот на процесот на дизајнирање. Повратните информации од корисниците може да се добијат преку анкети, интервјуа или тестирање употребливост. Повратните информации потоа се користат за да се усоврши дизајнот и да се подобри неговата употребливост и ефективност.

Брзо креирање прототипи вклучува брзо градење и тестирање прототипи за собирање повратни информации од засегнатите страни. Брзото создавање прототипи им овозможува на дизајнерите брзо да ги тестираат идеите и да прават промени врз основа на повратни информации од засегнатите страни.

4. Алатки за кодизајн

Следниве се некои од алатките за кодизајн што ќе бидат нагласени во работилницата за кодизајн на циркуларна економија:

Онлајн платформи за соработка како што се „Миро“, „Мурал“ и „Гугл докс“ се дигитални алатки кои им овозможуваат на засегнатите страни да соработуваат од далечина. Овие платформи нудат виртуелни табли, лепливи белешки и други функции за да се олесни бурата на идеи, идеи и соработка меѓу учесниците. Платформите за онлајн соработка им овозможуваат на учесниците да работат заедно без оглед на нивната локација.

Софтвер за размислување за дизајн како што се Design Kit на IDEO, Trello и Figma се дигитални алатки кои го поддржуваат процесот на размислување за дизајн. Овие алатки нудат шаблони, рамки и поттикнувања за водење на учесниците низ процесот на размислување за дизајн. Софтверот за размислување за дизајн им овозможува на учесниците да соработуваат и да генерираат ефективни решенија на структуриран начин.

Алатки за брзо создавање прототипи, како што се 3Д-печатачите, ласерските секачи и ЦНЦ-машините се дигитални алатки кои се користат за брзо производство на прототипи на производи и услуги. Алатките за брзо создавање прототипи им овозможуваат на дизајнерите брзо да ги тестираат и повторуваат нивните дизајни врз основа на повратни информации од засегнатите страни.

Социјалните медиуми како „Фејсбук“, „Твитер“ и „Линкдин“ се дигитални алатки кои им овозможуваат на засегнатите страни да се поврзат и да споделуваат информации. Плат-

формите за социјални медиуми може да се користат за собирање повратни информации, генерирање идеи и промовирање работилници за кодизајн. Социјалните медиуми се ефективна алатка за ангажирање на засегнатите страни и промовирање иницијативи за кодизајнирање.

5. Практичен дел

Конечната тема ќе се фокусира на вредноста на специфичните вештини развиени во текот на работилницата, како што се соработка, создавање прототипи и повратни информации од корисниците. Учесниците ќе научат како да ги применат овие вештини во сопствената работа и во заедниците и ќе размислуваат за тоа како циркуларната економија може да се искористи за да се решат другите социјални и еколошки предизвици.

ТЕОРЕТСКИ И ПРАКТИЧНИ СЕСИИ ЗА КОДИЗАЈН	
Број на учесници	Кодизајн – теоретски дел
Времетраење	1 ч. и 30 мин.
Материјали	<ul style="list-style-type: none"> Веб-страница на CO-CREATE PROJECT! <p>Веб-страницата содржи резултати од европскиот проект за соработка (ЕРАЗМУС+) кои создаваат и дистрибуираат сосема нова наставна програма за кодизајнирање: збир на вредни вештини за дизајнирање кои добија зголемена важност во последниве години и повеќе не може да се игнорираат. Наставната програма ќе им овозможи на образовните институции низ Европа да им го обезбедат на своите студенти сето практично знаење што ќе им биде потребно за да го применат овој процес во нивната идна професионална пракса http://www.cocreate.training/ особено:</p> <p>Што е кодизајн: https://www.youtube.com/watch?v=54HTo63K4D4</p> <p>Зошто ни е потребен кодизајн? https://www.youtube.com/watch?v=CyT3xDRunRM</p> <ul style="list-style-type: none"> Веб-страница на Мурал: https://www.mural.co/ Веб-страница на Миро: https://miro.com/ Кружни економијата примери/случај студии: https://ellenmacarthurfoundation.org/topics/circular-economy – вовед/примери <p>Примери на циркуларна економија/студии на случај (2): https://www.circulardesign.it/case-studies/#</p>
Опис	<p>Овој дел ќе им обезбеди на учесниците разбирање за кодизајнот и неговата улога во контекст на циркуларната економија, како и алатките и техниките за успешно спроведување проекти за кодизајнирање.</p> <ul style="list-style-type: none"> Дефиниција за циркуларна економија: краток преглед на тоа што е циркуларната економија и зошто е важна за одржливиот развој. Вовед во кодизајн: кодизајнот може да се воведи како заеднички пристап кон дизајнот каде што сите засегнати страни вклучени во проектот имаат еднаков збор во процесот. Важноста на кодизајнот во циркуларната економија: зошто кодизајнот е од суштинско значење во проектите за циркуларна економија, каде што е потребен заеднички пристап за дизајнирање и имплементација на решенија кои се одржливи и ги задоволуваат потребите на сите вклучени засегнати страни. Процес на кодизајн: процес на кодизајнирање чекор по чекор, почнувајќи од идентификување на засегнатите страни, дефинирање на проблемот, генерирање идеи и прототип.

<p>Опис</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Алатки и техники: може да се воведат различни алатки и техники кои можат да се користат во проекти за кодизајн, како што се бура на идеи, мапирање на мислите, создавање прототипи и тестирање на корисниците. • Студии на случај: студии на случај на успешни проекти за кодизајнирање во контекст на циркуларна економија. Учесниците можат да учат од овие примери и да ги применат учењата на нивните сопствени проекти. • Предизвици и најдобри практики: најдобри практики во проекти за кодизајнирање, како што се ангажирање на засегнатите страни, комуникација и донесување одлуки. • Заклучок: завршница, дискусија за важноста на кодизајнот во проектите за циркуларна економија и улогата на засегнатите страни во создавањето одржлива иднина.
<p>Евалуација/ Дебрифинг</p>	<p>Набљудувања: Набљудувајте ги учениците за време на работилницата и забележете го нивното учество, ангажираност, соработка и вештини за решавање проблеми.</p> <p>Анкети пред и по работилницата: Побарајте од учениците да пополнат анкета пред и по работилницата за да го проценат нивното разбирање и знаење за темата и да го проценат влијанието на работилницата врз нивното учење. Треба да се процени разбирањето на следново:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Циркуларна економија – дефиниција и цели со посебен акцент на улогата на соработката во спроведувањето на циркуларната економија; • Кодизајн – дефиниција и неговата улога поради потребата од соработка на циркуларната економија и нејзиниот холистички карактер; • Процес на кодизајн – чекори; • Алатки за кодизајн и техники; <p>Групни дискусии: Спроведете групна дискусија на крајот од работилницата за да ги охрабрите учениците да размислуваат за своето искуство, да ги споделат своите повратни информации и идеи и да разговараат како можат да го применат она што го научиле во иднина.</p> <p>Кога ги оценувате учениците, важно е да ги имате предвид целите на работилницата и што сакате да постигнат учениците. Методите за евалуација треба да се усогласат со целите и да обезбедат сеопфатно разбирање за учењето и ангажираноста на учениците за време на работилницата. Користете ги собраните повратни информации за да ги подобрите идните работилници за кодизајнирање и да ги подобрите искуството за учење за студентите.</p>

ТЕОРЕТСКИ И ПРАКТИЧНИ СЕСИИ ЗА КОДИЗАЈН	
Број на учесници	Кодизајн – практичен дел
Времетраење	1 ч. и 30 мин.
Материјали	<ul style="list-style-type: none"> • Веб-страница на Мурал: https://www.mural.co/ • Веб-страница на Миро: https://miro.com/
Опис	<p>Фацилитаторот може да ги води учесниците низ користењето на овие онлајн алатки и да обезбеди обука за тоа како ефективно да ги користат. Тој, исто така, може да ја следи соработката и да дава повратни информации и поддршка за да се осигури дека активностите се успешни. Генерално, употребата на онлајн алатки може да ја подобри работилницата преку обезбедување колаборативна и интерактивна онлајн платформа за учесниците да работат заедно во реално време, без оглед на нивната физичка локација.</p> <p>Цел: Да се покаже вредноста на кодизајнот со вклучување на многу засегнати страни и користење на нивниот талент за да се поттикне решението.</p> <p>Надградба на кружноста на ставката (на пример, ПЕТ-шише). Работилницата може да се спроведе во следните чекори:</p>
Евалуација/ Дебрифинг	<ul style="list-style-type: none"> • Мапирање на засегнатите страни: Учесниците можат да ги користат „Миро“ или „Мурал“ за да создадат дигитална мапа на засегнатите страни, каде што можат да додадат засегнати страни и да ги приоретизираат нивните потреби кон ставката – собирање барања за ставката што доаѓа од страната на засегнатите страни. Учесниците можат да соработуваат на истиот документ во реално време овозможувајќи коментари и повратни информации. Предизвик: кој би можел да биде заинтересиран за употреба и надградба на ставката кон кружност. • Дефиниција на проблемот: Учесниците можат да ги користат „Гугл докс“ за да соработуваат при дефинирањето на изјавата за проблемот врз основа на потребите на засегнатите страни во контекст на циркуларната економија (што би можело да се промени за да се направи оваа ставка поциркуларна). Документот може да се уредува во реално време овозможувајќи им на учесниците да ги додадат своите идеи и перспективи. Предизвик: кои недостатоци може да се идентификуваат од перспективата на кружност во предметот што се анализира. • Генерирање идеи: Учесниците можат да користат „Миро“ или „Мурал“ за дигитални вежби за бура на идеи и идеи, каде што можат да ги додадат своите идеи и да гласаат за најперспективните. Ова може да се направи во реално време овозможувајќи соработка и повратни информации. Предизвик: да генерирате многубројни идеи како да го надградите предметот што се анализира за да биде покружен.

- **Брзо создавање прототипи:** Учесниците можат да ги користат Миро или Мурал за да создадат дигитални прототипи на идеите генерирани за време на процесот на замислување – надградената ставка во смисла на циркуларна економија. Тие можат да додаваат скици, слики или дигитални дизајни во документот овозможувајќи соработка и повратни информации во реално време. Предизвик: да се структурираат генерираните идеи, да се дискутира за нивната вредност, да се комбинираат некои од нив доколку е потребно и да се генерира еден заеднички предлог.
- **Корисничко тестирање:** Учесниците можат да користат „Миро“ или „Мурал“ за да креираат дигитални сценарија за вежби за тестирање на корисниците. Тие, исто така, можат да користат „Гугл докс“ за да соработуваат на прашања за интервју и формулари за повратни информации за тестирање на корисниците за да покажат како надградената поциркуларна ставка може ефикасно да работи од перспектива на корисниците. Предизвик: да се тестира вредноста на заедничкиот предлог, да се идентификуваат потенцијалните недостатоци и да се подобри.
- **Планирање на имплементацијата:** Учесниците можат да користат „Гугл докс“ за да соработуваат на стратегиите за имплементација на заеднички дизајнираните решенија. Тие можат да создадат споделен документ каде што можат да ги додадат своите идеи и перспективи и да го уредуваат документот во реално време. Предизвик: да се генерира потенцијално сценарио за практична имплементација на предлогот (кој би можел да биде заинтересиран, зошто итн.) и да се сумира додадената вредност особено за кружност.

Форми за повратни информации: Обезбедете им на студентите формулар за повратни информации во кој се бара да ја оценат работилницата за различни аспекти како организација, структура, содржина, олеснување и корисност.

Набљудувања: Набљудувајте ги учениците за време на работилницата и забележете го нивното учество, ангажираност, соработка и вештини за решавање проблеми.

Групни дискусии: Спроведете групна дискусија на крајот од работилницата за да ги охрабрите учениците да размислуваат за своето искуство, да ги споделат своите повратни информации и идеи и да разговараат како можат да го применат она што го научиле во иднина.

Конечната проценка треба да се состои од два дела: прв, поврзан со квалитетот на решението, втор – поврзан со индивидуална работа. Ова ја надминува вредноста на кодизајнот и тимската работа.

АНЕКСИ

Анекс 1: Предлог агенда за целосна имплементација на Форматот на обука

	Ден 1	Ден 2	Ден 3	Ден 4	Ден 5	Ден 6	Ден 7
Пауза							
11:15 - 13:00 часот	Работилници за градење на тим	Добри практики на бизниси со циркуларна економија	Теоретска сесија за изработка од пластика	Посета на бизнис со циркуларна економија	Фокус сесија Како да управувате со изработка од пластика во пракса – ризици и упатства	Фокус сесија Теоретска сесија за кодизајн	Прашалник и евалуација
Ручек							
14:15 - 16:45 часот	Теоретска сесија за циркуларна економија	Симулациска вежба на бизнис со циркуларна економија	Теоретска сесија за изработка од пластика	Посета на бизнис со циркуларна економија	Фокус Сесија – Тинкеринг и изработка од пластика	Фокус сесија – Практична сесија за кодизајн	Сертификат за присуство Youthpass
Пауза							
17:00 - 18:00 часот	Теоретска сесија за циркуларна економија	Дневна евалуација во групи	Дневна евалуација во групи	Дневна евалуација во групи	Дневна евалуација во групи	Дневна евалуација во групи	Вмрежување/Слободно време

Заклучоци

Како заклучок, тренинг-форматот, развиен за проектот Еразмус+ „Подобрена вработливост преку образование за циркуларна економија за возрасни – ИДЕА“ претставува сеопфатен и иновативен пристап за справување со критичните предизвици за вработливост и вклучување меѓу невработените возрасни лица. Заснован на методолошка рамка изведена од вкрстената анализа на истражувачкиот извештај на конзорциумот, овој формат е спој на педагошки методологии и тематски модули.

Преку внимателен дизајн, тренинг-форматот интегрира специфични тематски образовни модули кои опфаќаат циркуларна економија, изработка од пластика и кодизајн. Оваа интеграција е насочена кон негување сеопфатно разбирање на овие меѓусебно поврзани области овластувајќи ги едукаторите ефективно да ги пренесат своето знаење и експертиза на секундарната целна публика на невработени возрасни лица. Со премостување на јазот помеѓу теоретските концепти и практичните апликации, форматот ги опремува едукаторите со алатки за поттикнување на вработливоста, поттикнување развој на вештини и промовирање на принципите на циркуларна економија и одржливи практики.

Посебна карактеристика на тренинг-форматот е неговото вградување на тинкеринг-методи во врска со пристапите за неформално образование (НФЕ). Оваа педагошка синергија овозможува практично и искуствено учење, кое е клучно за развој на практични вештини и компетенции. Преку разновиден спектар на модули за учење, форматот навлегува во теми како што се меки вештини, градење тим, теорија на циркуларна економија, деловни модели на циркуларна економија, теорија за изработка од пластика, управување со ризик, теорија и практика на кодизајн. Овој повеќеслоен пристап обезбедува добро заокружено образовно патување кое опфаќа не само стекнување знаења, туку и одгледување основни меки вештини и способност да се приспособат на предизвиците од реалниот свет.

Во суштина, тренинг-форматот е трансформативна образовна алатка која стои на раскрсницата на теоријата и практиката збогатувајќи ги едукаторите со потребната експертиза за зајакнување на невработените возрасни со вештините што им се потребни за да напредуваат во циркуларна економија. Преку пренесување и теоретско знаење и практично знаење, форматот не само што се занимава со итните прашања за невработеноста и празнините во вештините туку и ги поставува темелите за поодржлива и поотпорна иднина. Додека проектот „Еразмус+ ИДЕА“ продолжува да се развива, тренинг-форматот е подготвен да има опипливо и трајно влијание врз вработливоста, образованието и промовирањето на принципите на циркуларна економија во рамките на пејзажот за учење на возрасни.

